Bestuursrapportage 2024

gemeente Winterswijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave....3
Inleiding....3
Kaderbrief....5
Stand van bezuinigingen....10
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk....12
1.1 Volksgezondheid....12
1.2 Maatschappelijke ondersteuning....14
1.3 Jeugd....19
Financiële afwijkingen programma 1....22
Programma 2 Meedoen in Winterswijk....24
2.1 Cultuur....24
2.2 Sport....26
2.3 Inkomen en participatie....28
2.4 Educatie....32
Financiële afwijkingen programma 2....34
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk....36
3.1 Openbare ruimte....37
3.2 Klimaat, water en milieu....43
3.3 Duurzaamheid en milieu....44
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen....47
3.5 Economie en Lobby....61
Financiële afwijkingen programma 3....67
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk....72
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening....72
4.2 Openbare orde en veiligheid....77
Financiële afwijkingen programma 4....81
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk....84
5.1 Algemene middelen....84
5.2 Lokale belastingen....86
Financiële afwijkingen programma 5....87
Recapitulatie programma's....89
Investeringen....90

Inleiding

Inleiding

In deze bestuursrapportage leest u over de eerste maanden van 2024, inclusief de eerste financiële prognose (peildatum 1 april 2024). Deze rapportage is bedoeld om

de activiteiten en de financiën uit de begroting 2024 te volgen en indien nodig bij te stellen.
De bestuursrapportage is een rapportage op afwijkingen. Dit wil zeggen dat we een toelichting geven op die activiteiten waar de planning of het budget afwijkt, dreigt af te wijken of waar sprake is van risico's. Alle activiteiten die op koers liggen, lichten we niet verder toe.
Leeswijzer
De opbouw van deze bestuursrapportage volgt de indeling in programma's uit de begroting.
Achtereenvolgens komen aan de orde:
1. 1e Financiële prognose 2024.
2. Kaderbrief
3. Stand van bezuinigingen
4. Programma's en beleidsvelden.

1e prognose 2024

x € 1.000				
	2024	**2025**	**2026**	**2027**
Stand begroting 2024-2027	675	1.953	-2.689	-2.314
Bijstellingen Prognose 2 2023	1	0	0	0
Bijstellingen n.a.v. jaarrekening 2023	-150	0	0	0
Mutaties 1e prognose:				
Autonome ontwikkelingen (prijsstijgingen etc)	-802	-1.087	-800	-865
Overige ontwikkelingen	0	0	0	0
Stand 2024-2027 1e prognose 2024	**-276**	**866**	**-3.489**	**-3.179**
Waarvan incidenteel	1.037	356	0	0
Waarvan structureel	-1.313	510	-3.489	-3.179

Financiële prognose

In bovenstaande tabel ziet u de ontwikkeling van ons financieel meerjaren perspectief over de jaren 2024-2027 naar de stand van maart 2024. Om deze tabel compact en leesbaar te houden, presenteren we hier alleen het saldo van de baten en lasten per ontwikkeling met daarbij de belangrijkste onderwerpen op hoofdlijnen. In de financiële afwijkingen per programma zijn de wijzigingen in baten en lasten afzonderlijk zichtbaar en is ook een nadere toelichting op die mutaties opgenomen. In de recapitulatie van de programma's volgt nog een verzameltabel van de financiële bijstellingen in alle programma's.
Ontwikkeling van het begrotingsresultaat 2024
Het verwachte begrotingsresultaat voor 2024 wordt nadeliger. Dat vraagt om scherper te sturen op uitvoering van de begroting binnen de kaders en budgetten. Concreet betekent dit dat wij in het vervolg van 2024 het afwegingenkader (door de raad vastgesteld op 25 juni 2020) nog zorgvuldiger toepassen.
Jaarrekening 2023 (voorstel overhevelingen)
In het resultaat 2024 zitten de overhevelingen die door uw Raad nog moeten worden goedgekeurd. Het uiteindelijke begrote resultaat voor 2024 is dan € 276 (N).

In onderstaand overzicht lichten we de belangrijkste onderdelen toe. In het vervolg van deze bestuursrapportage worden alle bijstellingen verder toegelicht in de financiële afwijkingen per programma.

- Personeelslasten SW-medewerkers € 152.000 (N)
  Als gevolg van de CAO-ontwikkelingen zijn de personeelslasten van SW-medewerkers verhoogd.

- Kosten bedrijfsvoering € 1.029.000 (N)
  Deze extra kosten hebben grotendeels te maken met ziek en piek. De overige mutaties staan toegelicht in de financiële afwijkingen in programma 4.

- ICT-kosten € 80.000 (N)
  Project Microsoft 365 is verlengd en zorgt voor een toename in de ICT-kosten.

- Incidentele verkoopopbrengst pand Leliestraat € 212.000 (V)

- Hoger dividend uitkering Alliander € 230.000 (V)

- Lagere algemene uitkering € 865.000 (N)

Programma's en beleidsvelden

Deze rapportage is ingedeeld naar de vijf programma's uit de Programmabegroting 2024. De programma's zijn verdeeld in beleidsvelden. Deze zijn op hun beurt vertaald naar concrete activiteiten.
De trends en ontwikkelen benoemen we per beleidsveld.
Per activiteit leest u de voortgang op de onderdelen kwaliteit, tijd en geld. Hierbij is een toelichting opgenomen wanneer (één van de) onderdelen kwaliteit, tijd en geld niet op "groen" staat of indien het bestuurlijk relevant is.
Financiële afwijkingen lichten we toe per programma. Bij de exploitatie (baten en lasten) lichten we afwijkingen van € 50.000 of groter toe. Kleinere afwijkingen lichten we toe indien nodig.

Kaderbrief

Kaderbrief

Beste raadsleden, inwoners en andere belangstellenden,

De gemeente Winterswijk komt in financieel lastige tijden terecht door de ontwikkeling van de rijksinkomsten. Dit was al aangekondigd in de kadernota van vorig jaar. En dit tekent zich steeds scherper af. We houden rekening met een periode van een aantal jaren waarin het steeds lastiger wordt om onze uitgaven en inkomsten in balans te houden. In deze kaderbrief leest u hoe we hier de komende tijd mee om willen gaan en waar we met u het gesprek over willen aangaan.
Ontwikkelingen per programma
We zien diverse ontwikkelingen waar we de komende tijd rekening mee moeten houden. Hieronder is per programma een selectie gemaakt van ontwikkelingen. Dit is slechts een selectie. Meer achtergronden zijn te vinden in het bestuursportaal.
Sociaal krachtig Winterswijk
We vinden het belangrijk dat onze inwoners gezond en energiek zijn en zelf regie kunnen nemen op gezondheid en geluk. Met preventie richten we ons op factoren die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Jongeren hebben de toekomst, voor ouderen zijn goede fysieke sociale structuren belangrijk.
Landelijk is er steeds meer aandacht voor preventie en gezondheid. Zo zijn er eind 2022 en begin 2023 twee akkoorden gesloten: het Integraal Zorgakkoord (IZA) en

het Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA). De gemeente werkt regionaal aan de uitvoering van beide akkoorden.
Het Nationaal Actieplan Dakloosheid zet in op een andere manier van kijken naar en omgaan met dakloosheid. Het plan stelt de ambitie om dakloosheid in Nederland fors en structureel terug te dringen. In het rapport zijn vier adviezen gegeven die we met de regiogemeenten op gaan pakken.
De komende jaren moet Winterswijk werken aan de opdrachten die in de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 opgenomen zijn. De speerpunten voor de komende tijd zijn: het normaliseren van de ondersteuning waarbij de oplossing meer in de preventieve sfeer wordt gezocht, de doorontwikkeling van de stevige lokale teams, het vormen van een gemeenschappelijk regeling en het nieuwe inkooptraject.
Meedoen in Winterswijk
We zijn trots op de kracht van sport, cultuur en het verenigingsleven. Deze dragen bij aan de mentale en fysieke gezondheid en versterken de sociale basis van inwoners. We willen voorkomen dat armoede ontstaat. Meedoen in de samenleving draagt daar in hoge mate aan bij. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan. Passend en bereikbaar onderwijs is essentieel voor het bieden van gelijke kansen.
De Participatiewet wordt herzien. Doel is de Participatiewet beter te laten aansluiten op wat mensen (aan) kunnen en nodig hebben met als kernwaarden vertrouwen en menselijke maat. Het raakt thema's als: een realistisch mensbeeld, een passend perspectief op participatie, een toereikend sociaal minimum en een voorspelbaar en begrijpelijk vangnet.
Het Rijk werkt aan de 'Wet van school naar duurzaam werk'. Deze nieuwe wet, die op 1 augustus 2025 van kracht moet worden, beoogt jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid.
Wonen en werken in Winterswijk
We werken aan een omgeving waarin onze inwoners gezond, veilig en aantrekkelijk kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren.
Jaarlijks worden de wijzigingen in het areaal en de prijsindexatie van ROVA doorberekend. Op ons verzoek is het afgelopen jaar de eenheidsprijs per onderhoudsmaatregel in de openbare ruimte in beeld gebracht. Daarnaast zijn we met ROVA in gesprek over het al dan niet in rekening brengen van overheadkosten.
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Het zal nog jaren duren voordat alle plannen goed geïmplementeerd zijn. Dit is ook mogelijk door het overgangsrecht.
De Intentieovereenkomst Vitaal Platteland en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Er is volgens planning gestart met de uitvoering van de startnotitie Gebiedsaanpak Vitaal Platteland Winterswijk. Deze aanpak moet de komende twee jaar een toekomstperspectief Vitaal Platteland Winterswijk opleveren. Tegelijkertijd beginnen we nu al met de realisatie van plannen die bekend zijn.
Een algemene ontwikkeling is de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Dit speelt in vele beroepsgroepen in de gehele Achterhoek. Het bedrijfsleven zet in op procesinnovatie, automatisering en robotisering, gericht op een hogere arbeidsproductiviteit en werving van personeel van buiten de regio.
Bij Lobby en subsidieverwerving zien we de trend dat er meer aandacht is voor duurzaamheid en Sustainable Development Goals.
Bestuurlijk Winterswijk
Onze manier van besturen is betrokken, laagdrempelig en transparant. We hechten

aan inwonersparticipatie en trekken als bestuur graag samen op met onze inwoners en stakeholders. We hebben aandacht voor externe en interne dienstverlening. We ondersteunen een integrale aanpak om ondermijning tegen te gaan en onze gemeente veilig te houden.
De uitdaging van de gemeente ligt in de krapte van de arbeidsmarkt. Om nieuwe talenten aan te trekken en de huidige medewerkers te behouden, is het van essentieel belang dat de gemeente aantrekkelijk blijft als werkgever. Medewerkers worden aangemoedigd om zichzelf te ontwikkelen. Onze medewerkers verdienen aandacht, ruimte en middelen voor ontwikkeling. Opleidingen zijn daarbij cruciaal. De wettelijke vereisten met betrekking tot informatieveiligheid, informatievoorziening en (financiële) rechtmatigheid worden steeds strenger. We moeten verbeteringen van de werkprocessen doorvoeren. Daarnaast is interne capaciteit voor controle, beoordeling en verantwoording nodig.
Financiële ontwikkelingen Rijk
We verwachten niet dat het Rijk ons voldoende compenseert voor stijgende kosten. Het Rijk heeft in de voorjaarsnota aangegeven dat ze de gemeenten gaat korten in het gemeentefonds voor 2025. Voor Winterswijk betekent dit voor 2025 dat er ongeveer € 1.1 miljoen eenmalig gekort wordt. Het Rijk vindt dit verantwoord omdat veel gemeenten in 2023 een overschot hadden door incidentele rijksuitkeringen. Tegelijkertijd krijgen we er regelmatig nieuwe taken bij van het Rijk. Dit gaat zorgen voor een structureel tekort.
Hoe willen we deze fase goed doorkomen?
Het college heeft zich over deze fase een beeld gevormd. Dit vraagt om interventies op de korte termijn voor de begroting 2025 en op de middellange termijn in de jaren die daarna komen. Hoe zorgen we ervoor dat we de juiste dingen doen? Hoe voorkomen we onomkeerbare beslissingen die later wellicht niet nodig bleken? Dat zijn vragen waar het college zich over buigt.
Korte termijn (2025)
Doordat de gemeente naar verwachting onvoldoende wordt gecompenseerd voor alle kostenstijgingen en sprake is van een eenmalige korting op het gemeentefonds, verwachten wij dat ombuigingen noodzakelijk zijn voor een structureel sluitende begroting 2025.
Het college beoordeelt momenteel waar er op de korte termijn bezuinigingen mogelijk zijn. Een groot deel van onze begroting ligt echter voor deze jaren al vast. We willen het gat tussen inkomsten en uitgaven zoveel mogelijk verkleinen, maar dit wordt steeds lastiger. Zeker omdat vorig jaar een vergelijkbaar proces doorlopen is. Daarnaast zitten veel sturingsmogelijkheden op de lange termijn. Deze problematiek geldt niet alleen voor Winterswijk, maar dit speelt landelijk. Het Rijk biedt gemeenten daarom de mogelijkheid om dit tekort af te dekken met de overschotten over 2023. Deze mogelijkheid kan het College voorstellen aan de Raad.
Middellange termijn (2026 – 2028)
In de begroting 2025 met de bijbehorende meerjarenbegroting zullen de jaren 2026 – 2028 jaren niet sluitend zijn. Het Rijk heeft al een toezegging gedaan over extra middelen voor 2026, maar dit is niet voldoende om tekorten te dekken. In de jaren 2026 tot en met 2028 zal het erg ingewikkeld worden om de uitgaven en inkomsten in balans te krijgen indien we alle activiteiten willen voortzetten. Dat betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden. Daarom gaat het college in oktober 2024 een proces starten van brede heroverwegingen zodat we deze fase goed doorkomen. Hierbij betrekt het college de raad intensief. Hierbij komt de meerjarige ontwikkel- en investeringsagenda van Winterswijk ook aan bod. Het gaat daarbij om ons

voorzieningenniveau. We willen onze regiofunctie behouden en de inzet is om zo lang mogelijk in stand te houden wat we hebben. We willen de balans bewaken tussen preventieve uitgaven en herstelkosten. En als we zaken moeten uitstellen, dan houden we rekening met financiële en maatschappelijke kosten. Uiteraard betrekken we ook partijen uit de samenleving bij dit proces.

Lange termijn

De geschiedenis laat zien dat er na moeilijke jaren vaak ook weer periodes kwamen waarin het beter gaat. We weten nog niet in welk jaar dit zal zijn. We lopen het risico dat de moeilijke jaren lang kunnen duren. Maar we verwachten dat er een fase aanbreekt waarin er weer ruimte is voor ontwikkeling en investeringen. Hier wil het college in haar voorstellen rekening mee houden.

Financieel meerjarenperspectief

Het Coalitieakkoord ‘Samen aan de slag’ vermeldt: Het financiële beleid is erop gericht om een financieel gezonde positie te behouden. Er moet voldoende ruimte zijn om noodzakelijke en kwalitatief goede investeringen te doen voor de toekomst van Winterswijk. De ontwikkeling van de rijksinkomsten hebben de afgelopen periode geleid tot een nieuwe financiële werkelijkheid, waardoor de uitvoering van de ambities onder druk staan.

De Decembercirculaire 2023 zorgt ervoor dat het financieel meerjarenperspectief structureel verder verslechtert. De ontwikkeling van de rijksinkomsten wordt als zeer grillig ervaren met veel onzekerheden.

Na de decembercirculaire 2023 is de Financiële Situatie als volgt :

- In miljoenen waarbij min tekort is

	2024	2025	2026	2027
Saldo	-0,3	1 ,1	-3,4	-3,1

De totale omvang van de begroting bedraagt 124 miljoen.

In deze kaderbrief worden de uitgangspunten genoemd waarvan wij uitgaan bij het samenstellen van de begroting 2025 – 2028. Hierbij stellen wij voor om twee sporen te volgen die gedeeltelijk naast elkaar lopen:

1. Te werken aan een structureel sluitende begroting 2025
2. Te werken aan een ombuigingsplan voor de jaren vanaf 2026.

Bij het uiteindelijk sluitend maken van de begroting 2025 -2028 zijn we afhankelijk van de uitkomsten in de meicirculaire 2024.

Begroting 2025 structureel financieel sluitend te maken en tekorten te presenteren vanaf 2026

Bij het vaststellen van de begroting 2024-2027 zijn belangrijke keuzes gemaakt voor de komende jaren. Het begrotingstekort was hiermee vanaf het jaar 2026 al fors teruggebracht. Om tekorten in de toekomst niet verder op te laten lopen is beleidsarm handelen van belang. Dit betekent dat uitbreiding/verhoging van budgetten structureel niet aan de orde is. Een uitzondering hierop is als er sprake is van de drie O’s (onvoorzien, onuitstelbaar en onvermijdelijk) of als er een raadsbesluit is genomen, waardoor budgetten verhoogd of aangepast moeten worden.

Hoewel op dit moment sprake is van een positief begrotingssaldo in 2025, verwachten wij dat bij het opbouwen van de begroting 2025 in de komende maanden hier verandering in komt. We gaan ervan uit dat de kosten, waaronder de kosten van gemeenschappelijke regelingen, in 2025 gaan stijgen boven de compensatie die wij vanuit het Rijk krijgen. We verwachten daarnaast hogere kosten door inflatie en loonstijgingen.

Uitgangspunten begroting 2025 – 2028 vast te stellen
Wij vinden het noodzakelijk reeds nu voor het meerjarenperspectief 2025 – 2028 een aantal uitgangspunten vast te stellen. Het gaat hierbij om het volgende:
1. De begroting 2025 maken we structureel sluitend.
2. De begroting 2025-2028 wordt opgesteld op basis van de meicirculaire.
3. In de meerjarenbegroting 2024 -2027 wordt reeds uitgegaan van een bedrag aan onderuitputting op de investeringen. Voorgesteld wordt om nog nauwkeuriger te kijken naar het moment van realisatie van de voorziene investeringen. Ook zal hierbij rekening moeten worden gehouden met de doorbelasting van ambtelijke uren naar investeringen en de grondexploitatie.
4. Budgetten (niet zijnde de subsidies) worden niet geïndexeerd, dus niet verhoogd met inflatiecorrectie tenzij het contractueel is vastgelegd.
5. Een nieuw plan, activiteit of nieuw beleid wordt opgestart als er dekking aanwezig is binnen de budgetten, of door herschikking van budgetten of als er sprake is van subsidie of een bijdrage van derden.
6. Er wordt bij de voorbereiding van de programmabegroting 2025-2028 financieel geen rekening gehouden met investeringen in het IHP, Wooow, De Storm, Zwembad Jaspers die structureel doorwerken.
7. Dit jaar worden de drie lijnen uit de begroting 2024 uitgewerkt: Masterplan voor de organisatie, nieuwe visie sociaal domein en programma grote ruimtelijke projecten. Deze informatie is in einde 2024 beschikbaar zodat deze betrokken kan worden bij het ombuigingsplan 2026-2029.
8. Vanaf oktober werken we aan een ombuigingsplan voor 2026 en verder. Doel is het financiële perspectief voor die jaren structureel te sluiten. Daarbij wegen we ook de inzet van de algemene reserve af.
9. Het financieel meerjarenperspectief uit de begroting 2025 is het uitgangspunt voor het ombuigingsplan. Verder verwerken we de Septembercirculaire 2024 daarin. We betrekken de raad actief bij het opstellen van het ombuigingsplan. In het eerste kwartaal van 2025 leggen we het plan ter besluitvorming voor aan de raad.
De drie lijnen die dit jaar verder uitgewerkt moeten worden zijn :
1. Masterplan
Het masterplan voor de organisatie wat uiteindelijk gaat leiden tot een besparing oplopend tot € 1,0 miljoen in 2027. Voor meer inhoud wordt verwezen naar de toelichting in het bestuursportaal.
2. Visie Sociaal Domein
De nieuwe visie op het sociaal domein zal eind 2024 gereed zijn.
3. Ruimtelijke Projecten
De Prioritering van Ruimtelijke Investeringen is in de begroting 2024-2027 opgenomen omdat de ambities de financiële mogelijkheden niet alleen de komende jaren, maar ook structureel overtreffen. Vertrekpunt is het behoud van het voorzieningenniveau in Winterswijk. Voor de begroting van 2025-2028 werken we aan een strategie die alle voorzieningen de financiële winter doorhelpt.
Tot Slot
Deze Kaderbrief wordt u ter kennis gebracht en wordt niet vastgesteld door de gemeenteraad. We kijken uit naar de behandeling van deze kaderbrief in combinatie met de eerste bestuursrapportage 2024.
Met vriendelijke groet,
Het college van Burgemeester en wethouders van Winterswijk

Stand van bezuinigingen

Stand van bezuinigingen

Onderstaande tabel bevat de stand van zaken van de bezuinigingsvoorstellen uit het pakket aan maatregelen vanuit de meerjarenbegroting 2024-2027.
Toelichting indicatoren:
- Groen: is gerealiseerd.
- Oranje: is ingeboekt maar nog onderhanden.
- Rood: bestuurlijke heroverweging.

	Bezuinigingen	prog.	2024	2025	2026	2027	Indicator
	Structureel						
1	Stoppen met kinderopvang sociaal medische indicatie (SMI)	1	0	45.000	45.000	45.000	
2	Standaard indicatie Hulp bij Huishouden verlagen naar 2 uur	1	0	100.000	225.000	400.000	
3	Verlagen uitgaven compliment mantelzorg	1	40.000	40.000	40.000	40.000	
4	Huur De Post opzeggen	1	0	0	98.000	98.000	
5	SPUK GALA inzetten voor bestaande preventie-activiteiten	1	157.325	153.628	92.074	0	
6	Inclusieve BSO	2	190.072	190.072	190.072	190.072	
7	Stoppen met een aantal activiteiten rondom cultuurhistorie	2	70.000	70.000	70.000	70.000	
8	Geen nieuwbouw / renovatie maatschappelijke instellingen	2	0	0	1.049.000	1.049.000	
9	Historische paden afschaffen	2	10.000	10.000	10.000	10.000	
10	Afschaffen subsidie coördinator cultuurpunt	2	0	0	22.500	22.500	
11	Verlagen subsidie Stichting Ondernemen met Cultuur	2	13.375	13.375	0	0	
12	Subsidie lokale omroepen stoppen i.v.m. financiering vanuit het Rijk	2	0	0	18.250	18.250	
13	Geen geld voor gymlocaties beschikbaar stellen	2	0	0	0	0	
14	Verlagen compensatie huur sportverenigingen	2	0	0	41.035	82.070	
15	Opgave armoede laten vervallen	2	200.000	200.000	200.000	200.000	
16	Halveren budget meedoenregeling volwassenen	2	100.000	100.000	100.000	100.000	
17	Basisbanen niet invoeren	2	70.000	70.000	70.000	70.000	
18	Niet invoeren Winterswijkpas	2	0	0	0	0	
19	Temporiseren uitvoering IHP, met uitzondering van school 'Woold'	2	0	0	pm	pm	
20	Schrappen krediet herinrichting markt	3	0	0	45.000	45.000	
21	Krediet gebiedsontwikkeling Molenveld Driemarkweg schrappen	3	9.000	9.000	9.000	9.000	
22	Openbare verlichting verledden temporiseren	3	240.000	240.000	240.000	240.000	
23	Verlagen beeldkwaliteit openbaar groen	3	0	136.000	136.000	136.000	
24	Verlagen ambitie ecologisch bermbeheer	3	130.000	130.000	130.000	130.000	
25	Onderhoud van de begraafplaats in de markt zetten	3	0	0	30.000	30.000	
26	Schrappen van geraamde kredieten verkeersmaatregelen binnenring centrum	3	0	35.000	35.000	35.000	
27	Opgave duurzaamheid laten vervallen	3	123.500	123.500	123.500	123.500	
28	Verhogen kostendekkendheid markt (leges)	3	0	29.175	29.175	29.175	
29	Wegomlegging Steengroeve niet voor rekening gemeente.	3	38.000	38.000	38.000	38.000	
30	Wegomlegging Steengroeve tbv Sibelco valt buiten perspectief van deze begroting	3	0	0	0	97.000	
31	Grenzhoppersbusiness school stoppen	3	6.500	6.500	6.500	6.500	
32	Stoppen met het aanjagen economie	3	zie nummer 38	zie nummer 38	zie nummer 38	zie nummer 38	
33	Bijdrage Leader verlagen	3	59.200	59.200	59.200	59.200	
34	Verbouwen gemeentekantoor beperken tot ARBO-aanpassingen en realiseren verhuizen de Post	4	75.500	75.500	75.500	75.500	
35	Verhogen leges omgevingsplanactiviteit	4	108.000	108.000	108.000	108.000	
36	Verminderen frequentie/aantal pagina's gemeentenieuws	4	13.000	13.000	13.000	13.000	
37	Taakstelling organisatiebreed	4	300.000	500.000	750.000	1.000.000	
38	Verminderen personele inzet agv schrappen taken	4	481.000	499.000	499.000	499.000	
39	Bijdrage VNOG beperken o.b.v. verdeelsleutel	4	0	50.000	100.000	100.000	
40	Verhogen toeristenbelasting	5	245.000	245.000	245.000	245.000	
41	Technische aanpassingen begroting	div.	356.000	0	49.000	73.000	
			3.035.472	3.288.950	4.991.806	5.486.767	
	Incidenteel						
1	Opgave inclusie laten vervallen	1	89.000	0	0	0	
2	Historische paden afschaffen (I)	2	31.000	0	0	0	
3	Geen werkaanvaardingspremie	2	94.000	94.000	0	0	
			214.000	94.000	0	0	

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk

Inleiding

Volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd
In het programma 'Sociaal krachtig Winterswijk' geven we een toelichting op de beleidsvelden volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd.
Iedereen doet mee!
Deze ambitie vertalen we in dit programma naar het realiseren van vitaliteit en gezondheid. Dit doen we door om te kijken naar elkaar. We zorgen dat iedereen kan meedoen. Daarnaast worden uitdagingen samen opgepakt en versterken we de sociale binding. We werken aan gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien.
Zorg voor wie het nodig heeft
We vinden het belangrijk dat onze inwoners gezond en energiek zijn en zelf regie kunnen nemen op gezondheid en geluk. Met preventie richten we ons op factoren die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Jongeren hebben de toekomst, voor ouderen zijn goede fysieke sociale structuren belangrijk.

Beschikbare voorzieningen
We beheersen de kwaliteit van zorg en de uitgaven voor jeugdzorg en WMO. Daarnaast moet samenwerking tussen betrokken partijen leiden tot een beter afgestemd aanbod. We zien het SKB als een onmisbare schakel in dit zorgaanbod voor de regio. Ook blijft Winterswijk zijn verantwoordelijkheid nemen voor de opvang van vluchtelingen. Het asielzoekerscentrum is een voorbeeld voor de rest van Nederland.

1.1 Volksgezondheid

Ambitie

We vinden het belangrijk dat iedere inwoner volwaardig mee kan doen in onze samenleving. We willen dat zij gezond en energiek zijn en zelf de regie kunnen nemen op gezondheid en geluk. De regio is voorzien van een volwaardig aanbod, waaronder ook het ziekenhuis. Het zorgaanbod is op elkaar afgestemd.
Relevante documenten:

- Beleidsplan sociaal domein ‘Meedoen in Winterswijk’.
- Regionaal preventieakkoord ‘Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek’.
- Regionale nota gezondheid ‘Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek’.

Doelstellingen

Om gezondheid en geluk te bevorderen bieden we signalerende en preventieve activiteiten die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Het regionaal preventieakkoord is onze leidraad.

Activiteiten

Deelname regionaal preventie akkoord

We zijn sinds 2020 aangesloten bij het regionaal preventie akkoord Achterhoek (2020-2030). Speerpunten zijn: bewegen, Achterhoek Rookvrij, minder overmatig alcoholgebruik, middelengebruik bespreekbaar maken, gezonde voedingskeuzes, ‘Iedereen doet mee’ en de basis op orde. Bij deze speerpunten horen activiteiten en campagnes die dit alles onder de aandacht brengen van onze inwoners.

Kwaliteit (toelichting)
Sinds januari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend door gemeenten, GGD'en, zorgverzekeraars en het ministerie van VWS. Zij zetten gezamenlijk in op een gezond en actief leven met een stevige sociale basis. Het GALA beoogt preventie op een hoger plan te tillen zodat onze inwoners gezonder blijven en zorgkosten beheersbaar blijven. Het GALA zet breed in; het Lokaal Preventieakkoord maakt deel uit van het GALA en vervalt als afzonderlijk beleidsdocument. Winterswijk onderschrijft de doelen van het GALA en het overgrote deel van de huidige preventie-inzet sluit hier op aan. Onze speerpunten zijn: veerkracht en weerbaarheid 0-100, leefstijl 0-100 en opvoeding.
Voor 2024 vragen wij bij het ministerie van VWS subsidie aan voor 2024 - 2026. Een deel van de GALA middelen wordt regionaal ingezet. Dit zijn vijf ketenaanpakken: Obesitas Kinderen, Obesitas Volwassenen, Valpreventie, Kansrijke Start en Welzijn op Recept. Vanaf 1 januari 2024 worden de ketenaanpakken ingezet.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
GALA loopt van 2023 tot en met 2026.

Tijd (indicator)

Uitvoeren projectplan in het kader van het GALA (gezond en actief leven akkoord)
We geven uitvoering aan het Gezond en Actief leven akkoord. Dit programma focust op preventie en gezondheid via sport en bewegen, gezondheid en het versterken van de sociale basis. Het akkoord is gesloten tussen gemeenten, GGD, zorgverzekeraars, en het ministerie.

Kwaliteit (toelichting)
Voor het projectplan in het kader van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) is - voor 2024 t/m 2026 - vóór 30 september 2023 een aanvraag ingediend bij het ministerie van VWS. De aanvraag is akkoord bevonden. We kunnen ook in 2024 gebruikmaken van deze Specifieke Uitkering GALA (SPUK GALA).
Onze huidige preventieactiviteiten sluiten voor een groot deel aan bij de doelen die het GALA stelt. De huidige preventie vormt dan ook de basis voor de aanvraag 2024 -2026.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het uitvoeringsplan GALA loopt tot en met 2026.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We sturen op (keten) samenwerking en behoud van zorgaanbod en voorzieningen.

Activiteiten

Lobby voor behoud SKB

Het SKB is onmisbaar in het zorgaanbod in Winterswijk en de regio. Daarom zetten we ons tot het uiterste in om een volwaardig ziekenhuis te behouden.

Kwaliteit (toelichting)
Wij hebben meermaals onze lobby en politieke lijnen richting Den Haag en betrokken partijen ingezet. Wij blijven actief de kwaliteit en regionale rol/functie van het SKB onder de aandacht brengen. Dit om de nabijheid en kwaliteit van zorg voor inwoners in de Oost Achterhoek in de toekomst te borgen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een continue proces.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

Landelijk is er steeds meer aandacht voor preventie en gezondheid. Zo zijn er eind 2022 en begin 2023 twee akkoorden gesloten: het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond & Actief Leven Akkoord (GALA). Het IZA richt zich op een toekomstbestendige zorg: goede, toegankelijke en betaalbare zorg. Dat lukt niet zonder verdere investering in preventie en gezondheid (GALA). Preventie is voor een deel een gemeentelijke opgave.
Gemeenten en zorgverzekeraars werken samen aan het IZA, stellen een regiobeeld op om te komen tot een regionaal integraal plan. Transitiemiddelen van het Rijk zorgen voor de benodigde financiering om de omslag te kunnen maken van zorg naar gezond leven. Het GALA focust op preventie en gezondheid via sporten en bewegen, gezondheid en het versterken van de sociale basis. Dat is de verantwoordelijkheid van gemeenten. Het Rijk stelt gedurende 3 jaar zogenaamde SPUK-middelen (specifieke uitkering) beschikbaar, voor zowel bestaande als nieuwe preventieactiviteiten.
De SPUK is toegekend en we zijn zowel lokaal als regionaal aan de slag met de uitvoering.
Daarnaast zijn er vijf domein-overstijgende ketenінterventies, die gemeenten en zorgverzekeraars samen moeten organiseren en inrichten. Hiervoor wordt een regioplan opgesteld. Het gaat om Kansrijke start, Gecombineerde leefstijl interventies, Kinderen met overgewicht, Valpreventie en Welzijn op recept. Dit alles zijn bewezen interventies die we nu al uitvoeren, maar in het kader van GALA voortzetten.

1.2 Maatschappelijke ondersteuning

Ambitie

We zetten in op een goede fysieke en sociale infrastructuur waarbij zorgplicht, een dekkend zorglandschap en een minimale sociale basis uitgangspunt zijn. Daarnaast hebben we zorg ingekocht die kwalitatief goed en betaalbaar is en die stimuleert tot zorginnovatie en samenwerking.

Relevante documenten:

- Beleidsplan ‘Meedoen in Winterswijk’.
- Integrale Verordening sociaal domein.
- Samen aan het Stuur (integrale samenwerking sociaal domein).
- Beoordelingskader Wonen met zorg 2020-2023.
- Agenda Sociaal domein.

Doelstellingen

We zorgen voor een sterke sociale basis met laagdrempelige voorzieningen en streven naar het normaliseren van de hulp van onze inwoners.

Activiteiten

Actualiseren van de visie voor het sociaal domein

We werken aan een visie voor het sociaal domein. Naar verwachting wordt die het tweede kwartaal in 2024 opgeleverd. Daarna volgt de visie op de positionering en werkwijze van de lokale toegang sociaal domein (o.a. De Post). Die verwachten we in het vierde kwartaal 2024 gereed te hebben.

Kwaliteit (toelichting)
Het sociaal domein wordt geëvalueerd. Daarna wordt een nieuwe, geactualiseerde visie en uitvoeringsplan opgesteld. De actualisatie van de visie van De Post wordt hierin meegenomen. Het voorstel is om de uitvoering en samenwerking af te stemmen op dat wat voor het behalen van onze doelen (zoals die in de nieuwe visie worden vastgesteld) het meest optimaal is.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Door de gewijzigde planning wordt de visie in het 4e kwartaal van 2024 verwacht. De Raad is hierover tussentijds geïnformeerd.

Tijd (indicator)

Arbeidsmatige dagbesteding is een algemene voorziening

Samen met Fijnder werken we toe naar een arbeidsmatige dagbesteding voor cliënten die niet meer leerplichtig zijn en de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt.

Kwaliteit (toelichting)
De arbeidsmatige dagbesteding bij Fijnder is in 2023 gestart. In 2024 vindt de doorontwikkeling plaats. In het 2e kwartaal van 2024 evalueren we deze werkwijze.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Continue proces.

Tijd (indicator)

Inloopvoorzieningen als algemene voorziening doorontwikkelen

Voor kwetsbare inwoners is een goede fysieke én sociale infrastructuur belangrijk om langer zelfstandig en gezond thuis te kunnen wonen. Goede inloopvoorzieningen leveren een belangrijke bijdrage aan ontmoeting en het voorkomen van eenzaamheid.

Kwaliteit (toelichting)

Onze gemeente kent diverse inloopvoorzieningen. Ouderen hebben inmiddels een fysieke ruimte gevonden voor hun activiteiten. Deze inloop is 7 dagen per week geopend. De subsidie zoals verstrekt in 2023 wordt voorgezet in 2024.
Op basis van een eerste globaal onderzoek lijkt er voldoende gevarieerd aanbod te zijn voor diverse doelgroepen. Wel is er meer behoefte aan bekendheid.
We kennen een jaarlijkse subsidie toe aan HIERZorg. Naast de gemeentelijke subsidie hebben zij subsidie ontvangen vanuit maatschappelijke opvang centrumgemeente Doetinchem en middelen voor bemoeizorg. In de praktijk werkt deze combinatie goed. Via bemoeizorg worden kwetsbare inwoners waaronder zorgmijders doorgeleid naar de inloopvoorziening. Zij kunnen zonder indicatie terecht bij de inloopvoorziening om zwaardere problematiek te voorkomen. Waar nodig worden zij doorgeleid naar reguliere ondersteuning.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De planning is om de inventarisatie en conclusies van het onderzoek naar de reikwijdte van de inloopvoorzieningen in september 2024 aan het college aan te bieden.

Tijd (indicator)

Realisatie overgang beschermd wonen

Er verschuiven taken van centrumgemeente Doetinchem voor Opvang en Bescherming naar lokale gemeenten. In eerste instantie worden we verantwoordelijk voor de cliënten Beschermd Wonen. Hiermee wordt de beweging van Beschermd Wonen naar een Beschermd Thuis en dus een inclusieve samenleving, verder vorm gegeven.

Kwaliteit (toelichting)

De overgang van taken en budgetten van centrumgemeente naar lokale gemeenten is weer uitgesteld. Nu tot 2026. De decentralisatie is een volgende stap in de beweging van Beschermd wonen (Bw) naar een Beschermd thuis. Concreet betekent dit besluit dat alle gemeenten vanaf 2026 voor nieuwe cliënten de Bw-middelen ontvangen op basis van een objectief verdeel- en ingroeimodel.
In aanloop naar de invoering van het woonplaatsbeginsel per 2026 voeren de Achterhoekse gemeenten al wel zelf de toegang uit voor Beschermd Wonen. Dit doen we in samenwerking met de Centrumgemeente Doetinchem. Het doel is om zoveel mogelijk in te kunnen zetten op Beschermd Thuis.
Inwoners met GGZ-problematiek blijven steeds langer thuis wonen, soms zonder passende ondersteuning (zorgmijders). De complexiteit van problematiek op het

gebied van Veiligheid en Zorg in relatie met de Wet verplichte ggz neemt hierdoor toe.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De decentralisatie is uitgesteld. De planning wordt aangepast aan de besluitvorming van het Rijk.

Tijd (indicator)

Doelstellingen
Zorgkosten beheersbaar houden
Activiteiten
Instroom tweedelijns WMO beperken
Als gemeente willen we meer sturing op de uitgaven voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (onder andere huishoudelijke hulp en zorg voor ouderen). De standaardindicatie voor Hulp bij Huishouden is 2 uur.

Kwaliteit (toelichting)
Met de invoering van het normenkader HHM is de verwachting dat er gemiddeld genomen minder uur hulp op jaarbasis ingezet hoeft te worden. Dit is een continue proces. We zien dat er een (lichte) daling van het gemiddeld aantal ingezette uren huishoudelijke ondersteuning per cliënt is.
In 2024 sturen we op verder daling van het aantal ingezette uren Hulp bij huishouden tot 2 uur per week. Indien noodzakelijk zullen er meer uren ingezet worden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een continue proces.

Tijd (indicator)

Monitoren resultaten nieuwe inkoop Wmo
We ontwikkelen een monitoringssysteem voor Wmo- en jeugdhulp. Zo werken we aan een realtime dashboard om een beter inzicht te krijgen in de kosten van indicaties.

Kwaliteit (toelichting)
Regionaal zijn afspraken gemaakt over de wijze van monitoring van de resultaten op onze transformatiedoelen en de manier waarop wij hiervan een lerende cyclus kunnen maken. Op deze manier doen we meer recht aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Wmo- en jeugdhulp. Voor de monitoring willen we zoveel mogelijk gebruikmaken van de instrumenten die zorgaanbieders en gemeenten al (moeten) gebruiken.
De nieuwe wijze van inkoop is in het 4e kwartaal van 2023 geëvalueerd. Aan de hand van de uitkomsten wordt besloten of deze manier van inkoop wordt voortgezet. De colleges van de Achterhoekse gemeenten hebben besloten om de huidige contractperiode niet te verlengen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Voor 1 juli 2024 ligt er een monitoringsvoorstel. Na implementatie is het een continu proces.
In 2024 start een nieuw inkooptraject.

Tijd (indicator)

Programma Zorg voor de Toekomst
De kosten in het sociaal domein zijn de afgelopen jaren snel opgelopen. Om ook in de toekomst zorg en ondersteuning van onze inwoners te kunnen blijven leveren, is beheersing van deze kostenstijging noodzakelijk. We gaan daarom een aantal maatregelen treffen die inzetten op het zoveel mogelijk normaliseren van problemen, het vergroten van de zelfredzaamheid van onze inwoners en het versterken van onze opdrachtgevende rol richting onze aanbieders en samenwerkingsverbanden. Daarnaast optimaliseren we onze werkprocessen.

Kwaliteit (toelichting)
Om de kosten van het sociaal domein beheersbaar te houden en niet terug te dringen is het van belang om de instroom beheersbaar te houden. Dit kunnen we doen door de contacten met verwijzers te intensiveren en het professionaliseren van het OT-team om tot een integrale samenwerking te komen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Continue proces.

Tijd (indicator)

We zetten in op zorgvernieuwing en de toepassing van innovatieve concepten
Samen met de partijen waar we onze zorg hebben ingekocht werken we aan transformatie van de zorg.

Kwaliteit (toelichting)
Transformatie van de zorg houdt onder meer in dat we in de inkoopsystematiek hebben opgenomen dat zorgaanbieders ruimte hebben om te innoveren en hiertoe gestimuleerd worden. Hiermee gaan we de transformatie een impuls geven. Om dit vorm te geven, zijn we vanaf najaar 2023 zowel ambtelijk als bestuurlijk in gesprek met de gecontracteerde zorgpartijen.
Ook andere partijen stimuleren we om samen met ons te innoveren. Hierbij is ook aandacht voor onze eigen uitvoering van zorg.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een voortdurend proces.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

Clientondersteuning

De bekendheid van cliëntondersteuning in Winterswijk blijft achter. Graag willen we de bekendheid en het effect van cliëntondersteuning in onze gemeente versterken. We hebben hiervoor een subsidie (SPUK) aangevraagd, waarmee we in de komende 2 jaar invulling kunnen geven aan deze versterking. Te denken valt aan het lokaal, dichterbij de inwoner, organiseren van deze ondersteuning, waardoor deze laagdrempeliger toegankelijk wordt.

Krachtig ouder worden

Ouderen moeten langer zelfstandig blijven wonen. Mensen die ouder worden krijgen vaak te maken met fysiek ongemak, waardoor het participeren en het zelfstandig voeren van een huishouden steeds lastiger wordt. Nu wordt dan overnemende hulp of een hulpmiddel vanuit de Wmo toegekend. Uit onderzoek is gebleken dat hiermee vaak de fysieke achteruitgang versneld wordt. We gaan onderzoeken of we met een andere vorm van ondersteuning hierop in kunnen spelen, met als doel het verbeteren van de fysieke zelfredzaamheid van ouderen, passend bij de doelstellingen van de Wmo en de principes vanuit Positieve Gezondheid.

Actieplan Dak- en thuisloosheid

Het Nationaal Actieplan Daklоosheid zet in op een andere manier van kijken naar en omgaan met daklоosheid. Het plan stelt de ambitie om daklоosheid in Nederland fors en structureel terug te dringen. Centrumgemeente Doetinchem heeft hierop een bestuursopdracht huisvesting voor dak- en thuislozen vastgesteld. Als start is er een telling gedaan. Totaal zijn er in onze regio 264 dak- en thuisloze volwassenen geteld. In het rapport zijn vier adviezen gegeven om deze met de regiogemeenten op te pakken. Hier zullen we het komende jaar mee aan de slag gaan.

1.3 Jeugd

Ambitie

Gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien.

Relevante documenten:

- Beleidsplan sociaal domein ‘Meedoen in Winterswijk’.
- Integrale Verordening sociaal domein.
- Samen aan het Stuur (integrale samenwerking sociaal domein).
- Agenda sociaal domein.

Doelstellingen

Door de zorg zoveel als mogelijk te normaliseren, beperken we de instroom in geïndiceerde voorzieningen

Activiteiten

Hervormingsagenda Jeugd

Het hervormen van de jeugdzorg leidt tot besparing. Dit doen we door inzet van preventie en netwerk versterking.

Kwaliteit (toelichting)

In de Hervormingsagenda Jeugd is afgesproken dat de Jeugdwet ingeperkt gaat worden. De minder zware problematiek moet dan opgelost worden in het voorliggend veld en door middel van preventie. Dat moet ook een besparing opleveren. De

gemeenten staan aan de lat om de sociale basis (voorliggend veld en sociaal netwerk) te versterken. Vooruitlopend daarop gaan we de gemeentelijke toegang tot ondersteuning, de voorliggende voorzieningen en preventie versterken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het beperken van de instroom in de jeugdhulp zal meerdere jaren vragen.

Tijd (indicator)

Instroom van jeugdige cliënten naar tweedelijnszorg neemt af
We treffen een aantal maatregelen om de instroom in de Jeugdzorg te beperken.

Kwaliteit (toelichting)
Als voorliggende voorziening zijn we gestart met de inclusieve buitenschoolse opvang (bso) en in 2024 pakken we de uitkomsten van de evaluatie die eind 2023 volgt op.
In 2024 werken we aan verschillende mogelijkheden om de instroom in de jeugdhulp te verminderen door het verkorten van zorgtrajecten en snellere uitstroom waar dat verantwoord is. Waar mogelijk zoeken we oplossingen in het preventieve veld. Ook zetten we in op het maken we nieuwe afspraken met externe verwijzers zoals huisartsen en gecertificeerde instellingen. We zetten in op het inrichten van een lokale regietafel.
We gaan in 2024 samen met maatschappelijke organisaties programma's aanbieden aan jongeren om hun mentale veerkracht te vergroten. Dat doen we onder andere door het versterken van het echtscheidingsloket, omdat complexe echtscheidingen een belangrijke oorzaak zijn van problematiek bij jeugdigen. In circa 70% van de jeugdbeschermingszaken speelt een complexe echtscheiding een rol. We zien daarvoor in het preventieve veld een belangrijke taak weg gelegd voor het echtscheidingsloket. We willen deze meer bekendheid en een actievere rol geven.
Om de zorgkosten beheersbaar te houden nemen we de volgende maatregelen in de uitvoering:
- Strakker indiceren, de opdracht aan de uitvoering is om meer oplossingen in het voorliggend veld zoeken, zoals inzet POH en Ondersteuningsteam.
- Meer sturing op verwijzingen van externe verwijzers, zoals huisartsen. Instellen van een lokale regietafel om samen zwaardere problematiek te bespreken met als doel de inzet van duurdere zorg te beperken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het beperken van de instroom in de jeugdhulp zal meerdere jaren vragen.

Tijd (indicator)

Opvangvoorziening voor kinderen met een zorgvraag

De opvang voor kinderen met een zorgvraag is gestart met het zoeken naar een oplossing voor de groep kinderen tussen 8-12 jaar met een zorgvraag. Hier is een pilot voor buitenschoolse opvang (BSO) voor alle kinderen met en zonder zorgvraag.

Kwaliteit (toelichting)

Als voorliggende voorziening zijn we gestart met de Inclusieve buitenschoolse opvang (BSO). Hiervoor zijn we in 2023 een evaluatie gestart waarvan de uitkomsten eind 2023 worden verwacht en in 2024 opgepakt kunnen worden. In afwachting van de uitkomsten hebben we voor 2024 budget opgenomen. Verder loopt deze ontwikkeling mee in onze nieuwe visie en het uitvoeringsplan op het sociaal domein.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Om zorgkosten te beheersen en het zorgaanbod beter af te stemmen, sturen we met de inkoop op zorgvernieuwing met behoud van kwaliteit en op partnerschap met onze zorgaanbieders.

Activiteiten

Monitoren resultaten nieuwe inkoop jeugd

We evalueren en monitoren de inkoop WMO- en jeugdhulp.

Kwaliteit (toelichting)

Regionaal zijn afspraken gemaakt over de wijze van monitoring van de resultaten op onze transformatiedoelen en de manier waarop wij hiervan een lerende cyclus kunnen maken. Op deze manier doen we meer recht aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Wmo- en jeugdhulp. Voor de monitoring willen we zoveel mogelijk gebruikmaken van de instrumenten die zorgaanbieders en gemeenten al (moeten) gebruiken. De wijze van monitoring wordt periodiek geëvalueerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor 1 juli ligt er een regionaal monitoringsvoorstel.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Zorgen dat ouders goed voor hun kinderen kunnen zorgen

Activiteiten

Inzet Preventie Platform Jeugd

Om ouders te ondersteunen, biedt het Preventie Platform Jeugd (PPJ) hulp op het gebied van (opvoedings)ondersteuning en preventie. Het PPJ ontwikkelt preventieprogramma's voor verschillende (opvoedings)thema's zoals Kind en

Armoede, Kind en Scheiding, omgaan met alcohol en drugs, weerbaarheid en veerkracht.

Kwaliteit (toelichting)
In april 2023 is een onderzoek gestart naar het functioneren van het Preventie Platform Jeugd (PPJ). Dit omdat het PPJ ooit is gestart als pilot en we kritisch moeten (blijven) kijken of het PPJ op de huidige manier doorgaat of dat aanpassingen gewenst zijn.
Dit onderzoek is inmiddels afgerond. Daar is uit naar voren gekomen dat de doelen voor het effectief inzetten van jeugdpreventie voor een groot deel worden bereikt. Op het onderdeel 'bereik' (deelname) zijn nog aandachtpunten : zichtbaarheid en laagdrempeligheid behoeft verbetering. Ook in de uitvoering en samenwerking met professionals liggen nog verbeterpunten. Naar aanleiding van de aandachtspunten is een nieuwe structuur vastgesteld. In 2025 moet de nieuwe structuur voltooid zijn.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2025 moet de nieuwe structuur staan.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

- Inkoop Wmo- en jeugdhulp: In 2024 starten we met de Achterhoekse gemeenten met een nieuw inkooptraject voor Wmo- en jeugdhulp. De nieuwe inkoop moet op 1 januari 2026 geïmplementeerd zijn.
- Essentiële Functies: We werken met alle Gelderse gemeenten samen aan het verwerven van de zogenaamde Essentiële Functies voor jeugdhulp. Dit betreft de hoogspecialistische jeugdhulp met verblijf, waarvoor we in de Achterhoek te weinig cliënten hebben om dit goed te borgen. Per 1 januari 2025 moeten de nieuwe overeenkomsten in werking treden.
- Hervormingsagenda: De komende jaren moeten de gemeenten gaan werken aan de opdrachten die in de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 opgenomen zijn. De speerpunten voor de komende tijd zijn: het normaliseren van de ondersteuning waarbij de oplossing meer in de preventieve sfeer wordt gezocht, de doorontwikkeling van de stevige lokale teams, het vormen van een gemeenschappelijk regeling en het nieuwe inkooptraject.

Financiële afwijkingen programma 1

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2024	Mutaties Prognose 2 2023	Mutaties Jaarrekening 2023	Stand voor Prognose 1 2024	Mutaties Prognose 1 2024	Prognose 1 2024
Baten						
1.1 Volksgezondheid						
7.1 Volksgezondheid	**342**	**0**	**185**	**527**	**0**	**527**
1.2 Maatschappelijke ondersteuning						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**13.471**	**0**	**16**	**13.487**	**0**	**13.487**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**8**	**0**	**0**	**8**	**0**	**8**
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	**223**	**0**	**0**	**223**	**0**	**223**
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**13.702**	**0**	**16**	**13.718**	**0**	**13.718**
Totaal Baten	**14.044**	**0**	**201**	**14.244**	**0**	**14.244**
Lasten						
1.1 Volksgezondheid						
7.1 Volksgezondheid	**1.782**	**0**	**232**	**2.014**	**0**	**2.014**
1.2 Maatschappelijke ondersteuning						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	**15.226**	**0**	**216**	**15.442**	**19**	**15.461**
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	**1.721**	**106**	**0**	**1.827**	**36**	**1.863**
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	**1.347**	**0**	**0**	**1.347**	**0**	**1.347**
6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)	**3.737**	**0**	**0**	**3.737**	**0**	**3.737**
6.71B Begeleiding (WMO)	**4.041**	**0**	**0**	**4.041**	**0**	**4.041**
6.81A Beschermd wonen (WMO)	**87**	**0**	**0**	**87**	**0**	**87**
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	**26.159**	**106**	**216**	**26.481**	**55**	**26.536**
1.3 Jeugd						
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	**16**	**0**	**0**	**16**	**6**	**22**
6.72A Jeugdhulp begeleiding	**3.424**	**0**	**0**	**3.424**	**9**	**3.433**
6.72B Jeugdhulp behandeling	**2.188**	**0**	**0**	**2.188**	**-47**	**2.141**
6.73A Pleegzorg	**360**	**0**	**0**	**360**	**0**	**360**
6.73B Gezinsgericht	**920**	**0**	**0**	**920**	**0**	**920**
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	**3.219**	**0**	**0**	**3.219**	**0**	**3.219**
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	**169**	**0**	**0**	**169**	**14**	**184**
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	**387**	**0**	**0**	**387**	**0**	**387**
6.82A Jeugdbescherming	**604**	**0**	**0**	**604**	**6**	**609**
6.82B Jeugdreclassering	**55**	**0**	**0**	**55**	**0**	**55**
Totaal 1.3 Jeugd	**11.342**	**0**	**0**	**11.342**	**-13**	**11.329**
Totaal Lasten	**39.284**	**106**	**448**	**39.837**	**42**	**39.879**
Gerealiseerd resultaat	**-25.240**	**-106**	**-247**	**-25.593**	**-42**	**-25.634**

Volksgezondheid
Er zijn geen mutaties geweest.
Maatschappelijke ondersteuning
Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.
Jeugd
Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.
Onttrekkingen en toevoegingen reserves
Er zijn geen mutaties geweest.

Programma 2 Meedoen in Winterswijk
Inleiding
Dit programma is uitgewerkt in vier onderdelen: meedoen met sport, cultuur, onderwijs en werk.
Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.
De kracht van sport, cultuur en verenigingen
Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt: een belangrijke factor voor welzijn. We zetten in op de verbinding tussen kunst, cultuur, onderwijs en het sociaal domein.
Sport zorgt voor preventie, ontspanning en een gezond leven. Samen met cultuur heeft sport een positieve invloed op de persoonlijke ontwikkeling. Wij waarderen dat en dragen hieraan bij.
Bestaanszekerheid
Het hebben van werk en daarmee het meedoen in de samenleving, draagt in hoge mate bij aan het welzijn en het voorkomen van armoede. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan, rekening houdend met de kwetsbaarheid en ontwikkelkansen.
Onderwijs voor iedereen
Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren; passend en bereikbaar onderwijs is essentieel. Voor gelijke kansen werken we samen met onderwijs en verenigingen.
2.1 Cultuur
Ambitie
Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Cultuur is een belangrijke factor voor het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Cultuur draagt ook bij aan een aantrekkelijke fysieke omgeving. Het is daarmee ook een belangrijke drager van onze toeristische alsook de economische sector. We willen cultuur behouden en waar mogelijk versterken.
Relevante documenten:
- Cultuurnota.
- Museumvisie.
- Erfgoednota ‘Wi-j doet ’t samen’.
- Beleidsnota ‘Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk’.
- Beleidsnota ‘Aardkundige waarden in Winterswijk’.
- Kerkenvisie Oost Achterhoek.

Doelstellingen

Combineren van voorzieningen waar mogelijk

Activiteiten

Toekomstvisie voorzieningen

We willen onze voorzieningen op het gebied van kunst & cultuur behouden. Voorbeelden zijn de bibliotheek, de schouwburg, de musea, het instituut voor kunst & cultuur Boogie Woogie, het amateurverenigingsleven; ze vormen onze huidige lokale culturele infrastructuur en zijn van artistieke, maatschappelijke, sociale en economische waarde. De voorzieningen Boogie Woogie en theater De Storm nemen we op in een investeringsprogramma. Voor de tussentijd is er geld gereserveerd voor noodreparaties aan het gebouw van Boogie Woogie en theater De Storm om de voorziening in stand te houden.

Kwaliteit (toelichting)

In januari heeft de raad de Startnotitie Cultuurnota 2024 vastgesteld. Hierin zijn trends en ontwikkelingen, speerpunten en het proces naar de nieuwe Cultuurnota vastgesteld. Op dit moment werken we aan het participatietraject dat onder meer bestaat uit inloopsessies, vragenlijsten en verdiepende gesprekken over kunst & cultuur.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

We koersen, conform de planning in de Startnotitie, nog steeds op besluitvorming in de raad over de nieuwe Cultuurnota in het vierde kwartaal 2024.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Inzetten op behoud en ontwikkeling van (fysiek) erfgoed

Activiteiten

Uitvoeringsagenda erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'

In 2024 voeren we samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre ons erfgoedbeleid uit.

Kwaliteit (toelichting)

Evaluatie Erfgoedbeleid Oost Achterhoek

In 2024 evalueren we ons gezamenlijke erfgoedbeleid met Aalten en Oost Gelre. We doen een voorstel voor de volgende beleidsperiode. De focus zal liggen bij de wettelijke taak vanuit de omgevingswet.

Omgevingswet

Op dit moment loopt het pilotproject “De verhalenfabriek”. Dit project heeft twee doelen: ten eerste integraal met de beleidsvelden landschap en biodiversiteit, cultuurhistorie, archeologie en aardkundige waarden "het verhaal van de plek" in kaart brengen. Dit kunnen we dan inbrengen bij ruimtelijke ontwikkelingen en is in de geest van de Omgevingswet (waar bijvoorbeeld vanaf invoering ook de omgeving van een monument moet worden meegewogen). Ten tweede met dezelfde informatie inspiratie bieden aan initiatiefnemers. Door in een vroege fase van een initiatief

inspiratie mee te geven dat in lijn is met ons beleid, is de verwachting dat de latere toetsing bij initiatieven soepeler en sneller verloopt. En daarmee ook een meer positieve ervaring is voor de initiatiefnemer.

We gebruiken de ervaringen van het pilotproject “De verhalenfabriek” om erfgoed omgevingswetproof in de ruimtelijke ordening te integreren.
Keukentafelgesprekken duurzaamheid en subsidie gemeentelijke monumenten.
Vanuit de opgave duurzaamheid ondersteunen we eigenaren van monumenten en karakteristieke panden via de inzet van een expert (keukentafelgesprekken).
Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek
In 2024 maken we onderdeel uit van het cultuur en erfgoedpact Achterhoek. Hier blijven wij onderdeel van in de komende jaren.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

- Landelijke ontwikkeling is dat er meer aandacht is voor cultuur in de regio (VNG propositie Samen Cultuur borgen en advies Toegang tot cultuur van Raad voor Cultuur).
- Het Rijk ziet de grote meerwaarde van cultuurbeoefening door amateurs. Met de totstandkoming van een Nationaal Akkoord Amateurkunst wil het Rijk inzetten op een structurele, samenhangende aanpak van de ondersteuning van amateurkunstgroepen. In 2024 is een pilotjaar uitgezet.
- Vanuit het Rijk wordt ingezet op de waarde van kunst & cultuur binnen het sociaal domein. Er is steeds meer bewijs voor de positieve effecten van kunst en cultuur op gezondheid. Samenwerkingen tussen de culturele en creatieve sector en het sociaal domein worden gestimuleerd. Voorbeelden: GALA en IZA.

2.2 Sport

Ambitie

Sport moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. Daarom verbinden we sport aan de inclusie agenda. Sport levert een belangrijk aandeel in preventiedoelen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn, tot meer bewegen.
Relevante documenten:

- Sportnota.
- Lokaal sportakkoord.
- Regionaal sportakkoord.
- Onderzoek 'Financiering sport in Winterswijk’.

Doelstellingen

Het stimuleren van mensen tot (meer) beweging

Activiteiten

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in beweging en lokaal sportakkoord

Achterhoek in Beweging is een netwerk van mensen en organisaties die sport en bewegen inzetten voor een inclusieve samenleving en een gezonde en uitdagende leefomgeving.
Het lokaal sportakkoord "Samen actief in Winterswijk" voeren we samen met onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties uit.

Kwaliteit (toelichting)
Samen met Achterhoek in Beweging stimuleren we sport, bewegen en een gezonde leefstijl onder de inwoners. In het regionale Beweeg-& Sportakkoord zijn de ambities vastgelegd. In 2024 wordt prioritering aangebracht in de thema's. De Thema's zijn 1. Inclusie en diversiteit; 2. Vaardig in bewegen; 3. Vitaal en veilig sportklimaat; 4. Maatschappelijke waarde van topsport; 5. Sport en preventie.
Lokaal wordt intensiever intern (sociaal domein, gezondheid, sport/cultuur, onderwijs, openbare ruimte) de verbinding gemaakt. De preventieve kracht van sport wordt benut als onderdeel van een set maatregelen rondom een gezonde en actieve leefstijl. In 2024 worden hier specifiek programma's en activiteiten aan gekoppeld voor onze inwoners. Dit met het doel gezonde jeugd, vitaal ouder worden en vitale sportaanbieders.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Januari 2024 wordt gestart met de uitvoeringsagenda.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Sportvoorzieningen zijn toekomstbestendig en betaalbaar

Activiteiten

We hebben een duurzaam zwembad met een gezonde exploitatie

Wij zien het overdekte zwembad als een belangrijke voorziening voor onze inwoners. Daarom willen we graag een les-, doelgroepen- en sportbad voor Winterswijk behouden. Dat betekent dat we het zwembad opnemen in het investeringsprogramma. Voor de tussentijd is geld gereserveerd voor noodreparaties om de voorziening in stand te houden. In het kader van het investeringsprogramma onderzoeken we hoe we de voorziening ook op de lange termijn kunnen en willen behouden.

Kwaliteit (toelichting)
Bij de begroting 2024 is het voorstel gedaan om het overdekte zwembad Jaspers in stand te houden en te wachten op een beter financieel perspectief voor de gemeente. Intussen doen we wat noodzakelijk is om het overdekte zwembad in bedrijf te houden en onderzoeken we de mogelijkheden van samenwerking met andere organisaties en/of buurgemeenten.

Dit betekent dat er vooralsnog geen voorstellen komen voor een grondige renovatie of nieuwbouw. Mochten er zich onvoorziene situaties voordoen die de uitvoering van zwemactiviteiten beletten dan zullen we in samenspraak met het zwembadbestuur bezien welke oplossingen mogelijk en of noodzakelijk zijn.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In het kader van het investeringsprogramma onderzoeken we hoe we de voorziening ook op de lange termijn kunnen en willen behouden.

Tijd (indicator)

We hebben een eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen
We werken aan een nieuw, eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen.

Kwaliteit (toelichting)
Totaal moet er vanaf 2028 € 123.000 structureel bezuinigd worden. Vanaf 2026 € 41.000 per jaar.
Samen met sportverenigingen wordt er breed gekeken naar bezuinigingsmogelijkheden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
H

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen
Over de jaren 2023 tot en met 2025 kunnen we een specifieke uitkering (SPUK) aanvragen om bewegen en gezonde leefstijl te bevorderen. Het plan van aanpak is inmiddels afgerond en door het ministerie goedgekeurd, we zijn met de uitvoering, zowel lokaal(Gezond en Actief Leven Akkoord) als regionaal (Integraal Zorg Akkoord), gestart.

2.3 Inkomen en participatie

Ambitie
Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk.
Winterswijk voelt zich verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen en we bouwen mee aan de maatschappij waar iedereen dezelfde kansen heeft. We dragen zorg voor een goede start van nieuwkomers.

Relevante documenten:

- Integrale Verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur.
- Beleidskader 2018 – 2022 Sociaal Domein ‘Meedoen in Winterswijk’.
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022.

Doelstellingen

Nieuwkomers en statushouders moeten zo goed mogelijk inburgeren

Activiteiten

Monitoring nieuwe wet inburgering

Binnen de wettelijke kaders heeft de gemeente Winterswijk het inburgeringsproces ingericht. Halfjaarlijks monitoren en evalueren we de resultaten.

Kwaliteit (toelichting)
In 2024 blijft het de opdracht voor de gemeente om de Inburgeringswet 2021 uit te voeren en te monitoren.

De monitoring zal plaats vinden op de volgende onderdelen:

- Brede intake (klanttevredenheid).
- PIP (Persoonlijk plan Inburgering en Participatie) (klanttevredenheid).
- MAP (Module Arbeidsmarkt en Participatie): Draagt deze bij aan toeleiding naar de arbeidsmarkt?
- Financieel ontzorgen: Is de gekozen werkwijze werkbaar en voorkomt het financiële problemen?
- Financiële zelfredzaamheid: Leren nieuwkomers voldoende om financieel zelfredzaam te zijn/worden?
- PVT (Participatieverklaringstraject): Draagt het programma voldoende bij aan participeren in Nederland of missen er nog thema's?
- Maatschappelijke begeleiding: Zijn er verbeterpunten, loopt het ergens spaak?
- Inburgeringstraject taalaanbieders, subregionaal op inhoud en regionaal op contractniveau.
- Participatieaanbod: Is er voldoende aanbod, leidt het aanbod toe naar (vrijwilligers)werk, meedoen in de maatschappij?

De verwachting is dat het aantal inburgeraars in 2024 zal stijgen.

De uitdaging blijft om voldoende leerroutes aan te kunnen bieden, vanwege het aanhoudende docententekort.
Goede afstemming met de inburgeringsscholen is van groot belang. Dit wordt regionaal opgepakt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Monitoring vindt geheel 2024 plaats. Ieder kwartaal wordt de balans opgemaakt en de processen indien nodig bijgestuurd.

Tijd (indicator)

Opvang Oekraïners

Er is een gemeentelijke opvanglocatie ingericht voor vluchtelingen uit Oekraïne.

Kwaliteit (toelichting)
Het betreft duurzame opvang voor plusminus 175 ontheemden uit Oekraïne op de locatie Vredense Hof in Winterswijk. Daarnaast worden er bij particulieren nog een aantal ontheemden opgevangen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De opvanglocatie is in ieder geval beschikbaar tot september 2024. Verwacht wordt dat de opvang ook daarna nog noodzakelijk zal zijn. De mogelijkheden voor opvang na 1 september 2024 worden onderzocht.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Voorkomen en bestrijden van armoede en schulden

Activiteiten

Evalueren bewindvoering en indien nodig bijstellen werkwijze

Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening waarmee veel kosten (bijzondere bijstand) zijn gemoeid. We onderzoeken op welke wijze we beter invloed kunnen uitoefenen op het al dan niet onder bewind stellen van inwoners.

Kwaliteit (toelichting)

We gaan onderzoeken of wij gebruik gaan maken van 'Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind', waarbij we als gemeente de rechter mogen adviseren of een inwoner het beste geholpen is met voortzetting van het bewind of dat volstaan kan worden met een lichtere vorm van ondersteuning. Het onderzoek start in het vierde kwartaal 2023 en loopt door in 2024.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Afronding onderzoek vierde kwartaal 2024.

Tijd (indicator)

Meedoenregeling kinderen

In het kader van het gemeentelijk minimabeleid zijn er een aantal meedoenregelingen voor kinderen.

Kwaliteit (toelichting)

De kindregelingen zijn geëvalueerd in 2023. Er is onderzocht of ze nog voldoende bijdragen aan het doel waarvoor ze in het leven zijn geroepen: het meedoen van kinderen aan de samenleving en het daardoor verkleinen van sociale achterstanden. Uit de evaluatie blijkt dat de kindregelingen in grote lijnen voldoen. Binnen de bestaande kaders zijn in het nieuwe beleid andere accenten gelegd, zodat het meer aan gaat sluiten bij de hedendaagse praktijk voor opgroeiende kinderen. De belangrijkste accenten zijn:

- Een computer/laptop per middelbare scholier in plaats van per huishouden.
- De budgetten voor schoolkosten en sociaal-culturele kosten worden samengevoegd zodat er meer keuzemogelijkheden zijn voor ouders en kinderen. Ook wordt er een splitsing gemaakt in deze budgetten voor de

leeftijden 0-4 jaar, 4-12 jaar en 12-18 jaar. Zodat de hoogte van de budgetten 'meegroeien' met de leeftijd van de kinderen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een continu proces.

Tijd (indicator)

Meedoenregeling voor volwassenen

In 2023 zijn we gestart met de Meedoenregeling voor volwassenen. In het kader van die regeling krijgen volwassenen met een laag inkomen jaarlijks een bedrag van € 150 waarmee ze mee kunnen doen in de maatschappij. Bijvoorbeeld in de vorm van deelname aan cultuur of sport.

Kwaliteit (toelichting)
Het bereik van de doelgroep liet in 2023 te wensen over. In 2024 wordt nader onderzocht hoe het bereiken van de doelgroep kan worden verbeterd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Tijd (indicator)

Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk

We stellen, in samenwerking met de gemeenschap en belanghebbende partijen waaronder het Platform Armoedevrij Winterswijk, een plan op ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij.

Kwaliteit (toelichting)
Tijdens de begrotingsbehandeling eind 2023 is het amendement 'Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk' aangenomen. Naar aanleiding hiervan dient een concreet plan opgesteld te worden ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij 2040. Het plan dient als leidraad voor de acties en interventies die zullen bijdragen aan het bereiken van de armoedevrije status in 2040. De mogelijke voorstellen worden ter besluitvorming aangeboden aan de gemeenteraad.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het streven is het beleidsplan armoedevrij Winterswijk op te leveren in Q3 2024.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We ondersteunen inwoners naar regulier werk of zinvolle dagbesteding

Activiteiten

Stabilisering van het aantal bijstandsgerechtigden

We blijven streven naar een stabilisering van het bijstandsbestand. Werkleerbedrijf Fijnder zet hiervoor diverse instrumenten in zoals om- of bijscholing, (gedeeltelijk) werk, arbeidsmatige dagbesteding, vrijwilligerswerk. Waar nodig wordt een loonkostensubsidie verstrekt aan de werkgever en/of wordt een jobcoach ingezet.

Kwaliteit (toelichting)

Voor de ontwikkeling van het bestandsvolume is voor 2023 de nullijn gehanteerd. Uit de bestandscijfers van Fijnder per 31 december 2023 blijkt dat het bestand van gemeente Winterswijk is toegenomen met 5,1%. Dit is vooral toe te schrijven aan een hogere instroom van statushouders gehuisvest in Winterswijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het beheersen van het bestandsvolume bijstandsgerechtigden is een continu proces.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

1. **Participatiewet in Balans**
   De Participatiewet wordt herzien. Doel is de Participatiewet beter te laten aansluiten op wat mensen (aan) kunnen en nodig hebben met als kernwaarden vertrouwen en menselijke maat. Het raakt thema's als: een realistisch mensbeeld, een passend perspectief op participatie, een toereikend sociaal minimum en een voorspelbaar en begrijpelijk vangnet. De beoogde datum van inwerkingtreding is 1 januari 2025.
2. **De nieuwe Wet van school naar duurzaam werk**
   Deze nieuwe wet, die op 1 augustus 2025 van kracht moet worden, beoogt jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt de juiste begeleiding en ondersteuning te geven richting economische zelfstandigheid. Dit gebeurt met vier samenhangende maatregelen: 1. Aanvullende loopbaanbegeleiding tot een jaar na diplomering of het verlaten van de school in het beroepsonderwijs, praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs 2. De maximumleeftijd van de doelgroep van de Doorstroompunt-functie (voorheen RMC-functie) wordt verhoogd van 23 naar 27 jaar. 3. Gemeenten krijgen in de Participatiewet een meer preventieve rol bij het ondersteunen van jongeren naar werk. 4. Het wetsvoorstel stimuleert de samenwerking tussen onderwijs, doorstroompunten en gemeenten op casusniveau en bij een regionaal programma.

2.4 Educatie

Ambitie

Onderwijs is essentieel voor iedereen. Daarom werken we aan gelijke kansen samen met onderwijs en verenigingen. We bouwen onderwijsvoorzieningen conform het

Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP), duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen.
Relevante documenten:

- Integraal huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037.
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Doelstellingen

Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het Integraal huisvestingsplan

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en gemeente voeren het Integraal huisvestingsplan 2021-2037 (IHP) uit. We starten met school Woold. De ontwikkeling van andere scholen uit fase 1 schuiven we voorlopig door na de begrotingsperiode 2024-2027.

Kwaliteit (toelichting)
Bij de begroting 2024 stellen we voor de uitvoering van het IHP te temporiseren totdat het financieel perspectief van de gemeente is verbeterd. De realisatie van een schoolgebouw ten behoeve van het buurtschapsonderwijs (Woold) wordt wel conform het IHP voortgezet. Dit vanwege het feit dat school Miste-Corle inmiddels is gesloten en kinderen in noodlokalen les krijgen. De andere projecten IKC Zuid-west (De Schakel, Julianaschool en de Korenburg), De Vrijeschool De Esch en 't Kempken worden 'on hold' gezet. Wel zal er in samenspraak met de betreffende schoolbesturen zoveel mogelijk verder gewerkt worden aan voorbereidende werkzaamheden zoals inhoudelijke samenwerking en locatiekeuzes. Deze scholen worden opgenomen in het investeringsprogramma. We zullen de risico's van het vooruitschuiven van de projecten/investeringen in beeld brengen. Denk daarbij aan verdere verduurzaming en verbetering van het binnenklimaat van scholen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Loopt conform planning.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We bevorderen kansen gelijkheid

Activiteiten

Aanpak laaggeletterdheid

De rijksoverheid heeft als doel laaggeletterdheid terug te dringen. Daarom moet uiterlijk eind 2024 in alle gemeenten een effectieve aanpak van laaggeletterdheid gerealiseerd zijn. Om dit in de Achterhoek te bereiken is door de Achterhoekse gemeenten gezamenlijk het Regioplan Aanpak Laaggeletterdheid 2020-2024 opgesteld. We geven uitvoering aan dit regioplan.

Kwaliteit (toelichting)
In de Achterhoek kan iedereen die ondersteuning in zijn basisvaardigheden kan gebruiken, moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen, een passend leertraject volgen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het is een continue proces.

Tijd (indicator)

Inzet NPO middelen
We verstrekken NPO (Nationaal Programma Onderwijs) middelen voor de ontwikkeling van het onderwijs en om achterstanden in het onderwijs weg te werken.

Kwaliteit (toelichting)
In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zijn we vanaf september 2022 gestart met de volgende activiteiten, deze zullen worden voortgezet in 2024:

- Het versterken van het leesaanbod op alle scholen door middel van lessen en workshops vanuit de bibliotheek.
- Activiteiten voor sociale en emotionele ontwikkeling van tieners door middel van cultuureducatie. Dit aanbod is er voor de drie middelbare scholen in Winterswijk en is afgestemd op de behoefte vanuit de scholen.
- De buitenruimtes bij de middelbare scholen worden verbeterd, zodat er mogelijkheden zijn voor sport, cultuur en educatie.
- Middelbare scholen kunnen jaarlijks gebruikmaken van voorstellingen van een theatergezelschap dat voorstellingen met een boodschap ontwikkelt. Dit kan een maatschappelijk thema zijn dat aansluit bij de beleveniswereld van de leerlingen.
- Vanaf mei 2023 is de verlengde schooldag voor het basisonderwijs in Winterswijk uitgebreid met extra leesaanbod onder begeleiding van een consulent van de bibliotheek. Dit om de kinderen een extra steuntje in de rug te geven op het gebied van leesvaardigheid en digitale vaardigheden.
- Als gemeente ontvangen we een tijdelijke specifieke uitkering gericht op versterking van de bibliotheek. Dat komt omdat we in Winterswijk "hoog scoren" op onderwijsachterstanden en op laaggeletterdheid. Er is hierbij een cofinanciering vanuit de gemeentelijke NPO-middelen. Van die extra NPO-middelen zal de bibliotheek het aanbod voor kinderen en jongeren de komende jaren uitbreiden. Het programma bij de bibliotheek start in 2024.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De middelen zijn tijdelijk en moeten in het schooljaar 2024-2025 volledig besteed zijn.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen
Er zijn geen ontwikkelingen te melden.

Financiële afwijkingen programma 2

Baten en Lasten
Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2024	Mutaties Prognose 2 2023	Mutaties Jaarrekening 2023	Stand voor Prognose 1 2024	Mutaties Prognose 1 2024	Prognose 1 2024
Baten						
2.1 Cultuur						
5.5 Cultureel erfgoed	**77**	**0**	**0**	**77**	**0**	**77**
5.6 Media	**0**	**0**	**220**	**220**	**29**	**249**
Totaal 2.1 Cultuur	**77**	**0**	**220**	**297**	**29**	**326**
2.2 Sport						
5.1 Sportbeleid en activering	**189**	**0**	**323**	**512**	**0**	**512**
5.2 Sportaccommodaties	**597**	**0**	**0**	**597**	**17**	**613**
Totaal 2.2 Sport	**786**	**0**	**323**	**1.109**	**17**	**1.126**
2.3 Inkomen en participatie						
6.3 Inkomensregelingen	**8.682**	**0**	**0**	**8.682**	**1.040**	**9.723**
6.4 WSW en beschut werk	**1.145**	**0**	**216**	**1.361**	**4.584**	**5.945**
6.5 Arbeidsparticipatie	**0**	**0**	**0**	**0**	**465**	**465**
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	**9.827**	**0**	**216**	**10.043**	**6.089**	**16.133**
2.4 Educatie						
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**879**	**0**	**473**	**1.352**	**221**	**1.573**
Totaal Baten	**11.569**	**0**	**1.233**	**12.801**	**6.356**	**19.158**
Lasten						
2.1 Cultuur						
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	**1.676**	**33**	**0**	**1.709**	**0**	**1.709**
5.4 Musea	**206**	**0**	**0**	**206**	**0**	**206**
5.5 Cultureel erfgoed	**570**	**-33**	**17**	**554**	**14**	**568**
5.6 Media	**491**	**0**	**220**	**711**	**29**	**740**
Totaal 2.1 Cultuur	**2.942**	**0**	**237**	**3.179**	**43**	**3.222**
2.2 Sport						
5.1 Sportbeleid en activering	**997**	**0**	**323**	**1.320**	**3**	**1.323**
5.2 Sportaccommodaties	**2.653**	**0**	**52**	**2.704**	**18**	**2.723**
Totaal 2.2 Sport	**3.650**	**0**	**374**	**4.024**	**22**	**4.046**
2.3 Inkomen en participatie						
6.3 Inkomensregelingen	**16.197**	**-106**	**0**	**16.092**	**1.040**	**17.132**
6.4 WSW en beschut werk	**6.413**	**0**	**216**	**6.629**	**4.736**	**11.366**
6.5 Arbeidsparticipatie	**783**	**0**	**0**	**783**	**465**	**1.247**
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	**23.393**	**-106**	**216**	**23.504**	**6.242**	**29.745**
2.4 Educatie						
4.2 Onderwijshuisvesting	**1.524**	**0**	**0**	**1.524**	**24**	**1.549**
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	**1.863**	**106**	**473**	**2.442**	**172**	**2.614**
Totaal 2.4 Educatie	**3.387**	**106**	**473**	**3.966**	**196**	**4.162**
Totaal Lasten	**33.372**	**0**	**1.301**	**34.673**	**6.503**	**41.176**
Gerealiseerd resultaat	**-21.803**	**0**	**-69**	**-21.872**	**-146**	**-22.018**

Cultuur
Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Sport
Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Inkomen en participatie
Het voordeel van € 6.089.000 bij de baten wordt als volgt verklaard:

- Verhoging Rijksbudget Algemene Bijstand (BUIG) € 1.040.000 V
- Ontvangen voorschot van het Rijk voor Hulp aan Oekraïners € 4.155.000 V
- Verhoging Rijksbudget Inburgeringsvoorzieningen € 428.000 V
- Verhoging budget Tijdelijke huisvesting statushouders (HAR) € 465.000 V

Het voorlopige BUIG-budget voor 2024 is € 1.040.000 hoger toegekend.
We hebben voor 2024 een voorschot aangevraagd bij het Rijk van € 4.155.000 voor de kosten voor de Hulp aan Oekraïners.
Het Rijk heeft het budget voor de inburgeringsvoorzieningen voor 2024 verhoogd met € 428.000.
In 2023 hebben we nog gelden ontvangen voor de Tijdelijke huisvesting statushouders maar hadden we geen mogelijkheid om het bedrag op te voeren in 2024.
Het nadeel van € 6.242.000 bij de lasten is voor het grootste deel op dezelfde wijze te verklaren als de hogere baten.
Het betreft hier allemaal posten waarbij zowel de baten als de lasten met hetzelfde bedrag worden gemuteerd.
Daarnaast zijn de personeelslasten voor de SW-medewerkers met € 152.000 verhoogd als gevolg van de CAO-ontwikkelingen.

Educatie
Het Rijk heeft de specifieke uitkering (SPUK) Onderwijsachterstandenbeleid voor 2024 verhoogd met een bedrag van € 221.000. Hiermee is de verhoging van de baten verklaard. Aangezien bij een SPUK de baten en lasten gelijk oplopen zijn de lasten met hetzelfde bedrag verhoogd. Daarmee is het verschil bij de lasten van € 196.000 grotendeels verklaard.

Onttrekkingen en reserves
Er zijn geen mutaties geweest.

Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk

Inleiding
Openbare ruimte, klimaat, water en milieu, en gebiedsontwikkeling en wonen
Het programma Werkend Winterswijk gaat aan de hand van vijf beleidsvelden in op alles wat we doen om onze inwoners een omgeving te bieden waar ze gezond, veilig en duurzaam kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren. Het beleidsveld duurzaamheid wordt in een opgave uitgewerkt. Hieronder worden de overige beleidsvelden besproken.
Openbare ruimte
Het beleidsveld openbare ruimte behandelt de ambities en de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie zijn belangrijk. Ook biodiversiteit is een belangrijk thema.

Klimaat, water en milieu
Naast de zorg voor een schone en veilige leefomgeving is het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie een belangrijk speerpunt.

Gebiedsontwikkeling en wonen
Het beleidsveld gebiedsontwikkeling is gericht op de realisatie of ontwikkeling van plannen. Dit zijn plannen die met een projectmatige aanpak worden uitgevoerd. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk. Het unieke karakter staat onder druk en we moeten inzetten op een gebiedsgerichte aanpak.
Daarnaast is een visieontwikkeling op wonen een belangrijk speerpunt. We bieden ruimte voor woningen waar in Winterswijk behoefte aan is.
Projecten die betrekking hebben op nieuwbouw of invulling van een gebied met een hoog gewaardeerde leefbaarheid. Meer concreet: er wordt onder andere een aantal mooie plannen (door) ontwikkeld en/of uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan WoooW, de gebiedsvisie Molenveld, de woningbouw aan de Narcisstraat en op de Ribeslocatie en het Steengroeve gebied.
Economie en lobby
We koesteren de diversiteit aan Winterswijkse bedrijven en maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst op willen richten.
Bedrijvigheid en nabije werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Er moet voldoende ruimte zijn voor deze ontwikkeling.
Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke sector. We zetten in op kwaliteit van voorzieningen en investeren in het kloppende hart: het centrum. Daarnaast behouden we de komende jaren de duurzame relaties met samenwerkingspartners in de regio en over de grens. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen én buiten Nederland.

3.1 Openbare ruimte

Ambitie

Winterswijk heeft een uniek landschap met veel bijzondere planten en dieren. Om dit te behouden leggen we veel nadruk op de bescherming en verbetering van biodiversiteit. Wij vinden een veilige, gezonde leefomgeving met goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie belangrijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of dorp vinden we daarin cruciaal. We creëren voor iedereen een waardevolle leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid vinden we van groot belang; elke Winterswijker - jong of oud, voetganger, fietser of automobilist - moet zich veilig kunnen voelen en bewegen.
We houden het centrum aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.
We stimuleren wijkkracht door het realiseren van laagdrempelige ingang bij de gemeente voor vragen op alle domeinen.
We maken een integrale analyse van de wijk Winterswijk-Oost op de thema's ruimtelijke ordening, woningvoorraad, duurzaamheid en sociale samenhang. Aan de hand van die wijkanalyse stelt de wijkregisseur een strategie op voor de wijkaanpak in dit gebied.
Relevante documenten:

- Groenstructuurplan Winterswijk.
- Omgevingsvisie buitengebied.
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit.

Doelstellingen

De gemeente zorgt voor een laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen van inwoners en stakeholders in een specifiek gebied

Activiteiten

Pilot wijkaanpak en wijkregie

Afgelopen periode is flink geïnvesteerd in het bouwen van een netwerk en is gewerkt aan een wijkanalyse. Op basis van de wijkanalyse stellen we een strategie met doelstellingen op voor de verdere wijkaanpak.

Kwaliteit (toelichting)

Een veilige, gezonde leefomgeving met goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie is belangrijk voor Winterswijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of het dorp vinden we daarin cruciaal. Inwoners hebben waardevolle kennis van hun directe leefomgeving. Ze hebben daarom vaak goede ideeën over wat er nodig is in hun eigen wijk, buurt en omgeving. We steunen daarom initiatieven van inwoners om hun omgeving te verbeteren. In 2023 is een wijkregisseur gestart in Winterswijk-Oost. Door de inzet van een wijkregisseur zorgen we ervoor dat we toegankelijker zijn en meedenken over de kansen die de inwoners zien. In 2024 bepalen we aan de hand van de wijkanalyse van Winterswijk-Oost welke thema's prioriteit hebben. Aan de hand daarvan bepalen we onze doelen en stellen we een strategie op voor de wijkaanpak in dit gebied.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2024 bepalen we aan de hand van de wijkanalyse welke thema's prioriteit hebben. Op basis daarvan bepalen we onze doelen en stellen we een strategie op voor de wijkaanpak Winterswijk-Oost.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Elke inwoner moet zich veilig voelen en veilig kunnen bewegen door het verkeer

Activiteiten

Mobiliteitsprogramma met uitvoeringsagenda

Het huidige gemeentelijk verkeerstructuurplan dateert uit 2010. Huidige maar ook nieuwe ontwikkelingen vragen om een nieuw verkeersstructuurplan. Daarom werken we aan een nieuw Mobiliteitsprogramma met uitvoeringsagenda.

Kwaliteit (toelichting)

Een actueel mobiliteitsprogramma opleveren met als onderdeel een meerjaren uitvoeringsagenda. Het mobiliteitsprogramma krijgt een pro-actieve, dynamische insteek met een grote nadruk op verkeersveiligheid. Als onderdeel van het mobiliteitsprogramma is daarom parallel de risicoanalyse verkeersveiligheid opgesteld om daarmee aan te sluiten bij het strategisch plan verkeersveiligheid 2030 van het Rijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De startbijeenkomst heeft plaatsgevonden. Inmiddels is ook de opstartfase en de beleidsanalysefase afgerond. Naar verwachting zal de definitieve versie van het mobiliteitsprogramma eind 2024 opgeleverd worden.

Tijd (indicator)

Herinrichting Groenloseweg
Besloten is om wegen binnen de bebouwde kom af te waarderen van 50 km/u naar 30 km/u, tenzij er gegronde redenen zijn om voor 50 km/u te (blijven) kiezen volgens het afwegingskader. Alvorens een verkeersbesluit wordt genomen over het afwaarderen van een weg(gedeelte) wordt er hierover een voorstel voorgelegd aan de raad.

Kwaliteit (toelichting)
Besluitvorming over de herinrichting van de Groenloseweg heeft op 28 maart 2024 in de raad plaatsgevonden. Een verkeersbesluit kan nu genomen worden. Er kan nu worden overgegaan tot uitvoering van de herinrichting Groenloseweg. De Acacialaan en Vredenseweg volgen, waarbij de Raad opnieuw een voorstel wordt voorgelegd alvorens een verkeersbesluit wordt genomen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De aannemer, NTP uit Enschede, is op 4 april gestart met de voorbereiding. Dat wil zeggen het aanpassen van de tekeningen en het maken van uitvoeringstekeningen en het bestek. Start uitvoering Groenloseweg; 16 augustus.
Acacialaan staat gepland voor 2025.
Vredenseweg staat gepland voor 2026.

Tijd (indicator)

Doelstellingen
Het creëren van een gezond leefklimaat
Activiteiten
Dienstverleningsovereenkomst ROVA
We geven uitvoering aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de ROVA voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Uitgangspunt is om het merendeel van de werkzaamheden op kwaliteitsgestuurde wijze uit te voeren, conform de standaardkwaliteitsniveaus van het CROW. (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek.)

Kwaliteit (toelichting)
Voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte in Winterswijk zijn de standaardkwaliteitsniveaus van het CROW het uitgangspunt; van CROW-A+ (zeer hoog beeldkwaliteitsniveau) tot CROW-D (zeer laag beeldkwaliteitsniveau). Momenteel haalt de ROVA het afgesproken kwaliteitsniveau niet, we zijn daarover in gesprek.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het uitvoering geven aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) alsook de monitoring is een continu en jaarrond proces.

Tijd (indicator)

Visiedocument BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen in de openbare ruimte)
In 2022 is opdracht gegeven om een visie op spelen te ontwikkelen. De visie is gestart bij speel- en beweegruimte voor kinderen en van daaruit is gewerkt aan een BOSS-vriendelijke ruimte voor iedereen. Vanuit spelen vindt de verbreding plaats naar jongeren, volwassenen en senioren in de vorm van een meer integrale benadering van bewegen, ontmoeten, spelen en sporten in de openbare ruimte van de bebouwde kom van Winterswijk.

Kwaliteit (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Na het vaststellen van de visie wordt er een beheer en uitvoeringsplan opgesteld. Deze zal dit jaar naar verwachting worden opgeleverd.

Tijd (indicator)

Beleidsplan openbare verlichting
In verband met technologische ontwikkelingen en nieuwe inzichten werken wij aan een nieuw beleidsplan voor de openbare verlichting in de gemeente.

Kwaliteit (toelichting)
In het eerste kwartaal van 2024 ontstond de behoefte om nieuw beleid via een tweetrapsraket de besluitvorming in te brengen. Zo heeft het college op 9 april de uitgangspuntennotitie 'Licht in de openbare ruimte gemeente Winterswijk, 2024-2030' vastgesteld. In het tweede kwartaal wordt het beleidsplan opgesteld, getoetst bij stakeholders en zo nodig bijgeschaafd. In het derde kwartaal wordt het beleidsplan ter vaststelling aangeboden aan de raad.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Door aanpassingen in de beleidsvoorbereiding is niet voldaan aan de planning van de bestuurlijke termijn agenda. Dat wil zeggen dat het beleidsplan 'Licht in de openbare ruimte gemeente Winterswijk, 2024-2030' niet in het tweede kwartaal, maar in het derde kwartaal aan de raad wordt aangeboden.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We optimaliseren de bereikbaarheid en verkeersdoorstroming van Winterswijk

Activiteiten

Parkeerroute Informatiesysteem

We werken door aan een modern ParkeerRouteInformatiesysteem (PRIS).

Kwaliteit (toelichting)
Met de investering in het parkeerroute-informatie systeem (PRIS) kunnen bezoekers van binnen en buiten Winterswijk sneller een vrije parkeerplaats in het centrum vinden. We verbeteren hiermee de beleving van bezoekers aan het centrum, we beperken het zoekverkeer en dragen bij aan de verbetering van de leefomgeving op plekken waar dat zoekverkeer nu nog onnodig rijdt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2023 is gestart met de investeringen in het parkeerroute-informatie systeem (PRIS). Dit betreft het weer werkend krijgen van de bestaande voorzieningen. In 2024 volgt de Europese aanbesteding en de uitbreiding van het systeem over meerdere parkeerterreinen.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We stimuleren en faciliteren emissieloos vervoer.

Activiteiten

We hebben een dekkend netwerk laadinfra

De komende jaren willen wij de groei van het aantal elektrische auto's faciliteren en waar mogelijk stimuleren. Dit doen wij, door deelname aan de provinciale concessie publieke laadinfrastructuur en door te experimenteren met innovatieve en alternatieve laadoplossingen.

Kwaliteit (toelichting)
In 2024 gaan wij:
- De Integrale visie op laadinfrastructuur en plaatsingsleidraad Winterswijk actualiseren.
- Door met het op aanvraag plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte voor inwoners die niet de mogelijkheid hebben om de auto op eigen terrein te laden.
- Minimaal vier laadpalen (acht laadplekken) proactief, vooruitlopend op de vraag, in de openbare ruimte plaatsen.
- Beoordelen of de Verlengde Private Aansluiting (VPA) en het gebruik van de kabelgoottegels een definitieve laadoplossing is in de openbare ruimte.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Elektrisch vervoer is, als onderdeel van de landelijke mobiliteitsopgave, onderhevig aan technologische ontwikkelingen die elkaar in hoog tempo opvolgen. Zo hebben zich ontwikkelingen voorgedaan op het gebied van snelladen, logistiek en

doelgroepenvervoer. Dit betekent dat wij in 2024 de Integrale visie op laadinfrastructuur en plaatsingsleidraad Winterswijk gaan actualiseren.
Het plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte loopt vertraging op. De streeftermijn van 18 weken, van aanvraag tot realisatie van de openbare laadpaal, wordt in de praktijk niet gehaald. Zeer beperkte netcapaciteit alsook materiële en personele tekorten bij aannemers doen de voortgang ernstig vertragen.
In 2024 beoordelen we of en in welke vorm de pilot met de Verlengde Private Aansluiting (VPA) een vervolg krijgt.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

In dit beleidsveld spelen diverse thema's een rol:
ROVA
Jaarlijks worden de wijzigingen in het areaal en de prijsindexatie doorberekend. Op ons verzoek is het afgelopen jaar de eenheidsprijs per onderhoudsmaatregel in de openbare ruimte in beeld gebracht. Daarnaast wordt er overhead in rekening gebracht voor het verder verbeteren en uitbreiden van de uit te voeren dienstverlening. We zijn nog in gesprek met ROVA welk financiële effect dit gaat hebben.
Wegen en bruggen
Uit de globale weginspecties uitgevoerd in het najaar 2022 bleek dat het noodzakelijk is om tijdig preventief onderhoud uit te voeren op met name de asfaltverhardingen. Ook voor bruggen zijn preventieve en kleine onderhoudsmaatregelen van belang. Door tijdig conserveren van leuningen en dek en tijdig herstel van schade aan dragende constructieonderdelen, wordt de veiligheid vergroot en ingrijpende vervangingen voorkomen. In 2024 komen we met een nieuw beheerplan hiervoor.
Monumentale bomen
In Winterswijk zijn verschillende monumentale bomen aanwezig. In 2024 worden deze bomen geïnventariseerd om ze beter te kunnen beschermen en om eigenaren van monumentale bomen te ondersteunen bij het onderhoud van deze bomen.
Digitalisering mobiliteitsdata
Sinds 2021 werken we aan de 'Digitaliseringsopgave Mobiliteit'. Binnen deze opgave werken we landelijk aan een uniforme manier om data over mobiliteit digitaal aan te leveren. Met deze data kunnen weggebruikers goed geïnformeerd worden over de situatie op de weg en zijn zij in staat hun reis goed te plannen.
De digitaliseringsopgave bevat op dit moment 15 data items. Een aantal van deze data items wordt aangeleverd door gemeentelijke wegbeheerders. Dit betreft onder andere data over wegwerkzaamheden, evenementen, parkeren, beperkingen voor de logistiek en maximumsnelheden. In de afgelopen drie jaar hebben de provincies Gelderland en Overijssel vanuit het Regionaal Data Team Oost-Nederland, samen met gemeentelijke wegbeheerders, gewerkt aan de realisatie van deze opgave. Vanaf 2024 moet het beheer en onderhoud van deze data ingericht zijn. Voor het beheer en onderhoud van deze data gaan we het programma 'Greenpoint' aanschaffen.
Mobiliteit & Verkeer
Er wordt een mobiliteitsplan met uitvoeringsagenda opgesteld. Daarnaast is er vanuit de raad de wens uitgesproken om een parkeerstrategie en een verkeerscirculatie/structuurplan op te stellen.

Er spelen diverse ontwikkelingen rondom verkeersveiligheid (Strategisch Plan Verkeersveiligheid) en opgaven vanuit het rijk (o.a. 0 verkeersslachtoffers). Daarnaast zijn er regionale ontwikkelingen aansluitend op Achterhoek Visie 2030 rondom openbaar vervoer en MAAS (Mobility as a Service)/Gaon en spelen er diverse ontwikkelingen als duurzame mobiliteit, actieve vervoerswijzen en de verplichte digitaliseringsopgave.
Wijkaanpak
Om de afstand tussen inwoners en gemeente te verkleinen en inwonersinitiatieven te helpen realiseren, willen we structureel invulling gaan geven aan de wijkaanpak.

3.2 Klimaat, water en milieu

Ambitie

Samen met inwoners en ondernemers zorgen we voor een schone leefomgeving. We waarborgen een optimale milieukwaliteit en richten ons op de basisvoorwaarden; gezond, schoon en veilig. Voor het onderhoud van riolering maken we transparante keuzes op basis van een risicoafweging. Om in de toekomst gezond en veilig te kunnen wonen verkleinen we de kans op wateroverlast, droogte en hittestress.
Relevante documenten:

- Gemeentelijk waterplan 2019 – 2023.
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (raadsbesluit sept. 2022).
- Huishoudelijk grondstoffenbeleid Winterswijk 2013-2017.
- Afvalstoffenverordening Winterswijk 2015.
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Winterswijk 2018.

Doelstellingen

We voeren noodzakelijk projecten uit op het gebied van milieu

Activiteiten

Project sanering wegverkeerslawaai

Door de autonome groei van het wegverkeer ervaren bewoners langs drukke wegen geluidsoverlast van het verkeer. In het verleden zijn daarom 177 woningen aangemeld bij het Rijk om in aanmerking te komen voor geluidssanering. De gemeente voert de sanering wegverkeerslawaai uit met subsidie van de rijksoverheid.

Kwaliteit (toelichting)
In 2024 wordt, nadat het saneringsprogramma definitief is vastgesteld, verdere uitvoering gegeven aan het programma. Concreet betekent dit dat de geluidsniveaus in de te saneren woningen wordt bepaald.
Voor de voorbereiding (inclusief het bepalen van binnenniveaus) hebben wij subsidie ontvangen. Voor de woningen met een te hoog binnenniveau wordt voor de uitvoering van gevelmaatregelen opnieuw subsidie aangevraagd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In Winterswijk was een saneringsprogramma opgesteld voor 177 aangemelde woningen. In dat concept programma is destijds uitgegaan van gevelmaatregelen. Na het besluit van de raad om bij wegen binnen de bebouwde kom uit te gaan van '30 km per uur, tenzij', is dat saneringsprogramma aangepast omdat in dat geval sprake was van een bronmaatregel. De raad heeft de weginrichting van de Groenloseweg vastgesteld waarbij de maximale snelheid 30 km per uur is. De

planning is om in mei het concept saneringsprogramma opnieuw ter goedkeuring in te dienen.

Tijd (indicator)

Sanering stortplaats WAL

De deklaag van de voormalige stortplaats WAL (de stortplaats ligt tussen de Driemarkweg en de Vreehorstweg ter hoogte van Vreehorstweg 43) is te dun en voldoet niet aan de wettelijke eisen. Daarom hebben we een saneringsplan opgesteld. De sanering wordt gefaseerd in 2024 en 2027 uitgevoerd vanwege de beschermde dieren op de WAL. Naast de deklaag wordt ook de Japanse duizendknoop aangepakt, de waterafvoer verbeterd en de WAL heringericht.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn afspraken gemaakt met de provincie over de uitvoering. De provincie gaat de regie voeren over de sanering.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor de uitvoering van de sanering is een vergunning Wet natuurbescherming nodig. Die ontheffing is inmiddels verleend. De provincie start de aanbesteding.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

De 'recentelijk' door de raad vastgestelde Klimaatadaptatiestrategie 2022-2027 en het Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028 vindt aansluiting bij de actualiteit. Binnen het programma klimaat, water en milieu zijn op dit moment dan ook geen nieuwe trends en ontwikkelingen te melden.

3.3 Duurzaamheid en milieu

Ambitie

Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten, klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden, ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden. Omdat we wel gevolgen ondervinden van de verandering van het klimaat is het ook een ambitie om ons daarop voor te bereiden. In 2050 is Winterswijk klimaatneutraal, energieneutraal en circulair.
Relevante documenten:

- Akkoord van Groenlo.
- Uitvoeringsagenda duurzaamheid januari 2019.
- RES 1.0.

Doelstellingen

We wekken in 2030 voldoende duurzame energie op voor de doelstelling van een energieneutraal gebouwde omgeving in 2030

Activiteiten

Realiseren zonnepanelen op bedrijfsdaken

Ook in 2024 gaan we door met de plannen voor zonnepanelen op bedrijfsdaken. Dit gaat om bedrijven met een kleinzakelijke aansluiting. Samen met ondernemers kijken

welke aandachtspunten er in hun situatie zijn. Dit gaat dan om de mogelijkheden voor het dak, subsidies en leenmogelijkheden, offertevergelijkingen en andere vraagstukken. Omdat er momenteel onzekerheden zijn rond teruglevering, tarieven en netcapaciteit etc. is het des te belangrijker dat we ondernemers helpen.

Kwaliteit (toelichting)
Goede rapportages naar aanleiding van bedrijfsbezoeken. Dit gaat dan onder meer om het gebruiksprofiel, de mogelijkheden voor het dak, subsidies en leenmogelijkheden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Uitvoering vindt geheel 2024 plaats.

Tijd (indicator)

Uitvoeren visie Warmtetransitie
In de Warmtetransitievisie staat de manier waarop we gebouwen klaarmaken voor de toekomst. Hiervoor moet in 2024 een plan van aanpak voor gemaakt worden. In Winterswijk ontbreekt een bron voor grootschalige opwekking van warmte die we kunnen inzetten voor verwarming. Dat betekent dat we voor het grootste deel uitgaan van vervanging van gasketels door warmtepompen op elektriciteit. We zetten ons er voor in dat zoveel mogelijk woningen transitiegereed gemaakt worden. We maken hiervoor gebruik van Rijkssubsidies in het kader van de aanpak slechte energielabels. De mogelijkheden voor waterstof ten behoeve van monumenten en de andere kansen op dit gebied houden we in de gaten.

Kwaliteit (toelichting)
Doelmatig inzetten van de subsidie voor het aanpakken van woningen met slechte labels.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In de Warmtetransitievisie staat de manier waarop we gebouwen klaarmaken voor de toekomst. Hiervoor stellen we in 2024 een plan van aanpak op.

Tijd (indicator)

Uitvoering RES 1.0
In de RES 1.0 is afgesproken dat het regionale bod bestaat uit grootschalige zon op daken (0,35 TWh) en
grootschalige opwek op land (1 TWh). Voor Winterswijk betekent dit dat we aan beide werken. Over zon op bedrijfsdaken wordt elders gerapporteerd. De plannen voor grootschalige opwek op land passen in ons beleidskader zonneparken en zonnevelden. Het gaat hier op dit moment over de realisatie van 120 ha voor Winterswijk. Ondertussen werken we in regionaal verband aan de RES 2.0.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met de RES-partners realiseren we de opwek die afgesproken is voor het 2030 doel. Ook werken we aan de RES 2.0.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
We geven in 2024 uitvoering aan de doelen uit RES 1.0. Verder werken we in regionaal verband aan de RES 2.0. Die is in 2024 gereed.

Tijd (indicator)

We zijn bereikbaar in ons Centrum Duurzaam Winterswijk
Het Centrum Duurzaam Winterswijk is een kenniscentrum en inspiratiecentrum op het gebied van duurzaamheid. Via de thema's energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, kringlopen en cultuurhistorie wordt duurzaamheid op een laagdrempelige manier zichtbaar, tastbaar en beleefbaar gemaakt. Vanuit het Centrum helpen we mensen onder meer met subsidies en leningen. Het Centrum Duurzaam Winterswijk is tevens ons energieloket.

Kwaliteit (toelichting)
In het Centrum ontvangen we gemiddeld ongeveer 120 bezoekers per maand. Via het platform Duurzaam Winterswijk ontvangen we gemiddeld 1000 digitale bezoekers per maand.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Uitvoering vindt geheel 2024 plaats.

Tijd (indicator)

Evaluatie moratorium Windenergie
Op 29 juni 2017 is een moratorium op windturbines ingesteld in de raad. Afgesproken is dat dit besluit vanaf 1 januari 2023 periodiek wordt geëvalueerd.

Kwaliteit (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het starten met de evaluatie is door de raad verzet naar 1 juli 2025. Uiterlijk in de raad van september 2024 zal hiervoor een Plan van Aanpak aan de raad worden aangeboden.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We willen duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar maken voor iedereen

Activiteiten

Verduurzamen woningen als onderdeel bestrijden energiearmoede

We helpen inwoners om hun energierekening omlaag te brengen:
- De aanpak met energieconcierges en energiebespaarmaatjes gaan we in 2024 continueren. Samen met andere organisaties helpen we inwoners met energiearmoede om energie te besparen en hun woning te verduurzamen;
- We geven ondersteuning via het Centrum Duurzaam Winterswijk;
- We ondersteunen met subsidies en regelingen.

Kwaliteit (toelichting)
Goede voortzetting energiearmoedeaanpak.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Uitvoering vindt in geheel 2024 plaats.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

Een belangrijk deel van de personele kosten van de energietransitie wordt gedekt door de CDOKE-regeling. Deze regeling geldt voor de kosten voor klimaat- en energiebeleid (beleid dat bijdraagt aan het behalen van de doelen uit de Klimaatwet, bv. 55% CO2 reductie in 2030). Daarnaast is subsidie ontvangen voor de LAI, de Landelijke Aanpak Isolatie. Hiermee pakken we de slechte energielabels aan. Deze gelden gebruiken we voor een eigen subsidieregeling.
Een belangrijke ontwikkeling die invloed heeft op de verduurzaming is de Netcongestie. Dit speelde al aan de opwek kant, maar dit speelt nu ook aan de afnamekant.

3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen

Ambitie

We willen dat Winterswijk een aantrekkelijke plaats is om te wonen, te werken en te recreëren. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk en verdient een aanpak waarbij we de handen ineen slaan. In de buurtschappen streven we naar behoud van leefbaarheid. In het centrum komen wonen en culturele functies samen waar ontmoeten, ontdekken en ontplooiing voorop staan. Nieuwe ontwikkelingen krijgen de ruimte, met behoud van kwaliteit van de leefomgeving.
Relevante documenten:

- Woonvisie gemeente Winterswijk 2020 – 2025.
- Volkshuisvestelijk Afwegingskader Woningbouw Winterswijk 2019 – 2025.
- Structuurvisie kom Winterswijk 2010-2020.
- Groenstructuurplan Winterswijk.
- Omgevingsvisie buitengebied.
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit.
- Centrumvisie 2021.

Doelstellingen

We bereiden de organisatie voor op de nieuwe wetten in de fysieke leefomgeving

Activiteiten

We werken volgens de Omgevingswet

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2024 in werking. Voor de inwerkingtreding moet er een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zijn ingeregeld. Verder bereiden we de organisatie voor om te kunnen werken volgens de wet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, participatie, houding en gedrag.

Kwaliteit (toelichting)

De Omgevingswet treedt op 1 januari 2024 in werking. Ten behoeve van de inwerkingtreding zijn het afgelopen jaar de nodige zaken opgepakt. Er is een participatiekader vastgesteld door de gemeenteraad. De legesverordening is zo goed als klaar. Er wordt gewerkt aan een Omgevingsvisie bebouwde kom en loket Leef wordt verder doorontwikkeld. Ook is er vorig jaar geoefend met de software. Voor de komende tijd is het belangrijk om zoveel mogelijk te voldoen aan de minimale acties van de VNG. Dit gaan we doen met behulp van werkgroepen. Bijvoorbeeld een werkgroep die aan de slag gaat met het in kaart brengen van het werkproces voor de Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa). Daarnaast leiden we dit jaar waar nodig onze collega's verder op.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. We werken nu met de wet. Dit zal nog steeds de nodige tijd vergen om de nieuwe wet eigen te maken. Op dit moment zijn de minimale acties van de VNG grotendeels uitgevoerd. Binnenkort gaan we een start maken met het bouwen aan het Omgevingsplan. Hier hebben we de tijd voor tot 2032.
Hiervoor zijn middelen en personen nodig. De gelden uit de meicirculaire worden hiervoor ingezet worden. De middelen zijn ook nodig om de reguliere dienstverlening op peil te houden en extern in te huren.

Tijd (indicator)

We werken volgens de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Onderdeel van de Omgevingswet is de Wet kwaliteit bouw (Wkb). De Wkb treedt in werking gelijk met de Omgevingswet. De Wkb regelt dat private kwaliteitsborgers voortaan bouwtechnische regels toetsen en controleren. Dit wijzigt het proces van de bouwvergunning toets.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben een impactanalyse rondom de Wkb opgesteld. Hieruit kwamen conclusies naar voren. Deze zijn concreet vertaald in een uitvoeringsagenda zodat we vóór de inwerkingtredingdatum klaar zijn voor de Wkb.
Na de inwerkingtreding van de Wkb/Omgevingswet in 2024 zijn aanpassingen en doorontwikkeling nodig op dit gebied.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Begin 2023 werd aangekondigd dat de Omgevingswet en hierdoor de Wkb in werking treedt op 1 januari 2024. De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden, echter eind 2023 is aangekondigd dat het onderdeel van de Omgevingswet, de Wkb niet geheel in werking treedt. Per 1 januari 2024 is de Wkb in werking getreden voor wat betreft nieuwbouw. Verbouw-plannen vanaf 1 januari 2024 zijn daardoor wat betreft volledige bouwkundige toetsing bij de gemeente gebleven. Nieuwbouw-plannen zijn per 1 januari 2024 in handen wat betreft de technische toetsing van een kwaliteitborger. De wetgever heeft aangekondigd halverwege 2024 de balans op te maken of per 1 januari 2025 de gehele Wkb, dus ook voor verbouw in werking treedt.
Eind 2023 zijn vanwege de Omgevingswet en de Wkb veel plannen nog onder de oude wetging ingediend. Door deze verhoogde aantallen zijn deze nog in behandeling. Dee eerste plannen onder de nieuwe Wkb volgen nu ook. Acties, monotoring en doorontwikkeling in verband met de Wkb blijven benodigd. Zowel inhoudelijk als wat betreft systemen.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We maken plannen en voeren deze uit voor specifieke vraagstukken zoals WOOOW, Steengroeve en Ribeslocatie

Activiteiten

Afdekken kleiput

We ronden het afdekken van de kleiput af.

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 is de klankbordgroep kleiput opnieuw bij elkaar gekomen, omdat het eerder gekozen scenario 2 niet wenselijk was. Op dit moment wordt gewerkt aan de uitgangspunten voor een nieuw scenario. Deze uitgangspunten worden met de klankbordgroep besproken, voordat een derde partij de opdracht krijgt om een nieuw scenario op te stellen. Nadat een besluit is genomen over het nieuwe scenario, wordt een inrichtingsplan door Royal HaskoningDHV opgesteld.
De gebiedsontwikkeling van het Molenveld is afhankelijk van het vaststellen van de begroting door de raad. De raad heeft in november 2023 besloten om het resterende budget voor de gebiedsontwikkeling te schrappen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Allereerst moeten verschillende scenario's worden uitgewerkt. In deze fase zijn we nu. Uiteindelijk neemt de gemeenteraad een besluit over welk scenario wordt uitgewerkt in een inrichtingsplan. In kwartaal 4 2024 neemt de gemeenteraad hierover een besluit.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling Gaudium

Gemeente Winterswijk is eigenaar van het pand van Gaudium. Daarnaast is het aangrenzende pand de Hazewind opgekocht door een ontwikkelaar. Door de huidige ontwikkelingen vraagt deze omgeving om een visie.

Kwaliteit (toelichting)

Er ligt een concreet initiatief voor het verbouwen van voormalige textielfabriek "De Hazewind" aan de Laan van Hilbelink 28/Morsestraat 32-34. Het is de bedoeling dit fabriekscomplex te transformeren naar een woongebouw met 26 appartementen. In de naastgelegen fabriekshal is Kvadrat Weaving (voorheen bekend als Gaudium) gevestigd. Dit gebouw is eigendom van de gemeente. Milieutechnisch is dit bedrijf een obstakel voor verbouw van De Hazewind tot appartementencomplex. Met Kvadrat Weaving lopen gesprekken over een mogelijke bedrijfsverplaatsing. Tegenover De Hazewind is Hittech Bihca gevestigd. Dit bedrijf heeft uitbreidingsplannen op de huidige locatie en kan vanuit milieutechnisch oogpunt ook een obstakel zijn voor het woningbouwinitiatief in De Hazewind. De actuele ontwikkelingen in dit gebied vragen om een duidelijke planologische/stedenbouwkundige visie en een perspectief voor het woningbouwinitiatief in De Hazewind.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het beschikbare budget voor het opstellen van gebiedsvisie De Morse (€ 33.000) is bij de jaarrekening niet overgeheveld naar 2024, omdat er nog geen duidelijke onderbouwing was en het bovendien niet voldeed aan de interne spelregels. Door het vervallen van het budget voor gebiedsvisie De Morse moet het opstellen van de visie worden uitgesteld.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling Steengroeve

We werken aan een gebiedsontwikkeling rondom de steengroeve. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van het museaal concept Terra Temporalis.

Kwaliteit (toelichting)

Het ontwerpbestemmingsplan is in december 2023 ter inzage gelegd. Er zijn zienswijzen op binnengekomen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Momenteel worden de zienswijzen verwerkt. We zijn met de initiatiefnemers in gesprek over goede (financiële) afspraken over het vervolgproces van het project. De uitkomsten daarvan bepalen wanneer het bestemmingsplan ter vaststelling aan de raad zal worden aangeboden.

Tijd (indicator)

Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk

De Omgevingswet schrijft voor dat iedere gemeente op 1 januari 2027 een omgevingsvisie moet hebben vastgesteld. We werken op dit moment aan een omgevingsvisie voor de bebouwde kom van Winterswijk. De omgevingsvisie gaat over het dagelijks leven. Hoe we werken, wonen, studeren en recreëren. Bij het opstellen van de omgevingsvisie bebouwde kom houden we rekening met actuele visies zoals bijvoorbeeld de centrumvisie, groenvisie en woonvisie. De omgevingsvisie voor het buitengebied is in 2019 al vastgesteld en wordt in 2024 op een aantal onderdelen aangevuld.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 zijn de ontwikkeling van Winterswijk en de daaruit volgende opgaven in beeld gebracht. Al deze onderdelen zijn samengebracht in het Verhaal van Winterswijk (fase 1). Het Verhaal van Winterswijk dient als basisdocument voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie in fase 2. De verwachting is dat we de eerste fase van de omgevingsvisie begin 2024 af kunnen ronden en kunnen laten vaststellen door de raad. Daarna wordt gestart met fase 2.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De omgevingsvisie moet volgens de wet op 1 januari 2027 gereed zijn. In 2023 zijn er inhoudelijke stappen gezet om te komen tot een eerste basisdocument; in 2024 werken we verder aan de uitwerking van de omgevingsvisie. Er is voldoende tijd om de wettelijke termijn van 1 januari 2027 te halen. Het streven is om eind 2025 de omgevingsvisie vast te stellen.

Tijd (indicator)

Programma bouwen aan Winterswijk

We stellen een meerjarige programmering op voor alle toekomstige investeringen. Dit om financieel verantwoord onze voorzieningen in stand te kunnen houden en nieuwe ontwikkelingen mogelijk te maken. Verder zijn we scherp op ons opdrachtgeverschap. Dit moet leiden tot een integraal en realistisch investeringsprogramma waarbij de jaarlijkse overhevelingen qua omvang beperkt worden.

Kwaliteit (toelichting)

We werken met een investeringsprogramma. Met een integraal en realistisch investeringsprogramma willen we grote projecten gefaseerd mogelijk maken. Het gaat om de investeringen zoals o.a. in de huisvesting van het basisonderwijs, WoooW en huisvesting cultuurpartners, zwembad Jaspers, theater De Storm en (alternatieve maatregelen voor) de doortrekking van de Dingstraat.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De prioritering moet in de begroting 2025-2028 voor het eerst leiden tot prioritering en programmering van ruimtelijke investeringen

Tijd (indicator)

Realiseren van een dienstencentrum in Gaxel, samen met Stadt Vreden

Om het grensoverschrijdend werken en ondernemen tussen Nederland en Duitsland te bevorderen, wordt er op de grens een dienstencentrum gerealiseerd. De gemeenten Winterswijk en Vreden zijn gezamenlijk de initiatiefnemers voor deze planontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)

De geselecteerde ontwikkelaar heeft helaas aangegeven dat het niet mogelijk is tot een haalbare exploitatie te komen. Samen met Stadt Vreden bekijken we nu op welke wijze het project verder kan worden uitgezet. Wij zullen beide gemeenteraden op de hoogte houden van de aanpak en de voortgang.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Omdat er op dit moment geen concrete ontwikkelaar is voor uitwerking van de plannen is onduidelijk op welke termijn de plannen uitgevoerd gaan worden. Als meer duidelijk is over de aanpak en voortgang zullen wij samen met Stadt Vreden beide gemeenteraden informeren.

Tijd (indicator)

Revitalisering Dennenoord

We werken aan afronding van de revitalisering van het terrein Dennenoord.

Kwaliteit (toelichting)

Uitgangspunt voor de uitvoering van de revitalisering is dat het nog aanwezige bedrijf gevestigd blijft op de huidige locatie. De voorbereidingen voor de uitvoering zijn begonnen en worden zorgvuldig afgestemd met de verschillende disciplines. Er is een inrichtingsplan voor de natuurinvulling opgesteld dat onderdeel is van het nieuwe bestemmingsplan. Hierbij is de aanwezige flora en fauna en cultuurhistorie als uitgangspunt genomen. We maken een uitvoeringsplan voor de werkzaamheden voor de revitalisering met sanering. De aannemer zal in 2024 de werkzaamheden uitvoeren.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het streven is alle procedures en werkzaamheden in 2024 uit te voeren.

Tijd (indicator)

Ribeslocatie

Gemeente Winterswijk is eigenaar van een perceel aan de Ribeslaan, de locatie waar een basisschool was gesitueerd. In 2015 is deze basisschool gefuseerd en heeft gemeente Winterswijk de grond terug in eigendom gekregen. Tot op heden is geen andere invulling voor de Ribeslocatie gerealiseerd. In 2023 wordt verder

gewerkt aan de herontwikkeling van de Ribeslocatie. Een plan voor woningbouw wordt voorbereid.

Kwaliteit (toelichting)
Op 26 januari 2023 heeft de raad besloten een budget beschikbaar te stellen voor planvoorbereiding en bestemmingsplanwijziging voor woningbouw voor starters op de Ribeslaan. Het participatietraject met de buurt en de doelgroep is afgerond. Nadat het college het plan van aanpak (programma van eisen, vervolg bestemmingsplan, verkoopstrategie) heeft behandeld, kan de omgevingsplanprocedure worden opgestart.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Streven is om het omgevingsplan in 2024 door de raad te laten vaststellen.

Tijd (indicator)

Uitvoering project WoooW - gebiedsontwikkeling Weurden

WoooW staat voor Winterswijk ontmoet, ontdekt en ontplooit. Het WoooW projectgebied ligt aan één van de aanloopstraten (Weurden) in het centrum van Winterswijk, waar winkelleegstand en verpaupering dreigde. Daarom heeft de gemeente de afgelopen jaren een aantal woon- winkelpanden aangekocht om het gebied op te knappen en nieuwe impulsen te geven.

Kwaliteit (toelichting)
Op dit moment wordt gewerkt aan de uitvoering van het raadsbesluit van juni 2023. Daarin is het voorkeursscenario van de raad vastgelegd. Het maakt ontwikkelingen mogelijk aan het Weurden (winkels plus woningen), Spoorstraat (nieuw Cultuurgebouw), Boogie Woogie (wonen) en Weurden - Dingstraat - Weverstraat (wonen, supermarkt, centrumparkeren)

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In het tweede kwartaal van 2024 worden de uitwerkingen van het in juni 2023 door de raad gekozen scenario voorgelegd, tezamen met het voorstel voor de aanvraag Impulsaanpak Winkelgebieden. Eind 2024 zal duidelijk zijn of en hoeveel subsidie het Rijk toekent. Vervolgens zal in het tweede kwartaal van 2025 het definitieve voorstel aan de raad worden voorgelegd.

Tijd (indicator)

Woningbouw Narcisstraat

Dit gebied als geheel vraagt om een kwaliteitsimpuls. De gemeente heeft een grondpositie in het gebied bij de Misterweg/Hyacinthstraat. Wij werken mee met een door een ontwikkelaar ingediende aanvraag voor woningbouw.

Kwaliteit (toelichting)

De planontwikkelaar heeft het woningbouwplan Parallelweg-Narcisstraat uitgewerkt. Het college heeft het ontwerp bestemmingsplan in december 2023 ter inzage gelegd, daarop is een zienswijze binnengekomen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Allereerst moet de zienswijze worden afgehandeld voordat het bestemmingsplan door de raad kan worden vastgesteld.

Tijd (indicator)

De Rikker
We werken aan woningbouw op het nog onbebouwde gedeelte van de Rikker.

Kwaliteit (toelichting)
We werken aan een bestemmingsplan voor een nieuwe woonwijk. Het ontwerpbestemmingsplan heeft ter inzage gelegen en de zienswijzen worden nu behandeld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Er is weliswaar geen heldere termijn, maar voortgang is er nauwelijks geweest omdat een inhoudelijk gesprek over aanpassing van de plannen tot stand is gekomen. We hebben geen gemeentelijke tijdsplanning. De start wordt bepaald door het moment van indienen van het voorstel.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling recreatiegebied 't Hilgelo
We behandelen een door Leisurelands BV ingediende aanvraag ter ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. Het plan ziet op een bestendiging van bestaande functies (zandwinning, dagrecreatie, natuur, etc.) en een versterking van de recreatieve mogelijkheden binnen dat gebied. In hoofdzaak gaat het daarbij om een uitbreiding van verblijfsrecreatie en horeca.

Kwaliteit (toelichting)
Het doel van dit project is een toekomstbestendige ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. We streven naar een ruimtelijk-planologisch kader waarin de bestaande functies en beoogde ontwikkelingen plek krijgen. In de zomer van 2023 is door het college een voorontwerpbestemmingsplan (conceptplan) ter inzage gelegd. Er zijn 18 inspraakreacties ingediend die de verschillende belangen in beeld hebben gebracht (formele participatie). Initiatiefnemer heeft een vervolg gegeven aan de participatie en werkt momenteel aan een doorontwikkeling van het plan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit jaar zal een nieuwe versie aan het college worden voorgelegd (initiatief ligt bij de indiener).

Tijd (indicator)

Bestemmingsplan uitbreiding 't Winkel
We behandelen het initiatief tot uitbreiding van camping Het Winkel.

Kwaliteit (toelichting)
Op dit moment is de gemeente in afwachting van de indiening van een voorstel voor de verdere ontwikkeling van 't Winkel. De gehele planologische procedure moet nog gelopen worden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De start wordt bepaald door het moment van indienen van het voorstel door de initiatiefnemer.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling Groenloseweg 60-locatie Harmonie
We behandelen het initiatief tot herontwikkeling van locatie Harmonie (Groenloseweg 60) van horeca naar wonen.

Kwaliteit (toelichting)
Na een aantal gesprekken met de initiatiefnemers (Walvoort Ontwikkelaars b.v.) en behandeling in de Commissie Omgevingskwaliteit is er overeenstemming over de ontwikkeling van locatie De Harmonie.
De architect werkt het plan nu uit. Het plan hoeft niet terug naar de Cie Omgevingskwaliteit, maar wordt nog wel beoordeeld door de Mandaatcommissie.
Na goedkeuring door de Mandaatcommissie kan de omgevingsvergunning worden aangevraagd. Het geldende omgevingsplan zal aangepast moeten worden (wijziging horeca naar wonen).
B&W hebben op 20 juni 2023 al besloten medewerking te verlenen aan deze ontwikkeling, onder voorwaarde van het ruimtelijk kader zoals vastgelegd in het Integraal Ambtelijke Advies van de Omgevingskamer. Het plan voldoet daar nu aan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Tijdsplanning is moeilijk aan te geven. Eén en ander is afhankelijk van indiening door de initiatiefnemer en doorlooptijden bij ruimtelijke ordening.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren een toekomstperspectief in het buitengebied

Activiteiten

Uitvoeren project LEADER

We geven uitvoering aan LEADER projecten. LEADER is een subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied, door het behoud van de leefbaarheid van het platteland, het versterken van de sociale cohesie, en behouden/versterken van het voorzieningenniveau.

Kwaliteit (toelichting)
De Regio Achterhoek is opnieuw als LEADER gebied aangewezen. Er is een nieuwe LOS (lokale Ontwikkelings Strategie gemaakt en er is gestart om nieuwe leden voor de LAG (lokale Actie Groep) te krijgen en een nieuwe projectleider.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De officiële periode is 2023 - 2027 (deze lopen altijd gelijk aan de perioden van het Gemeenschappelijke Landbouw Beleid (BLB). Voor wat betreft de uitvoering van projecten zal de looptijd 2024 - 2028 zijn. Proces ligt op schema

Tijd (indicator)

We voeren het programma Vitaal Platteland uit door middel van een gebiedsgerichte aanpak

Het buitengebied van Winterswijk heeft te maken met uitersten: extreme droogte, stikstofnormen voor vier Natura 2000-gebieden, ruimtevraag vanuit de energietransitie, kwetsbaar cultuurlandschap en bekenstelsel en een sterke terugloop van het aantal boeren. Deze situatie is een bedreiging voor het waardevolle agrarische cultuurlandschap en de leefbaarheid. Samen met de stichting WCL en OWIN is in 2020 het programma Vitaal Platteland opgesteld. Dit programma is gericht op het behoud van de waardevolle natuur en cultuur, en het realiseren van een economisch, sociaal en ecologisch toekomstperspectief voor iedereen die in het buitengebied woont, werkt en recreëert.
Begin 2023 is een intentieovereenkomst gesloten met diverse partijen om te komen tot een Gebiedsaanpak vitaal platteland Winterswijk.

Kwaliteit (toelichting)
De Intentieovereenkomst (IOK) en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Er is volgens planning gestart met de uitvoering van de startnotitie Gebiedsaanpak Vitaal Platteland Winterswijk. De gebiedsaanpak is een samenwerking tussen de mensen uit het gebied en de gezamenlijke overheden. Het doel is te komen tot een economisch, sociaal en ecologisch perspectief voor de mensen die in het gebied wonen en werken, nu en in de toekomst. 'Geen spijt-maatregelen' kunnen tussentijds worden uitgevoerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Volgens de oorspronkelijke planning levert het project eind 2024 het gebiedsplan op. Tijdens de uitvoering van het project hebben we te maken met onzekerheid over de kaders vanuit het Rijk. Ook zien we dat het pionierswerk, de nieuwe gebiedsgerichte aanpak, veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Dit heeft gevolgen voor de planning, de benodigde personele capaciteit en financiële inbreng.
Het ziet er naar uit dat de overheden de kaders niet op korte termijn duidelijk hebben. Binnen het project hebben we afgesproken dat we verder gaan en een gedeelte van de focus verleggen naar korte termijn, 'geen-spijt maatregelen'. De overheden formuleren hun opgaven en ambities, welke aan het gebiedsteam wordt voorgelegd. Indien nodig volgt daarop nog een bestuurlijke besluitvorming bij provincie, waterschap en gemeente.
Het effect van het ontbreken van duidelijke kaders op de voortgang is nog niet in beeld. Begin 2024 zijn we gestart met het opstellen van kansenkaarten, die zullen leiden tot de gebiedsvisie. Hoewel een perspectief op korte termijn gewenst is, vinden we het proces van samenwerking en de kwaliteit van het perspectief belangrijker dan snelheid. Eind 2024 verwachten we de gebiedsvisie klaar te hebben. Daarna starten we met het opstellen van het gebiedsplan Vitaal Platteland Winterswijk.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren voldoende woningaanbod waar voor verschillende doelgroepen behoefte aan is

Activiteiten

Een goede voorraad sociale, duurzame huurwoningen

In de raamovereenkomst en de prestatieafspraken staat nu al dat partijen zich inzetten om bewustwording bij huurders, van hun woongedrag en gevolgen van energiegebruik, te bevorderen. Daarbij faciliteert en ondersteunt de gemeente de huurdersvereniging en De Woonplaats waar mogelijk bij duurzaamheidsprojecten en -activiteiten die bijdragen aan de (gemeentelijke/regionale) duurzaamheidsdoelstellingen. De Woonplaats en de gemeente Winterswijk gaan in gesprek om concrete vervolgafspraken te maken op het gebied van duurzaamheid en levensloopbestendigheid. We streven naar een maximale inzet mede in het kader van armoedebestrijding.

Kwaliteit (toelichting)
In de prestatieafspraken 2023 is concreet in beeld gebracht wat de totale opgave is m.b.t. verduurzaming van de woningen. Door De Woonplaats en de gemeente wordt gewerkt aan de opgave. Bij acties en pilots gericht op het bevorderen van duurzaam woongedrag en energiebesparing stemmen de partijen af over de aanpak. Concrete vervolgafspraken worden later in 2024 gemaakt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het is een doorlopende activiteit gedurende het gehele jaar 2024.

Tijd (indicator)

Flexwonen

Veel Winterswijkers zijn op zoek naar geschikte en betaalbare woonruimte. Ook moet Winterswijk extra statushouders huisvesten. De instroom neemt toe, dus het aantal statushouders zal ook toenemen. Daarnaast weten we niet hoelang de Oekraïense ontheemden zullen blijven. Daarom ontwikkelt Winterswijk een of meerdere flexwoonprojecten samen met De Woonplaats en een of meerdere marktpartijen.

Kwaliteit (toelichting)
In het kader van de prestatieafspraken 2024 met De Woonplaats is flexwonen een gespreksonderwerp. We zitten nog in de verkennende fase.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
We gaan met De Woonplaats in gesprek over flexwonen. In het tweede kwartaal wordt de verkenning verder opgepakt en onderzoeken we de mogelijkheden.

Tijd (indicator)

Lokale woonzorgvisie

Het Rijk werkt aan een wetsvoorstel dat het opstellen van een urgentieverordening en/of huisvestingsverordening door gemeenten voor specifieke aandachtsgroepen verplicht maakt in 2025 of 2026. Dit is inclusief verschillende zorgdoelgroepen. Voorafgaand aan deze verordening is een lokale woonzorgvisie noodzakelijk om prioritering van specifieke aandachtsgroepen te bepalen. Bij het opstellen van de lokale woonzorgvisie is regionale afstemming een belangrijk onderdeel.

Kwaliteit (toelichting)
We stellen een lokale woonzorgvisie op.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De lokale woonzorgvisie wordt naar verwachting in het vierde kwartaal van 2024 ter besluitvorming aan de raad aangeboden. Wij zijn in de verkennende fase over de gewenste inhoud van de lokale woonzorgvisie en de benodigde inzet. Regionaal wordt gewerkt aan een Achterhoekse woonzorgvisie. Deze trajecten worden indien mogelijk op elkaar afgestemd.

Tijd (indicator)

Nieuwe lokale woonvisie

We stellen een nieuwe lokale woonvisie op omdat de looptijd van de huidige lokale woonvisie eind 2024 afloopt. We sluiten aan bij de uitgangspunten van de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030 en combineren dit met onze lokale ambities en uitgangspunten. We spelen in de veranderende woonbehoefte en zorgen ervoor dat nieuwe woningbouw en de bestaande woningvoorraad daarop aansluit. We streven

naar betaalbare woonlasten, passend bij de portemonnee van de inwoners en woningzoekenden.

Kwaliteit (toelichting)
We stellen een nieuwe lokale woonvisie op. Deze activiteit starten we in het derde kwartaal.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De nieuwe lokale woonvisie wordt naar verwachting in het vierde kwartaal ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling portiekflats Europalaan
We werken aan het initiatief van De Woonplaats om de komende jaren 112 woningen in vier flatgebouwen aan de Europalaan te vervangen door 130 nieuwe woningen in drie gebouwen.
Kwaliteit (toelichting): Op 4 juli is besloten onder randvoorwaarden medewerking te verlenen aan het starten van een procedure voor herontwikkeling portiekflats aan de Europalaan. Het ontwerp bestemmingsplan heeft eind 2023 ter inzage gelegen en is in april 2024 ter vaststelling aan de raad voorgelegd. Naar verwachting kan in 2025 begonnen worden met de bouw.

Kwaliteit (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Tijd (indicator)

Doelstellingen
We zorgen voor duidelijkheid over eigendomssituaties van snippergroen
Activiteiten
Snippergroen en illegaal grondgebruik
In 2016 heeft bureau Eiffel het grondgebruik binnen de gemeente Winterswijk geïnventariseerd. Hieruit is gebleken dat op 595 locaties sprake is van ingebruikname van gemeentegrond. Door particulieren en (agrarische) bedrijven. Soms zijn hier afspraken over gemaakt, in andere gevallen is nog niets geregeld. In 2019 is hiervoor een projectmatige aanpak ontwikkeld en is gestart met pilot project Grondgebruik in de wijken Bargerbosch en Hoge Wieber Noord.
In 2023 heeft de raad een beleidskader voor snippergroen vastgesteld. Op basis hiervan wordt het project vervolgd.

Kwaliteit (toelichting)
Wij verschaffen duidelijkheid aan inwoners en ondernemers over het niet-geregistreerd in gebruik hebben van snippergroen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In het eerste kwartaal van 2024 zijn de laatste lopende dossier uit het pilotproject snippergroen afgerond. De laatste juridische afwikkelingen vinden plaats in het 2e kwartaal. Hierna wordt de pilot omgezet in een regulier project. De bewoners van de betreffende wijken/straten ontvangen dan een brief voor het niet geregistreerd gebruik van gemeentegrond.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

Diverse projecten
Projecten hebben elk hun eigen planning en werkwijze.
Omgevingswet
Op 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Het zal nog enkele jaren duren voordat alle plannen en werkwijzen goed geïmplementeerd zijn. Dit is ook mogelijk door het overgangsrecht.
Wonen / volkshuisvesting
De Rijksoverheid wil de regie op de volkshuisvesting herpakken: ‘Volkshuisvesting is terug van weggeweest’. Deze trend is ingezet sinds de benoeming van een minister van Volkshuisvesting (en Ruimtelijke Ordening) in 2022 en heeft geleid tot het opstellen van een Nationale Woon- en Bouwagenda. Deze agenda bevat meerdere programma’s met o.a. woningbouw, aandacht voor specifieke doelgroepen, betaalbaar wonen en verduurzaming. Het Rijk pakt de regie en deze regie werkt door op provinciaal en lokaal niveau.
Nieuwe wetgeving en aanpassing van bestaande wetgeving moet (lokale) overheden mandaat én instrumentarium geven. Meer afstemming, monitoring en verantwoording op lokaal, regionaal en provinciaal niveau om uitvoering te geven aan het landelijk beleid.
In de wetsvoorstellen zijn definities (nog) niet altijd helder, keuzes zijn niet of onvoldoende onderbouwd en instrumenten en hulpmiddelen voor de uitvoering zijn onvoldoende ingekaderd en uitgewerkt. Ook is niet altijd duidelijk of je als gemeente een keuze hebt om instrumenten wel of niet in te voeren. Wel is duidelijk dat er een enorme extra werklast bij gemeenten komt te liggen. De zorgen of het allemaal uitvoerbaar is voor gemeenten is daarom groot. Onder andere vanuit de VNG. Naast de personele capaciteit zullen ook financiële middelen nodig zijn, bijvoorbeeld voor het uitvoeren van noodzakelijke onderzoeken.
Voor de gemeente Winterswijk betekent dit dat wij, in combinatie met de Woondeal Achterhoek en de Regionale Woonagenda Achterhoek, meer moeten gaan sturen op betaalbaarheid in de bouwprogramma’s. Dit vraagt meer capaciteit dan voorheen.
Daarnaast moet verplicht worden opgesteld:
een volkshuisvestingsprogramma ter vervanging van de gemeentelijke woonvisie als onderdeel van de omgevingsvisie;
een gemeentelijk woonzorgvisie die regionaal is afgestemd;
een huisvestingsverordening voor urgente doelgroepen zoals uitstromers uit intramurale instellingen en jeugdzorg, slachtoffers van huiselijk geweld, daklozen en ex-gedetineerden.
Vitaal Platteland
De Intentieovereenkomst (IOK) en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Er is

volgens planning gestart met de uitvoering van de startnotitie Gebiedsaanpak Vitaal Platteland Winterswijk. Deze aanpak moet de komende twee jaar een toekomstperspectief Vitaal Platteland Winterswijk opleveren. Tegelijkertijd beginnen we met de realisatie. 'Geen spijt-maatregelen' kunnen namelijk tussentijds worden uitgevoerd. We zien inmiddels dat het project te maken heeft met onzekerheden over de kaders vanuit het Rijk. Ook zien we dat het pionierswerk, de nieuwe gebiedsgerichte aanpak, veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Dit heeft gevolgen voor de planning, de benodigde personele capaciteit en financiële inbreng.
Fysiek domein algemeen
Zoals op meerdere gebieden speelt arbeidsmarktkrapte ook in het fysieke domein een grote rol. Het is moeilijk om aan geschikt en voldoende personeel te komen. Op inhoudelijk gebied speelt de stikstofproblematiek een rol. Qua communicatie is participatie nog steeds een ontwikkeling die speelt en waar we in onze processen rekening mee moeten houden.

3.5 Economie en Lobby

Ambitie

Wij koesteren de veelheid en verscheidenheid aan bedrijven in Winterswijk. Bedrijvigheid en nabij gelegen werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Bedrijven moeten voldoende ruimte hebben zich te ontwikkelen. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid wordt voortgezet. Wij streven naar een stabiele arbeidsmarkt.
In samenwerking met de sector zorgen we voor voldoende aanbod “het jaar rond” in vrijetijdsbesteding. We kijken hierbij ook nadrukkelijk naar evenementen.
We dragen Winterswijk als merk binnen en buiten Nederland uit. We onderhouden duurzame relaties met samenwerkingspartners landelijk, regionaal en over de grens. We maken actief gebruik van (Europese) subsidies voor de realisatie van onze activiteiten.
Relevante documenten:

- Beleidsnota Economie Winterswijk 2017.
- Omgevingsvisie Buitengebied 2019.
- Centrumvisie 2021.
- Raadsbesluit Heroverwegen locatiekeuze bedrijventerrein d.d. 23 maart 2023.
- Nota Grenszland Gemeente Winterswijk (2022 - 2024).

Doelstellingen

Het bieden van voldoende ruimte voor de bedrijvigheid in Winterswijk met als uitgangspunt, inbreiding, revitalisering en herontwikkeling

Activiteiten

Locatiekeuze bedrijventerreinen

Het Regionaal Programma Werklocaties laat zien dat er in Winterswijk behoefte is aan nieuw bedrijventerrein voor de groei van lokale ondernemingen. Voor het succes van ons bedrijfsleven is ruimte nodig, terwijl bedrijventerrein schaars is. Om in Winterswijk een aantrekkelijk ruimtelijk-economisch vestigingsklimaat te behouden, wijzen we een groeilocatie aan.

Kwaliteit (toelichting)
De gemeenteraad heeft op 29 februari besloten om een verdiepend onderzoek uit te voeren op 8 potentiële locaties. Dit onderzoek loopt tot eind mei 2024. Vervolgens worden locatiepaspoorten opgesteld. Op basis van deze paspoorten, een ambtelijk

advies en een bestuurlijke afweging neemt het college een besluit over de locatiekeuze.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De locatiekeuze staat gepland in 2024.

Tijd (indicator)

Programma toekomstbestendige bedrijventerreinen

We werken samen met het bedrijfsleven en de provincie aan het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het programma heeft als doel om bedrijventerreinen te verduurzamen, een groenere en gezondere werkomgeving te creëren en de samenwerking van bedrijven op de bedrijventerreinen te verbeteren. Het programma richt zich zowel op samenwerking en organisatiegraad op het bedrijventerrein als op het programmatisch uitvoeren van fysieke maatregelen. Het programma ondersteunt de gemeente in het omzetten van beleidsambities in duurzaamheid en klimaat naar concrete maatregelen op de bedrijventerreinen.

Kwaliteit (toelichting)
In samenwerking met industriekring OWIN zijn er drie subsidieaanvragen in voorbereiding bij de provincie Gelderland. Deze zijn gericht op:

- Een haalbaarheidsstudie naar parkmanagement op bedrijventerreinen.
- Het opzetten van een programma met fysieke maatregelen op bedrijventerreinen.
- Een haalbaarheidsstudie voor een Smart Energy Hub op de bedrijventerreinen Veeneslat Zuid en Noord. Dit richt zich op optimalisatie van de lokale energie-opwekcapaciteit en -verbruik op het bedrijventerrein.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit project loopt conform planning.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Het maken en vaststellen van een visie op de toekomstige soort bedrijven in Winterswijk

Activiteiten

Toekomstvisie gewenste bedrijvigheid in Winterswijk

Het Winterswijkse bedrijfsleven kenmerkt zich door een grote diversiteit. Start ups, familiebedrijven die al generaties lang aan Winterswijk zijn verbonden, maar ook bedrijven die begonnen zijn als familieondernemingen maar inmiddels onderdeel zijn van een groot landelijk of internationaal bedrijf. Wij koesteren al deze bedrijven. We maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst in Winterswijk op willen richten.

Kwaliteit (toelichting)
We bewaken de kwaliteit aan de hand van de volgende factoren:

- Participatie.
- Duurzaamheid, klimaat en circulaire economie.
- Onderwijs en arbeidsmarkt.
- Deskundige ondersteuning.
- Samenhang met locatiekeuze bedrijventerrein.
- Integratie in de Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk (zie beleidsveld 3.4).

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Omdat de visie wordt geïntegreerd in de Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk (beleidsveld 3.4), wordt dit tijdspad aangehouden.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

In samenwerking ontwikkelen van een jaarrond toeristisch/recreatief aanbod

Activiteiten

Stimuleren van evenementen voor en door jongeren

We versterken de gemeentelijke ondersteuning van evenementen voor en door jongeren. Met een groter en beter evenementenaanbod wordt Winterswijk aantrekkelijker voor jongeren, versterken we de dagrecreatie en dragen we bij aan seizoensverlenging voor de verblijfsrecreatie.

Kwaliteit (toelichting)
We hebben aandacht voor de specifieke behoeften van evenementenorganisatoren. Doel is om het beschikbare budget zuiver en effectief in te zetten in relatie tot de doelstelling, te weten het stimuleren van evenementen voor en door jongeren.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Doorlopend in 2024. Er moet nog een voorstel worden gemaakt, gericht op het zuiver en effectief inzetten van het budget, in relatie tot de doelstelling. Planning hiervoor is juli 2024.

Tijd (indicator)

Toekomstvisie verblijfsrecreatie

We maken samen met het bedrijfsleven een toekomstvisie op de gewenste ontwikkeling van de verblijfsrecreatie in Winterswijk.

Kwaliteit (toelichting)
We bewaken de kwaliteit aan de hand van de volgende factoren:

- Participatie.
- Aansluiting bij omgevingsvisie buitengebied en kom.
- Landelijke en regionale trends in toerisme en recreatie.
- Deskundige ondersteuning.

De beoogde dekking van de uitvoeringsagenda van de beleidsvisie vanuit de toeristenbelasting is niet voorzien in deze begroting.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In afstemming met de toeristische sector is een adviesbureau geselecteerd. Het onderzoek en opstellen van de visie is gestart en loopt door in 2024.

Tijd (indicator)

Uitvoeren regionale vrijetijdsagenda

We werken samen met de andere Achterhoekse gemeenten aan de uitvoering van de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030. Vanuit deze agenda werken we aan 5 speerpunten:
1. Beleefbaarheid van de Achterhoek vergroten met aanbodontwikkeling;
2. Vitaliteit verblijfsrecreatie op peil houden en verbeteren;
3. Onderscheidende profilering en zichtbaarheid van de Achterhoek voor de nationale- en internationale gast;
4. Gastvrijheid in de regio bevorderen;
5. Positie vrijetijdssector binnen de Achterhoek versterken en verbindingen met andere sectoren intensiveren.

We voeren dit uit met concrete projecten, onder andere gericht op de routestructuren voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken. Eén van de concrete projecten is ‘Onbeperkt genieten in de Achterhoek’. Dit project sluit goed aan op de Winterswijkse opgave ‘Iedereen doet mee’.

Kwaliteit (toelichting)

Projecten lopen conform afspraak.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De projecten uit de vrijetijdsagenda lopen volgens schema.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Stimuleren ondernemerschap en stabiele arbeidsmarkt

Activiteiten

We hebben een ondernemerspunt

We willen professionaliteit en slagkracht in onze ondernemersondersteuning en economische ontwikkeling organiseren in de vorm van het Ondernemerspunt Winterswijk. Dit is gebaseerd op het Duitse model van

Wirtschaftsförderungsgesellschaft, zoals we dat ook in Bocholt kennen. Dit is een model waarin gemeente en ondernemersverenigingen vanuit een publiek-private organisatie samenwerken aan een brede economische ontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)
We hebben in 2023 diverse gesprekken gevoerd met ondernemers over de wenselijkheid en mogelijkheden van een ondernemerspunt. De uitvoering is gestopt als gevolg van de bezuinigingen binnen het taakveld economie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In de begroting 2024 is er geschrapt in het taakveld economie. Dit betekent dat de voorbereiding op dit project is gestopt en geen vervolg gaat krijgen.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Winterswijk (inter-)nationaal op de kaart zetten waarbij we ons aanbod op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme uitdragen en streven naar een betere bereikbaarheid over de weg en het spoor.

Activiteiten

Grensoverschrijdende samenwerking

Onder grensoverschrijdende samenwerking valt de samenwerking met de overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek, de Regio Achterhoek en de Euregio.
We verbinden mensen, ondernemers, overheid en onderwijs aan beide zijden van de grens met elkaar op het gebied van economie, onderwijs, cultuur, toerisme en sport.

Kwaliteit (toelichting)
We streven naar structurele inbedding van Europees beleid in ons Internationaal beleid.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit proces is doorlopend.

Tijd (indicator)

Lobby

We zetten in op regionale en grensoverschrijdende lobby. Lobbyen stelt ons in staat de belangen van onze inwoners te vertegenwoordigen bij de overheid en andere belanghebbenden. Het zorgt ervoor dat samenwerkingsverbanden tussen gemeenten en bedrijven ontstaan. Ook lobby over de grens is belangrijk. De toenemende europeanisering van het beleid en besluitvorming zorgen ervoor dat veel belangrijke beslissingen niet alleen op nationaal niveau maar ook op Europees niveau worden genomen.

Kwaliteit (toelichting)

Een gestructureerde lobby is nodig. Vanuit de behoefte om een heldere, gezamenlijke boodschap te vertellen is gewerkt aan focus in onze lobby. Tijdens het lentefestival brengen we de Achterhoek en onze Achterhoekse ambities jaarlijks dichterbij Den Haag.

Lokaal zetten we in op politieke actualiteiten, speerpunten die in het coalitieakkoord zijn geformuleerd en een gezamenlijke lobby met de M50 gemeenten op verschillende onderwerpen als grensoverschrijdende arbeidsmarkt en behoud van streekziekenhuizen.

70% procent van alle wet- en regelgeving waar gemeenten mee te maken hebben wordt op Europees niveau bepaald. We zijn ons ervan bewust dat je grensoverstijgend moet denken om lokale uitdagingen vooraan te brengen. Winterswijk staat bekend als een Europa-actieve gemeente. Mede door het winnen van de Green Leaf Award, de actieve rol van de portefeuillehouder en lobby in verschillende Europese gremia, wordt Winterswijk vaak als voorbeeld genoemd. De jaarlijkse deelname aan de European Weeks of Regions and Cities zien wij als een kans om kennis te delen met bestuurders uit heel Europa en de Achterhoekse ambities en uitdagingen in Brussel zichtbaar te maken. Er is een ambtelijke lobbywerkgroep gevormd die de organisatie van het festival en de European Weeks of Regions and Cities verzorgt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Betreft een doorlopende activiteit.

Tijd (indicator)

Subsidies
Voor een optimale benutting van (Europese) subsidiemiddelen voor de uitvoering van projecten en activiteiten zetten we binnen onze organisatie een subsidiestructuur op. Dit om subsidieverwerving binnen de organisatie te borgen.

Kwaliteit (toelichting)
Subsidies zijn een belangrijk middel voor de gemeente Winterswijk om haar beleid te kunnen uitvoeren en projecten te realiseren. Het verwerven van subsidies vergt echter wel een structurele aanpak. We kiezen in Winterswijk voor een subsidieadviseur die zich bezighoudt met het identificeren van subsidiemogelijkheden en het coördineren van de aanvragen. Steeds meer gemeenten werken samen om gezamenlijk subsidieaanvragen te doen. Zo wordt de kans op succes vergroot en kunnen grotere projecten worden gerealiseerd dan wanneer individueel subsidie wordt aangevraagd. Ook zijn er steeds meer Europese subsidieprogramma's beschikbaar, die ons als gemeenten in staat stellen om grensoverschrijdend samen te werken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Door een subsidiebureau is een subsidiescreening uitgevoerd. Deze screening geeft inzicht in de huidige situatie met betrekking tot subsidieverwerving en de huidige subsidiemogelijkheden. Verder is daar een advies uitgekomen voor het borgen van subsidieverwerving binnen de organisatie. De adviezen worden nu verder geïmplementeerd. Daarnaast zijn we bezig met het opzetten van een subsidiestrategie. Het werven van subsidies is een doorlopend proces.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

Economie

Algemeen

De nasleep van Corona, oorlog in Oekraïne, energiecrisis, stikstofproblematiek, hogere rente en inflatie hebben effect op onze economie. Het concrete effect hiervan op de lokale Winterswijkse economie laat zich moeilijk inschatten. Het zijn conjuncturele schommelingen, die voor de korte termijn mogelijk invloed hebben op de ontwikkeling woningbouwplannen en uitbreidingsplannen in het bedrijfsleven. De behoefte aan bedrijventerrein voor de lange termijn blijft bestaan.

Arbeidsmarkt

Een algemene ontwikkeling is de huidige krapte op de arbeidsmarkt. Dit speelt in vele beroepsgroepen in de gehele Achterhoek. Het bedrijfsleven zet in op procesinnovatie, automatisering en robotisering, gericht op een hogere arbeidsproductiviteit en werving van personeel van buiten de regio, waaronder arbeidsmigranten. Ook het belang van het behouden van jongeren in de regio wordt hierdoor nog groter. Zowel voor werving van personeel van buiten de regio als behoud van jongeren ligt er een grote uitdaging in het bieden van passende huisvesting en goede mobiliteitsvoorzieningen. Dit vraagt om integrale inzet van de Achterhoekse thematafels Smart werken & Innovatie, Wonen & Vastgoed, Onderwijs & Arbeidsmarkt en Mobiliteit.

Lobby & subsidieverwerving

Voor Winterswijk zijn de volgende trends voorstelbaar:

Meer aandacht voor duurzaamheid en Sustainable Development Goals (SDG's).

Betere afstemming met burgers.

Toenemende complexiteit van de lobby.

Meer aandacht voor subsidieverwerving.

Europeanisering.

Financiële afwijkingen programma 3

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2024	Mutaties Prognose 2 2023	Mutaties Jaarrekening 2023	Stand voor Prognose 1 2024	Mutaties Prognose 1 2024	Prognose 1 2024
Baten						
3.1 Openbare ruimte						
2.1 Verkeer en vervoer	**144**	**0**	**0**	**144**	**0**	**144**
2.2 Parkeren	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**134**	**0**	**0**	**134**	**-32**	**102**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**242**	**0**	**0**	**242**	**0**	**242**
Totaal 3.1 Openbare ruimte	**520**	**0**	**0**	**520**	**-32**	**488**
3.2 Klimaat, water en milieu						
7.2 Riolering	**4.434**	**0**	**0**	**4.434**	**130**	**4.564**
7.3 Afval	**3.266**	**0**	**0**	**3.266**	**134**	**3.400**
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	**7.700**	**0**	**0**	**7.700**	**264**	**7.964**
3.3 Duurzaamheid						
7.4 Milieubeheer	**611**	**146**	**1.118**	**1.875**	**1.232**	**3.108**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**0**	**0**	**0**	**0**	**2.714**	**2.714**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**714**	**0**	**0**	**714**	**0**	**714**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**185**	**0**	**0**	**185**	**964**	**1.149**
8.3 Wonen en bouwen	**148**	**0**	**42**	**190**	**0**	**190**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**1.047**	**0**	**42**	**1.089**	**3.678**	**4.766**
3.5 Economie en lobby						
3.1 Economische ontwikkeling	**0**	**0**	**0**	**0**	**8**	**8**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**113**	**0**	**0**	**113**	**0**	**113**
3.4 Economische promotie	**1.249**	**0**	**0**	**1.249**	**17**	**1.266**
Totaal 3.5 Economie en lobby	**1.362**	**0**	**0**	**1.362**	**25**	**1.386**
Totaal Baten	**11.239**	**146**	**1.160**	**12.545**	**5.166**	**17.712**
Lasten						
3.1 Openbare ruimte						
2.1 Verkeer en vervoer	**5.562**	**0**	**149**	**5.711**	**-116**	**5.595**
2.2 Parkeren	**82**	**0**	**0**	**82**	**-2**	**80**
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	**4.023**	**0**	**490**	**4.512**	**-61**	**4.451**
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	**325**	**0**	**0**	**325**	**10**	**335**
Totaal 3.1 Openbare ruimte	**9.992**	**0**	**638**	**10.631**	**-169**	**10.461**
3.2 Klimaat, water en milieu						
7.2 Riolering	**3.436**	**161**	**98**	**3.694**	**-100**	**3.594**
7.3 Afval	**2.803**	**0**	**0**	**2.803**	**110**	**2.913**

Exploitatie	Begroting 2024	Mutaties Prognose 2 2023	Mutaties Jaarrekening 2023	Stand voor Prognose 1 2024	Mutaties Prognose 1 2024	Prognose 1 2024
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	**6.238**	**161**	**98**	**6.497**	**10**	**6.507**
3.3 Duurzaamheid						
7.4 Milieubeheer	**2.419**	**-61**	**1.138**	**3.496**	**1.219**	**4.715**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	**76**	**20**	**36**	**133**	**2.707**	**2.839**
8.1 Ruimte en leefomgeving	**2.295**	**1.687**	**859**	**4.841**	**109**	**4.950**
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**202**	**0**	**0**	**202**	**1.039**	**1.241**
8.3 Wonen en bouwen	**1.238**	**234**	**67**	**1.539**	**-44**	**1.495**
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	**3.811**	**1.941**	**962**	**6.714**	**3.811**	**10.525**
3.5 Economie en lobby						
3.1 Economische ontwikkeling	**205**	**294**	**15**	**514**	**-350**	**164**
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	**261**	**0**	**75**	**336**	**0**	**336**
3.4 Economische promotie	**410**	**0**	**86**	**497**	**6**	**503**
Totaal 3.5 Economie en lobby	**877**	**294**	**176**	**1.347**	**-344**	**1.002**
Totaal Lasten	**23.337**	**2.335**	**3.012**	**28.684**	**4.527**	**33.211**
Onttrekkingen						
3.2 Klimaat, water en milieu						
7.2 Riolering	**16**	**0**	**0**	**16**	**0**	**16**
3.3 Duurzaamheid						
7.4 Milieubeheer	**0**	**0**	**0**	**0**	**24**	**24**
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen						
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**16**	**0**	**0**	**16**	**24**	**39**
Stortingen						
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen						
8.3 Wonen en bouwen	**2.000**	**0**	**0**	**2.000**	**0**	**2.000**
Gerealiseerd resultaat	**-14.082**	**-2.189**	**-1.852**	**-18.123**	**663**	**-17.460**

Openbare ruimte

Het voordeel aan de lastenkant van € 169.000 bestaat met name (€ 111.000) uit lagere doorbelaste bedrijfsvoerings- en kapitaallasten. Daarnaast is dit een aframing van € 46.000 van het projectbudget voor provinciale landschapsprojecten dat niet meer wordt voortgezet.

Klimaat, water en milieu

Het voordeel van € 264.000 aan de batenkant bestaat met name uit de incidentele extra inkomsten van € 141.000 voor zwerfafvalvergoeding en de onttrekking aan de egalisatievoorziening riolering (€ 130.000).
Zwerfafvalvergoeding:
Dit bedrag van € 141.000 komt in 2024 binnen en wordt o.a. ingezet voor de implementatie van de incidentele kosten van het Huishoudelijke grondstoffenbeleidsplan (HGB), vastgesteld februari 2024.
Onttrekking egalisatievoorziening riolering:
Deze onttrekking van € 130.000 vloeit voort uit de incidenteel hogere riool onderhoudskosten voor camera inspecties (€ 100.000) en peilbuizen (€30.000). Zie ook lastenkant.
Het nadeel van € 10.000 aan de lastenkant is als volgt opgebouwd :

- incidenteel hogere riool onderhoudskosten € 130.000 N
- extra incidentele uitgaven voor de afvalverwerking € 110.000 N
- overheveling restantbudget klimaatadaptatie naar 2025 € 200.000 V
- lagere doorbelaste bedrijfsvoerings- en kapitaallasten € 30.000 V

Incidenteel hogere riool onderhoudskosten:
Dit betreft hogere uitgaven voor camera inspecties (€ 100.000) en peilbuizen (€30.000). Deze uitgaven worden gedekt uit de onttrekking aan de voorziening,
De bij te ramen riooluitgaven vloeien voort uit het door de Raad vastgestelde gemeentelijk waterplan (GWP). De extra riooluitgaven worden gedekt uit de onttrekking van de daarvoor bestemde egalisatie voorziening riolering. Zie ook batenkant.
De camera inspecties zijn nodig voor de inhaalslag ten aanzien van het risicogestuurd rioolbeheer. Om dit goed te kunnen uitvoeren zijn extra inspecties benodigd .
De extra uitgaven voor de peilbuizen zijn ten behoeve van de meting van de grondwaterstanden. Deze metingen worden geautomatiseerd in plaats van de huidige handmatig uitgevoerde metingen.
Extra incidentele uitgaven voor de afvalverwerking:
Er zijn extra incidentele uitgaven voor de afvalverwerking (€ 110.000) die ruimschoots gedekt worden door hogere inkomsten , zie batenkant.
Overheveling (deel) restantbudget klimaatadaptatie naar 2025:
Dit betreft een aantal deelprojecten die dit jaar niet meer gerealiseerd kunnen worden mede als gevolg van interne personele capaciteitstekorten.

Duurzaamheid en milieu

Het voordeel aan de batenkant van € 1.232.000 respectievelijk het nadeel aan de lastenkant van € 1.219.000 bestaat met name uit de SPUK-regeling (specifieke uitkering) voor verduurzaming slecht geïsoleerde woningen. We hebben deze gelden eind 2023 ontvangen en konden deze niet meer opnemen in de 2e prognose 2023 en daarmee kon het budget ook niet overgeheveld worden naar 2024. Vandaar dat dit nu is opgevoerd in de 1e prognose 2024.

Gebiedsontwikkeling en wonen

De baten en lastenkant betreft voor een groot deel (€ 1.039.000) de budgetneutrale mutaties binnen de grondexploitatie gebaseerd op de meerjarenprognose grondexploitaties (MPG).
Het restantsaldo (nadeel) van € 133.000 van het voordeel aan de batenkant (€ 3.678.000) en het nadeel aan de lastenkant (€ 3.811.000) bestaat met name uit:

Aframing budget beleid omgevingsvisie	€ 40.000 V
Aframing budget Vitaal Platteland	€ 50.000 V
Aframing budget woonbeleid	€ 50.000 V
Bijraming budget Invoering Omgevingswet	€ 199.000 N

Bovenstaande aframingen van de budgetten omgevingsvisie, Vitaal Platteland en Woonbeleid zijn administratieve budgetneutrale wijzigngen.
Aframing budget beleid omgevingsvisie
Voor de inhuur is € 40.000 vanuit het budget omgevingsvisie toegevoegd aan het personeelsbudget.
Aframing budget Vitaal platteland
Voor de inhuur is € 50.000 vanuit het budget Vitaal platteland toegevoegd aan het personeelsbudget.
Aframing budget Woonbeleid
Voor de inhuur bij het onderdeel wonen is € 50.000 vanuit het budget Woonbeleid toegevoegd aan het personeelsbudget.
Bijraming budget Invoering Omgevingswet.
De met de invoering van de Omgevingswet gemoeide kosten zijn grotendeels in de afgelopen jaren gemaakt en werden gefinancierd uit de reserve omgevingswet. Die reserve is eind 2023 echter nagenoeg (restant eind 2023 € 24.000) geheel besteed. In 2024 gaat de verdere vormgeving van de omgevingswet echter door en zijn er naast de nog aanwezige middelen uit de reserve, aanvullende middelen nodig om o.a. het omgevingsplan vorm en inhoud te kunnen gaan geven en de grote aantallen ruimtelijke aanvragen tijdig af te kunnen doen. Het rijk compenseert de gemeenten in de jaren 2023 tot en met 2025 voor reeds gemaakte en nog te maken transitiekosten. De middelen uit de decembercirculaire 2023 € 254.035 zijn in Winterswijk naar de algemene reserve gegaan omdat er nog voldoende middelen in de reserve omgevingswet zaten. Aangezien de reserve omgevingswet niet meer toereikend is zal er op de door het rijk bij de meicirculaire 2024 aan de gemeente beschikbaar gestelde middelen van € 175.000 tot de volle omvang een beroep moeten worden gedaan. Met de inzet van het restant van de reserve € 24.000 en de inzet van de extra middelen bij de meicirculaire komt daarmee € 199.000 extra beschikbaar voor de invoering van de Omgevingswet.

Economie en Lobby

Het voordeel van € 344.000 aan de lastenkant betreft met name (€ 350.000) de aframing van het exploitatiebudget van het project Dennenoord.
Het uitgangspunt voor de uitvoering van de revitalisering is om deze binnen het huidige budget uit te voeren. Keuzes in de uitvoering moeten zodanig gemaakt worden dat de kosten binnen het huidige budget gedragen kunnen worden.
Tegenover bovengenoemde aframing staat een bijraming van € 350.000 van het krediet. Zie ook investeringstabel. Dit betreft derhalve een verschuiving binnen het projectbudget/ krediet van het project Dennenoord dat per saldo niet wordt verhoogd. De aangekochte percelen worden teruggeven aan de natuur.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves
Aan de reserve omgevingswet wordt € 24.000 onttrokken. Dit is hierboven bij het kopje Invoering Omgevingswet al nader toegelicht.

Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk

Inleiding
Algemene ondersteuning, bestuur
Onze manier van besturen is betrokken, laagdrempelig en transparant. Met een nuchtere kijk op zaken en gezond boerenverstand. We werken in het belang van de inwoner en waarderen hun mening. We hechten aan inwonersparticipatie en trekken als raad en college graag samen op.

Dienstverlening
We gaan samen aan de slag en inwoners worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken bij besluiten die hen direct raken. Daarnaast hebben wij aandacht voor de interne dienstverlening en optimaliseren bestaande processen waar mogelijk.

Veiligheid en ondermijning
Je veilig voelen is een basisbehoefte en vraagt om meer aandacht. Criminaliteit wordt voorkomen. We ondersteunen een integrale aanpak om ondermijning tegen te gaan en onze gemeente veilig te houden.

4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening

Ambitie
We hebben een bestuur en een organisatie die er voor heel Winterswijk zijn; voor alle inwoners, organisaties en bedrijven. We versterken de lokale democratie en realiseren de doelen uit het coalitieakkoord.
We gaan samen aan de slag voor inwoners en met inwoners. Inwoners worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken. Daarnaast zetten wij ons in voor een krachtige organisatie waarin we nog efficiënter gaan functioneren. Het doel is hierbij is om vanaf 2024 in toenemende mate besparingen op de organisatiekosten te realiseren.
Relevante documenten:
- Organisatievisie.
- Visie op dienstverlening.

Doelstellingen
We betrekken zo veel mogelijk inwoners, organisaties en bedrijven bij wat we willen realiseren met een open en transparante bestuurlijk stijl

Activiteiten
Uitvoeren programma dienstverlening
In het uitvoeringsprogramma dienstverlening wordt de dienstverleningsvisie concreet vertaald naar de praktijk. Wat goed gaat, blijven we goed doen. De basis komt op orde. We verbeteren de dienstverlening door input op te halen bij klanten (klantreizen). We informeren klanten actief over de duur en status van hun aanvraag of verzoek. We houden ons aan de afspraken. We werken met servicenormen die we monitoren in een dashboard en waarop gestuurd wordt. We werken met een proef van beeldbrieven voor laaggeletterden en anderstaligen.

Kwaliteit (toelichting)
Belangrijke aandachtspunten zijn een tijdige afhandeling van zaken en afspraak is afspraak. Onze manier van communiceren is open en transparant en het liefst

mondeling. Op die manier komen we meer in verbinding met de klant en creëren we meer begrip voor onze besluiten.
In 2024 zal Winterswijk verdergaan op de ingeslagen weg. Leidend is de dienstverleningsvisie en het plan van de projectleider dienstverlening opgesteld in mei 2023. Op het gebied van HR, competenties, communicatie en I-kolom zullen slagen gemaakt worden om de teams verder te professionaliseren. Stap voor stap vinden de ontwikkelingen plaats.
Vanaf maart 2024 is de projectleider Dienstverlening gestart met een document op te stellen voor de toekomstige Domeinmanager met dienstverlening specifiek in de portefeuille zodat er direct een goede start gemaakt kan worden. Daarnaast zal in het document de borging van de activiteiten toegevoegd worden.
Reflecteren wordt een vast onderdeel binnen de verschillende teams. Daarnaast komt er nog meer focus op de servicenormen en klanttevredenheidsonderzoeken in- en extern.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
1 januari tot en met 31 december
Dienstverlening staat centraal in alle doen en laten van de gemeente Winterswijk. Daarom is het nodig om continue aandacht te geven aan de ontwikkeling van onze dienstverlening. In de aanpak kiezen we voor een aanpak deels met quickwins voor de gehele organisatie en een projectmatige aanpak in een specifiek domein.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We hebben een slagvaardige en deskundige organisatie

Activiteiten

Masterplan Organisatie

We stellen een masterplan op dat moet leiden tot een besparing op de organisatie van € 300.000,- in 2024, € 500.000,- in 2025, oplopend tot € 1.000.000 in 2026/2027. We werken aan integraliteit van werkprocessen en kijken waar zaken efficiënter en effectiever kunnen door meer te standaardiseren. Ook beperken we inhuur en onderzoeken door externe partijen. We omarmen regionale samenwerking waar mogelijk om synergiën te benutten. Ten slotte blijven wij inzetten op brede digitale dienstverlening. Ons doel is: een robuuste organisatie die haar kerntaken voor inwoners en bedrijven waarmaakt.

Kwaliteit (toelichting)
Het Masterplan rust op drie belangrijke pijlers: kostenreductie, efficiëntieverbetering en het waarborgen van ondersteunende financiële informatie en ondersteuning. Kostenreductie: de gemeente streeft naar een efficiënter gebruik van haar middelen om financiële duurzaamheid te waarborgen en waar mogelijk kosten te verminderen. Efficiëntieverbetering vormt een tweede belangrijke pijler van het masterplan en is gericht op het stroomlijnen en moderniseren van de bedrijfsvoering processen. Ondersteunend aan het geheel is het waarborgen van ondersteunende financiële informatie en ondersteuning. We verbeteren onze rapportageprocessen om heldere en gedetailleerde financiële informatie te verschaffen aan de organisatie. Dat stelt ons in staat om beter te kunnen sturen op resultaat. Verder zetten we in op

begrotingsdiscipline en het borgen van rollen en verantwoordelijkheden. Dit is cruciaal om de gestelde doelen te bereiken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
We zien drie concrete kansen om de taakstelling uit het masterplan te realiseren:

1. Gewijzigde manier van afschrijven van ons vastgoed:
We beoordelen in de tweede helft van dit jaar of en hoe we onze afschrijvingsmethodiek beter kunnen laten aansluiten bij de realiteit, bijvoorbeeld restwaarde van bezittingen toe te passen. Een gebouw is immers zelden waardeloos aan het einde van de afschrijvingstermijn.
Het effect van een andere afschrijvingsmethodiek hebben we dan met ingang van 2025.

2. Slimmer inkopen:
We hebben een eerste scan laten uitvoeren op onze inkopen. De uitkomsten maakten ons zo nieuwsgierig dat we nu een verdiepend onderzoek doen. Vermindering van het aantal inkopers in onze organisatie en meer centraal inkopen bij minder partijen zijn denkrichtingen. De uitwerking kost echter tijd vanwege organisatorische aspecten en omdat we dan (Europese) inkoopprocedures moeten doorlopen. De eerste financiële effecten hopen we te halen vanaf tweede helft 2025.

3. Minder inhuren:
We huren medewerkers in om verschillende redenen: vanwege kennis die we niet in de organisatie hebben, om uitval of tekort aan personeel op te vangen of omdat we een objectieve blik of onderzoek willen. De eerste vraagt om een principiële discussie: Willen we alle kennis zelf in huis hebben? Kunnen we taken gezamenlijk (met andere gemeenten) organiseren? Of accepteren we deze inhuur?
De tweede categorie (uitval wegens ziekte of verloop) zien we de afgelopen periode alleen maar toenemen. Zie ook de toelichting bij programma 4: het loonsombudget 2024 staat onder druk.
En de derde categorie zal voor een deel nodig blijven.

Tijd (indicator)

We huisvesten De Post vanaf 2026 in het gemeentekantoor
Met de huisvesting van De Post in het Gemeentekantoor hebben we twee doelen voor ogen:

- Bijna alle dienstverlening van de gemeente op één locatie met bijkomende voordelen en
- Besparing op huur gebouw en algemene kosten.

Kwaliteit (toelichting)
In 2025 passen we de begane grond van het gemeentekantoor aan om collega's van De Post te huisvesten. De cliënten van De Post willen we vanaf het vierde kwartaal 2025 welkom heten in het gemeentekantoor. Huisvesting van De Post in het gemeentekantoor levert vanaf 2026 een besparing op van onder andere huurpenningen, schoonmaakkosten en stookkosten.

Aangezien Spot niet kan verhuizen naar het gemeentekantoor (gezien ruimtegebrek, doelgroep en aard van activiteiten die daar worden aangeboden) dient er alternatieve huisvesting te komen voor Spot. Alternatieve huisvesting zal ook kosten met zich meebrengen (huur, nutsvoorzieningen, inrichting). Aangezien de huur uiterlijk 31-12-2024 opgezegd zal moeten worden, wordt er naar gestreefd om uiterlijk Q3 duidelijkheid te hebben over welke huisvesting passend is vanaf 01-01-2026.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Tweede kwartaal 2024 ligt een uitgewerkt plattegrond waarmee de aanbesteding wordt gestart. Streven is om vierde kwartaal 2024 te starten met verbouw begane grond.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We interesseren inwoners voor de democratie en politiek

Activiteiten

Implementatie kinderraad en andere projecten gericht op jeugd.

Er komt een kindergemeenteraad om de jeugd beter te betrekken bij de politiek.

Kwaliteit (toelichting)
In 2023 is voor het eerst een kindergemeenteraad gehouden onder voorzitterschap van de burgemeester. Tijdens de vergadering van de kindergemeenteraad gaan de kinderen met elkaar in debat over hun zelfbedachte plannen voor iets in de gemeente wat zij willen realiseren. Het beste plan zal ook daadwerkelijk worden uitgevoerd. Vanaf 2024 krijgt de kindergemeenteraad structureel een vervolg. De afzonderlijke sessies met de deelnemende basisscholen is afgerond. De kindergemeenteraad 2024 is gehouden op donderdag 25 april 2024. Tevens is op die dag de eerste Kinderburgemeester van de gemeente Winterswijk benoemd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De kindergemeenteraad 2024 is gehouden op 25 april 2024 en krijgt een structureel vervolg.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We zorgen voor een laagdrempelige en persoonlijke gemeentelijke dienstverlening

Activiteiten

E-diensten uitbreiden en achterliggende processen optimaliseren

We breiden de e-diensten uit aan de hand van de ontwikkelingen van de vakspecifieke software van bijvoorbeeld het sociaal domein en het ruimtelijk domein. Waar deze vakspecifieke software ontbreekt, ontwikkelen we zelf e-diensten. We passen achterliggende processen aan, zodat we zo efficiënt en effectief mogelijk

werken met een hoge gebruikersvriendelijkheid en snelle afhandeling van de vragen van onze inwoners of andere klanten.

Kwaliteit (toelichting)
Er zijn inmiddels zo'n honderd e-diensten in gebruik - met name voor duurzaamheid, burgerzaken en omgevingswet - zoals verhuizing, BRP aanvragen, subsidie lokale aanpak isolatie, een Woo verzoek en fors aantal voor aanvragen VTH. De werkprocessen worden hierop aangepast evenals de systemen zodat de werkzaamheden zo effectief mogelijk en digitaal kunnen verlopen. Dit proces loopt gestaag door.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het team informatievoorziening is in opbouw en heeft weinig capaciteit beschikbaar. De planning is bijgesteld vanwege de extra benodigde hulp aan medewerkers om volledig digitaal te werken. Wel zijn er ca 20 extra e-diensten in testomgeving uitgewerkt die binnenkort live gaan of al live zijn gezet.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

Dienstverlening
De projectleider heeft de eerste maanden van het project zich gericht op het in kaart brengen van de huidige situatie binnen de organisatie. Daarnaast richt zij zich op een aantal teams om met hen vanuit een dienstverleningsvisie concrete punten te optimaliseren. Deze aanpak continueren wij in 2024.
Informatiehuishouding
De I-kolom is voortvarend de gehele organisatie en bijbehorende applicaties aan het inventariseren. Daarnaast is ingezet op het live laten gaan van diverse E-diensten. Dit is inmiddels gerealiseerd maar blijft ook een doorlopend proces. Applicaties worden verder ver-Saasd. Deze optimalisatie van informatiecomponenten en bestaande werkprocessen blijft doorlopend de aandacht houden.
HRM
De uitdaging van de gemeente ligt in de krapte van de arbeidsmarkt, vooral in het licht van de verwachte natuurlijke uitstroom in de komende jaren. Om nieuwe talenten aan te trekken en de huidige medewerkers te behouden, is het van essentieel belang dat de gemeente aantrekkelijk blijft als werkgever. Medewerkers worden aangemoedigd om zichzelf te ontwikkelen, en het management staat klaar om hen hierin te ondersteunen. Voldoende budget voor ontwikkeling en opleiding is daarbij cruciaal.
Financieel beheer en Control
Een belangrijke ontwikkeling betreft de wettelijke vereisten met betrekking tot rechtmatigheidstoetsing, waarbij gemeenten zelf verantwoordelijk zijn voor de uitvoering hiervan. Dit houdt in dat er enerzijds een plan moet worden opgesteld met daaropvolgende verbeteringen van de werkprocessen. Daarnaast is er behoefte aan interne capaciteit voor controle, beoordeling en verantwoording.
Inkoop
De gemeente heeft een deskundig Team Inkoop, maar de inkooporganisatie als geheel is niet voldoende volwassen. Er is behoefte aan groei naar een hoger niveau,

het ontwikkelen van concerninkoop, het betrekken van decentrale inkopers (budgethouders), contracteigenaren en de implementatie van een centraal contractbeheerssysteem.

4.2 Openbare orde en veiligheid

Ambitie

We houden onze gemeente veilig, ontmoedigen criminaliteit en verhogen het veiligheidsgevoel van onze inwoners.
Relevante documenten:

- Wabo-beleidsplan gemeente Winterswijk.
- Uitvoeringsprogramma vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Doelstellingen

We gaan drugsproblematiek tegen

Activiteiten

Actieve aanpak straathandel drugs, onder andere bij scholen en evenementen

Bij aantreffen van drugshandel zetten wij waar mogelijk bestuurlijke handhaving in. Daarnaast investeren wij in een nog intensievere samenwerking met scholen om zowel preventief als repressief te kunnen optreden tegen drugsgebruik en drugshandel op scholen. Denk hierbij aan de inzet van drugshonden en het aanpassen van schoolreglementen om de aanpak laagdrempeliger in te kunnen zetten.

Kwaliteit (toelichting)
In 2024 wordt de aanpak voortgezet. De integrale samenwerking met partners is belangrijk in de aanpak van drugshandel. Naast het inzetten van repressieve maatregelen zal er ook ingezet worden op preventie. Voorlichting of preventieve controles zijn hier onderdeel van.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2024 willen we activiteiten op dit thema - voorlichting, een controle en samenwerking met de betrokken partijen - voortzetten.

Tijd (indicator)

Hard optreden tegen drugsoverlast

Samen met de politie treden we hard op tegen drugsoverlast. Hierbij maken we gebruik van elkaars handhavingsinstrumenten.

Kwaliteit (toelichting)
Na drugoverlast optreden via zowel het strafrecht als het bestuursrecht.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een doorlopend proces.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We vergroten het gevoel van veiligheid bij inwoners

Activiteiten

Samen met het domein zorg werken we met een integrale aanpak voor mensen met verward en onbegrepen gedrag

We vinden het belangrijk dat partijen die een rol spelen in de samenwerking bij de aanpak van personen met verward gedrag een gezamenlijke verantwoordelijkheid ervaren. We zetten in op intensivering van de ketensamenwerking. Vanuit het Rijk zijn hiervoor gelden beschikbaar gesteld aan het Zorg- en Veiligheidshuis Noord-Oost Gelderland. Met alle betrokken partijen vindt overleg plaats om te komen tot een bestedingsplan voor die gelden. De gelden zijn onder andere bestemd voor de versterking van de coördinatiefunctie van het Zorg- en Veiligheidshuis en het voeren van procesregie op de doelgroep.

Kwaliteit (toelichting)
Met een gecoördineerde aanpak gericht op mensen met verward en onbegrepen gedrag, is het mogelijk om zorgwekkende signalen vroegtijdig in beeld te krijgen en op te pakken. Een gecoördineerde aanpak is zowel gericht op de juiste persoonlijke zorg als op de veiligheid voor de omgeving. Dit is onderdeel van het dagelijkse werk. Dat is nu voldoende geborgd in de integrale aanpak met alle betrokken ketenpartners. Per 2024 is rapportage vwb dit onderwerp geen nadere rapportage noodzakelijk daar dit geborgd is in de dagelijkse aanpak.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het versterken van de samenwerking is een continu proces.

Tijd (indicator)

Samenwerking en zichtbaarheid boa's en politie

De boa's (buitengewoon opsporingsambtenaren) en de politie hebben een nauwe samenwerking. Daarnaast werken de boa's nauw samen met diverse ketenpartners als jongerenwerkers en HALT. Voor die partijen zijn de boa's de ogen en oren in het centrum, de wijk(en) en het buitengebied. We geven prioriteit aan de zichtbaarheid en benaderbaarheid van onze boa's.

Kwaliteit (toelichting)
De twee extra boa's en één ambtenaar openbare orde en veiligheid zijn nodig om in te kunnen spelen op de leefbaarheidsvraagstukken die in Winterswijk spelen. Deze zijn in toenemende mate vergelijkbaar met kleinstedelijke problematiek. De samenwerking met de politie en de zichtbaarheid en benaderbaarheid van de boa's is door capaciteituitbreiding geïntensiveerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De samenwerking tussen de politie en de boa's heeft doorlopend de aandacht.

Tijd (indicator)

Voortzetting uitbreiding bluswatervoorzieningen

We ronden in 2023 het complete pakket aan bluswatervoorzieningen Winterswijk af. Hierbij vragen wij een sluitend advies van de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland, uiteraard in goed overleg met de lokale brandweerpost.

Kwaliteit (toelichting)
Wij ontvangen van de Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland een bevestiging dat de bluswatervoorziening voor de gehele gemeente op orde is. Als deze bevestiging niet gegeven kan worden, ontvangen we van hen een concreet voorstel wat er nog nodig is om dit wel te bereiken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
De ambitie is om dit vraagstuk in 2024 afgerond te hebben.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We voorkomen en beperken criminaliteit en ondermijning

Activiteiten

Aanpak ondermijning

De regionaal coördinator ondermijning blijft in 2023 werkzaam voor de Achterhoekse gemeenten. Daarnaast geven we in 2023 de internationale ondermijningstafel met Duitsland verder vorm.

Kwaliteit (toelichting)
Om ondermijning goed tegen te kunnen gaan en ter voorkoming van een waterbed-effect, is regionale samenwerking belangrijk. Deze regionale samenwerking wordt in 2024 voortgezet. Onder andere op het gebied van bibob en ondermijning is afstemming. In de week van de ondermijning zullen er integrale controles plaatsvinden.
De samenwerking met Duitsland in de aanpak van ondermijning is onder andere vanwege functiewisseling van de portefeuillehouder bij het RIEC, nog niet verder opgezet. Daarnaast is het vormgeven van de samenwerking in de praktijk lastig gebleken. De Euregio gaat een subsidieaanvraag indienen om de internationale samenwerking in 2024 op te starten.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Dit is een doorlopend proces. Het opzetten van de samenwerking met Duitsland loopt vertraging op. Dit is met name beïnvloed door de keuzes die stakeholders maken. In samenwerking met de Euregio wordt er een voorstel ingediend voor een interreg subsidie. Indien deze subsidie wordt toegekend kan de samenwerking met Duitsland in het kader van ondermijning medio 2024 opgestart worden.

Tijd (indicator)

Bestrijden zorgfraude

Vanuit ondermijningsoogpunt onderzoeken we of er zorgfraude in de gemeente voorkomt. Bij het vermoeden van fraude pakken wij dit conform de bestaande werkwijze integraal aan. Daarnaast creëren we bewustwording bij zorgcliënten en andere inwoners over de verschijningsvormen van zorgfraude.

Kwaliteit (toelichting)
De aanpak komt niet van de grond door onvoldoende personele capaciteit. De rol van regionale toezichthouder is enkele maanden niet ingevuld geweest waardoor zaken niet zijn opgepakt.
Individuele casiustiek of signalen worden opgepakt door de gemeente zelf.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Ongeacht de voorgestelde planning; zonder personele capaciteit kan dit onderzoek niet plaatsvinden.

Tijd (indicator)

Weerbaarheid van inwoners en ondernemers vergroten door preventiecampagnes

We maken inwoners en ondernemers bewust over de schade die ze kunnen ondervinden van ondermijnende criminaliteit. Daarnaast maken we ze bewust over de rol die zij zelf kunnen spelen in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. En wat kunnen ze zelf doen om niet in het criminele speelveld te belanden?

Kwaliteit (toelichting)
We maken ondernemers en inwoners bewust van de verschillende vormen van ondermijning. Daarnaast maken we onze inwoners en ondernemers weerbaarder tegen ondermijning. Ook hebben we als doel om de meldingsbereidheid van inwoners en ondernemers te vergroten.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In 2024 worden de bewustwordingscampagnes worden voortgezet. Waarbij in de week van de veiligheid twee jaarlijks extra aandacht is voor preventie.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We voorkomen oplichting en digitale criminaliteit

Activiteiten

Bewustwording cyberweerbaarheid

We organiseren activiteiten voor alle leeftijden waarop zij op hun eigen niveau cyberweerbaar gemaakt worden.

Kwaliteit (toelichting)
In het eerste kwartaal van 2024 is er een bijeenkomst georganiseerd door de politie en gemeente waarbij voorlichting is gegeven aan senioren over cybercrime. In het

vierde kwartaal van 2024 zal er een "week van de digitale veiligheid" georganiseerd worden. Hierbij zullen de doelgroepen jongeren, ondernemers en senioren in het kader van preventie voorlichting krijgen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Het aanbieden van de training zal in 2024 doorgang vinden. Na deze periode zal er een evaluatie plaatsvinden om te bepalen of het programma voortgezet wordt.

Tijd (indicator)

Organiseren cyber security scan voor ondernemers

In overleg met de ondernemersverenigingen organiseren wij een cyber security scan voor ondernemers.

Kwaliteit (toelichting)
In aansluiting met het Platform Veilig Ondernemen zal in 2024 verder ingezet worden op de digitale weerbaarheid van MKB ondernemers.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
In het vierde kwartaal van 2024 zullen diverse activiteiten in het kader van cyberweerbaarheid van de MKB ondernemers aangeboden worden.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

De samenwerking van de boa`s blijft een punt waar wij aandacht aan besteden. Daarnaast geven wij uitvoeren aan het begin 2023 vastgestelde Integraal VeiligheidsPlan.
Vanwege personele wijzigingen is de boa capaciteit momenteel niet volledig ingevuld. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt willen wij deze formatie in de loop van 2024 weer op volledige sterkte hebben.

Financiële afwijkingen programma 4

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2024	Mutaties Prognose 2 2023	Mutaties Jaarrekening 2023	Stand voor Prognose 1 2024	Mutaties Prognose 1 2024	Prognose 1 2024
Baten						
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening						
0.1 Bestuur	**0**	**0**	**0**	**0**	**6**	**6**
0.2 Burgerzaken	**543**	**0**	**0**	**543**	**0**	**543**
0.4 Overhead	**936**	**90**	**0**	**1.026**	**-21**	**1.005**
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	**1.479**	**90**	**0**	**1.569**	**-15**	**1.554**
4.2 Openbare orde en veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**18**	**0**	**0**	**18**	**106**	**124**
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	**18**	**0**	**0**	**18**	**106**	**124**
Totaal Baten	**1.497**	**90**	**0**	**1.587**	**91**	**1.678**
Lasten						
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening						
0.1 Bestuur	**3.007**	**0**	**485**	**3.492**	**222**	**3.714**
0.2 Burgerzaken	**1.077**	**0**	**0**	**1.077**	**0**	**1.077**
0.4 Overhead	**12.126**	**148**	**723**	**12.997**	**807**	**13.805**
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	**16.211**	**148**	**1.208**	**17.566**	**1.029**	**18.595**
4.2 Openbare orde en veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	**2.182**	**0**	**0**	**2.182**	**0**	**2.182**
1.2 Openbare orde en veiligheid	**1.039**	**0**	**0**	**1.039**	**139**	**1.178**
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	**3.221**	**0**	**0**	**3.221**	**139**	**3.360**
Totaal Lasten	**19.432**	**148**	**1.208**	**20.787**	**1.168**	**21.955**
Onttrekkingen						
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening						
0.1 Bestuur	**3.000**	**2.354**	**3.229**	**8.583**	**150**	**8.733**
Stortingen						
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening						
0.1 Bestuur	**1.000**	**0**	**0**	**1.000**	**0**	**1.000**
Gerealiseerd resultaat	**-15.935**	**2.296**	**2.021**	**-11.618**	**-927**	**-12.545**

Bestuur, organisatie en dienstverlening

Aan de batenkant is er geen sprake van mutaties groter dan € 50.000.

Aan de lastenkant is sprake van een nadeel van € 1.029.000. Dit is een gevolg van:

- een toename van de kosten van het notuleren van de raads- en algemene commissievergaderingen van € 10.000 met name als gevolg van de toename van de gemiddelde duur van de vergaderingen.
- een toename van de accountantskosten van € 30.000 o.a. als gevolg van indexering maar vooral door een toename van de werkzaamheden onder meer als gevolg van een toename van het aantal te controleren SiSa regelingen.
- een extra last van € 235.000 voor juridische kosten.
- extra kosten voor het inhuren van externe ondersteuning voor de begeleiding bij de verdere invoering van de rechtmatigheidsverantwoording van € 50.000.
- een nadeel van € 325.000 op verschillende teambudgetten. Een combinatie van factoren zet ons personeelsbudget onder druk. Het ziekteverzuim - waarvan de oorzaken in de meeste gevallen buiten onze organisatie liggen- is hoog. We hebben dit voorjaar afscheid genomen van meerdere collega's die met pensioen gaan. Dat biedt mooie kansen om nieuwe medewerkers aan te trekken, maar vacatures zijn moeilijk in te vullen. Op verschillende plekken hebben we jonge, enthousiaste medewerkers aan ons kunnen binden. Maar zij hebben tijd nodig om ingewerkt te worden en "het vak" te leren. Dit, en uitval door ziekte, maakt dat we personeel moeten inhuren. Hun uurtarieven liggen over het algemeen hoger en hun kosten komen boven op de kosten van ons eigen personeel. Voor 2024 verwachten wij € 325.000 extra nodig te hebben.
- personele wisselingen in teams zijn de verklaring voor de mutaties in de diverse teambudgetten. De daling van de lasten met betrekking tot de implementatie wet WOO (€ 113.000) hangt hier ook mee samen.
- de opgave Centrum is geschrapt. Destijds is uitgegaan van het vervallen van alle lasten. Hierbij is ten onrechte geen rekening gehouden met de kosten van het schoonmaken van het openbaar toilet, circa € 50.000.
- de toename van de ICT kosten betreft het project Microsoft 365. Dit project is verlengd waardoor de kosten hiervan met € 80.000 toenemen.

Openbare orde en veiligheid

Het voordeel van € 106.000 bij de baten is met name een gevolg van het van het Rijk ontvangen eenmalige specifieke uitkering van € 100.000 om maatregelen te kunnen nemen ter voorkoming en bestrijding van overlast door asielzoekers in 2023 en 2024. Het resterende verschil wordt veroorzaakt door wat kleinere posten.
Aan de lastenkant is sprake van een nadeel van € 139.000. Dit wordt met name veroorzaakt door het ramen van € 100.000 als lasten als besteding van de hiervoor genoemde specifieke uitkering. Het resterende verschil wordt veroorzaakt door wat kleinere posten.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

In 2023 is het project Microsoft 365 deels geïmplementeerd. In 2024 volgt een verdere implementatie. Het project wordt gedeeltelijk gedekt uit de reserve Organisatieontwikkeling, in totaal is voor de verdere uitrol van dit project € 230.000 begroot. Bij de jaarrekening 2023 is voor de verdere implementatie € 150.000 overgeheveld. De bijbehorende onttrekking was nog niet geraamd. Dit gebeurt alsnog bij deze rapportage. Met betrekking tot de overige € 80.000 is hierboven reeds een toelichting gegeven.

Programma 5 Inkomsten van Winterswijk

Inleiding

Dit programma omvat de inkomsten van onze gemeente die ook de algemene dekkingsmiddelen zijn: de algemene uitkering uit het gemeentefonds en onze lokale heffingen.
Tot 2023 maken de algemene dekkingsmiddelen onderdeel uit van programma 4. Vanaf begroting 2023 hebben de algemene dekkingsmiddelen een eigen programma om de sturingsmogelijkheden op de andere vier programma's zuiverder te maken.
In de andere vier programma's staan nu de activiteiten en budgetten die ook daadwerkelijk horen bij onze ambities en doelstellingen én waarop wij (bij)sturingsmogelijkheden hebben. Het college voert de begroting uit binnen de programma's. Zij is in dat kader bevoegd om bij te sturen op activiteiten en budgetten bij te stellen binnen de betreffende programma.
De (bij)sturingsmogelijkheden op programma 5 zijn beperkt. Op de algemene uitkering hebben wij als individuele gemeente geen invloed. En de hoogte van de lokale heffingen kunnen we alleen voor aanvang van het begrotingsjaar bepalen. Het gaat om inkomsten die geen directe relatie hebben met uitgaven in onze begroting. Daarom past het niet dat met deze inkomsten geschoven kan worden ter dekking van andere lasten. Isolatie van de algemene middelen in een eigen programma is dan de meest logische keuze.

5.1 Algemene middelen

Ambitie

We zijn een financieel gezonde gemeente. De ambities in onze begroting zijn in evenwicht met de gemeentelijke financiën voor korte en lange termijn.
Relevante documenten:

- Financiële verordening gemeente Winterswijk.
- Treasurystatuut.
- Planning- en controldocumenten.

Doelstellingen

Behouden gezonde financiële positie

Activiteiten

Monitoren van uitvoering van begroting via P&C-documenten

Met de documenten in onze planning- en controlcyclus stellen we onze ambities, doelstellingen en activiteiten voor het komende jaar vast (de begroting), volgen we de realisatie daarvan (bestuursrapportage), stellen we budgetten bij indien nodig (financiële prognoses) en leggen we verantwoording af (jaarstukken). Hierdoor houden we zicht op onze financiële positie en kunnen we bijsturen wanneer nodig.

Kwaliteit (toelichting)
In 2024 stellen we de volgende P&C-documenten op:

- Jaarstukken 2023.
- Kaderbrief 2024 en bijstelling prognose 2024 -2028.
- 2e financiële prognose 2024.
- Begroting 2025.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Raadsvergadering juni 2024:
- Jaarstukken 2023 en Kaderbrief en Bestuursrapportage 2024.

Raadsvergadering oktober/november (uiterlijk 15 november) 2024:
- Begroting 2025.

Raadsvergadering december 2024:
- 2e financiële prognose 2024.

Tijd (indicator)

We verzelfstandigen het onderhoud van de begraafplaats

Onderzocht wordt of beheer en/of onderhoud bij een andere partij dan ROVA kan worden ondergebracht.

Kwaliteit (toelichting)

Project open begroting van Rova heeft vertraging opgelopen. Er is hierdoor nog geen overzicht van de huidige kosten van het onderhoud en beheer als het door Rova wordt uitgevoerd. Wanneer deze gegevens beschikbaar zijn kan worden verkend of anders inregelen van onderhoud en beheer van de algemene begraafplaats mogelijk is en welke financiële consequenties dit heeft.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We streven naar een jaarlijks structureel sluitende begroting

Activiteiten

Vaststellen begroting

We streven naar een jaarlijks structureel sluitende begroting. Die presenteren we in de begroting.

Kwaliteit (toelichting)

In het financiële hoofdstuk van de bestuursrapportage nemen we een overzicht op waarin we het structurele en incidentele begrotingsresultaat presenteren.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Raadsbehandeling vindt plaats in oktober/november.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Zorgen voor voldoende investeringsruimte

Activiteiten

Integrale afwegingen bij begrotingsbehandeling

We willen beschikken over voldoende investeringsruimte. Dat geeft ons bestuur keuzemogelijkheden voor de inzet van die ruimte. De afweging hoe die ruimte ingezet wordt, doen we integraal, dus in totaliteit. Daarbij betrekken we het door de raad vastgestelde afwegingenkader. De begrotingsbehandeling is daarvoor het geëigende moment.

Kwaliteit (toelichting)
Het financiële hoofdstuk in de begroting moet inzicht geven in de integrale afweging en investeringsruimte.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)
Raadsbehandeling oktober/november.

Tijd (indicator)

Trends en ontwikkelingen

Rond de ontwikkeling van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is onzekerheid troef.
Het Rijk heeft in de voorjaarsnota 2024 aangegeven dat er extra geld naar gemeenten gaat. De opschalingskorting verdwijnt vanaf 2026. Deze opschalingskorting werd vanaf 2015 ingevoerd omdat gemeenten door gedwongen opschaling kosten zouden besparen. De ramingen voor 2024 worden bijgesteld naar aanleiding van de Meicirculaire 2024 en de Septembercirculaire 2024.

5.2 Lokale belastingen

Ambitie

De ambitie van de gemeente met betrekking tot lokale belastingen is tweeledig. Enerzijds streeft de gemeente ernaar om haar financiële onafhankelijkheid te vergroten door efficiënte en evenwichtige lokale belastingen te innen. Dit stelt de gemeente in staat om de nodige middelen te genereren om essentiële openbare diensten te financieren. Anderzijds is er een streven naar het waarborgen van transparantie en rechtvaardigheid in het belastingstelsel, waarbij de lasten eerlijk worden verdeeld over de inwoners en bedrijven. Deze dualiteit van financiële stabiliteit en sociale verantwoordelijkheid vormt de kern van de gemeentelijke belastingambitie en draagt bij aan het welzijn van de gemeenschap als geheel.
Onze lokale belastingdruk is in balans met het niveau van dienstverlening dat we bieden. Wanneer het gaat om heffingen en leges, is ons uitgangspunt dat deze doorgaans de kosten dekken, tenzij ze significant afwijken van vergelijkbare tarieven in andere gemeenten of als er sprake is van een plotselinge aanzienlijke verhoging. Om ervoor te zorgen dat onze ambities financieel haalbaar blijven, leggen we tevens de nadruk op het verkrijgen van (Europese) subsidies in plaats van het verhogen van lokale belastingen.
Relevante documenten:

- Belastingverordeningen.

Doelstellingen

De onroerende zaakbelastingen wordt gefixeerd op de opbrengst met uitzondering van inflatie en areaaluitbreiding

Wanneer woningen en niet-woningen in waarde stijgen dan verlagen we de OZB-tarieven om op die begrote opbrengst uit te komen.

Doelstellingen

We maken meerjarige afspraken over de toeristenbelasting

Vaststellen van meerjarige tarieven voor de toeristenbelasting, zie beleidsveld 2.5

Trends en ontwikkelingen

Ontwikkelingen in de Wet WOZ:
Op 1 januari 2024 is er een nieuwe wet in werking getreden die proceskosten voor een rechtsbestandverlener met 75% verlaagd. Het aantal bezwaren tegen de WOZ waarde is mede hierdoor met 50% afgenomen ten opzichte van vorig jaar en ook 17% minder dan 2022. De verwachting is dat er wel meer beroepszaken in 2024 zullen worden ingediend. Dit zijn zaken die gaan over 2023 en kennen nog de oude proceskostenvergoeding. Er is dan ook wat ruimer begroot op de uitbetaling van de proceskosten die voortkomen uit een beroepszaak.
Ontwikkelingen met betrekking tot de toeristenbelasting:
De toeristenbelasting is voor 2024 verhoogd. De effecten zullen hiervoor pas in 2025 duidelijk worden aangezien er dan pas een aanslag op basis van de overnachtingen wordt opgelegd. Wel is er een meeropbrengst van de forensenbelasting voor 2024, aangezien deze is gekoppeld aan de toeristenbelasting.
Ontwikkelingen in de leges in relatie tot de Omgevingswet:
Ook is op 1 januari 2024 de Omgevingswet in werking getreden. Een aanpassing van de Legesverordening is hier dan ook het gevolg van geweest. Wat betreft de heffing van de leges is het nog te vroeg om te concluderen of er wezenlijke verschillen zijn te verwachten ten opzichte van het vorige jaar. Dit is namelijk ook nog afhankelijk van de hoogte van ingediende aanvragen.

Financiële afwijkingen programma 5

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2024	Mutaties Prognose 2 2023	Mutaties Jaarrekening 2023	Stand voor Prognose 1 2024	Mutaties Prognose 1 2024	Prognose 1 2024
Baten						
5.1 Algemene middelen						
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**126**	**0**	**0**	**126**	**977**	**1.102**
0.5 Treasury	**528**	**0**	**0**	**528**	**252**	**781**
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	**70.317**	**0**	**0**	**70.317**	**-865**	**69.452**
Totaal 5.1 Algemene middelen	**70.971**	**0**	**0**	**70.971**	**364**	**71.335**
5.2 Lokale belastingen						
0.61 OZB woningen	**3.915**	**0**	**0**	**3.915**	**52**	**3.966**
0.62 OZB niet-woningen	**3.060**	**0**	**0**	**3.060**	**0**	**3.060**
0.64 Belastingen overig	**50**	**0**	**0**	**50**	**0**	**50**
Totaal 5.2 Lokale belastingen	**7.025**	**0**	**0**	**7.025**	**52**	**7.076**
Totaal Baten	**77.996**	**0**	**0**	**77.996**	**416**	**78.411**
Lasten						
5.1 Algemene middelen						
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	**262**	**0**	**4**	**266**	**658**	**924**
0.5 Treasury	**-424**	**0**	**0**	**-424**	**91**	**-333**
0.8 Overige baten en lasten	**36**	**0**	**0**	**36**	**0**	**36**
Totaal 5.1 Algemene middelen	**-125**	**0**	**4**	**-121**	**748**	**627**
5.2 Lokale belastingen						
0.61 OZB woningen	**270**	**0**	**0**	**270**	**17**	**287**
0.62 OZB niet-woningen	**94**	**0**	**0**	**94**	**0**	**94**
0.64 Belastingen overig	**22**	**0**	**0**	**22**	**0**	**22**
Totaal 5.2 Lokale belastingen	**387**	**0**	**0**	**387**	**17**	**404**
Totaal Lasten	**262**	**0**	**4**	**266**	**765**	**1.031**
Gerealiseerd resultaat	**77.734**	**0**	**-4**	**77.730**	**-350**	**77.380**

Algemene middelen

Het voordeel van € 364.000 aan de batenkant bestaat met name uit :

- grondexploitaties mutatie boekwaarde (incidenteel) € 706.000 V
- incidentele huurinkomst Hanekampweg 33+ 33a. € 59.000 V
- incidentele verkoopopbrengst pand Leliestraat € 212.000 V

- hoger dividend Alliander € 230.000 V
- lagere algemene uitkering € 865.000 N

Het nadeel van € 748.000 aan de lastenkant bestaat met name uit :

- grondexploitaties (incidenteel) € 634.000 N
- kortlopende en doorberekende rente € 91.000 N

Grondexploitaties (incidenteel):
Het verschil van € 75.000 tussen de baten (€ 706.000 V) en lastenkant (€ 634.000 V) grondexploitaties binnen dit beleidsveld wordt verklaard doordat een uitgavebudget van € 75.000 is verantwoord binnen programma 3 , beleidsveld 3.4 waarmee de totale mutaties van de grondexploitaties nagenoeg op nul uitkomen.
Kortlopende en doorberekende rente:
Het verschil in de kortlopende en doorberekende rente wordt veroorzaakt door aanpassing van de kapitaallasten van de geplande investeringen.

Lokale belastingen

Het voordeel van € 52.000 bij de baten is een gevolg hogere opbrengsten uit aanmaningen en dwangbevelen.
Aan de lastenkant is er geen sprake van mutaties groter dan € 50.000.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Er zijn geen mutaties geweest.

Recapitulatie programma's

Financiële recapitulatie programma's

x € 1.000	Begroting 2024	wijzigingen prognose 1	na progn 1 2024	na progn 1 2025	na progn 1 2026	na progn 1 2027
Baten						
Programma 1	14.244		14.244	14.449	14.845	14.995
Programma 2	12.801	6.356	19.158	12.798	12.775	12.596
Programma 3	12.545	5.166	17.712	11.217	10.637	10.639
Programma 4	1.587	91	1.678	1.660	1.727	1.726
Programma 5	77.996	416	78.411	77.120	71.290	71.423
subtotaal	119.173	12.030	131.203	117.244	111.273	111.379
Lasten						
Programma 1	39.837	42	39.878	39.322	38.796	38.811
Programma 2	34.673	6.503	41.175	34.577	34.600	34.301
Programma 3	28.684	4.527	33.210	26.016	22.379	22.611
Programma 4	20.787	1.168	21.954	19.029	18.734	18.597
Programma 5	266	765	1.031	455	255	240
subtotaal	124.247	13.005	137.248	119.395	114.764	114.559
Saldo van baten en lasten	-5.074	-975	-6.045	-2.151	-3.491	-3.181
Onttrekkingen reserves	8.599	173	8.772	3.017	2	2
Toevoegingen reserves	3.000	0	3.000	0	0	0
Saldo mutatie reserves	5.600	173	5.772	3.017	2	2
Begrotingssaldo 2023-2026, stand progn 1	**526**	**-802**	**-276**	**866**	**-3.489**	**-3.179**
Waarvan incidenteel	-684	1.722	1.037	356		
Waarvan structureel	1.210	-2.524	-1.313	510	-3.489	-3.179

Investeringen

Investeringen

Pr.	Beleidsveld (* € 1000)	Investeringskrediet	Overhevelingen Voor JR23	Overhevelingen JR23	Begroot 2024 Primitief	Beschikbaar krediet VOOR 1e fp24	Mutaties 1e fp24	Beschikbaar krediet NA 1e fp24
2	2.2 Sport	sportaccomodaties	2.291	180	2.541	2.721	-161	2.560
2	2.4 Educatie	investeringsplanning Integraal huisvestingsplan (IHP)	0	236	276	512	-30	482
3	3.1 Openbare ruimte	project de Pas	750	0	750	750	140	890
3	3.1 Openbare ruimte	project Hakkelerkamp Oost 1 +2	1.344	0	2.220	2.220	-87	2.133
3	3.1 Openbare ruimte	project Groenloseweg rijbaan en riolering	1.926	0	1.926	1.926	-78	1.848
3	3.1 Openbare ruimte	reconstructie wegen binnen en buiten de kom	1.486	756	2.970	3.726	65	3.790
3	3.1 Openbare ruimte	laanbomen (vervanging)	0	11	251	262	0	262
3	3.1 Openbare ruimte	Investeringsbijdrage ProRail onbewaakte overwegen	0	0	-135	-135	-	-135
3	3.2 Klimaat, water en milieu	klimaatadaptatie maatregelen	0	585	600	1.185	0	1.185
3	3.2 Klimaat, water en milieu	riolering en pompunits	981	90	1.981	2.071	-38	2.033
3	3.5 Economie en lobby	project Dennenoord	0	349	0	349	330	679
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	vervanging meubilair en verbouwing gemeente kantoor	0	692	-	692	-	692
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	hardware/ software servers/ backup	35	901	740	1.641	-627	1.014
4	4.2 Openbare orde en veiligheid	auto's		81	0	81	0	81
5	5.1 Algemene middelen	Kottenseweg 190 aankoop pand (vordering)	0	-400	0	-400	0	-400
	Totaal investeringskredieten materiele vaste activa		**8.813**	**3.480**	**14.120**	**17.600**	**-487**	**17.113**

Toelichting op de investeringen

De kredieten, behorende bij de investeringen, zijn als onderdeel van de begroting vastgesteld door de raad. De meeste kredieten kennen een meerjarig verloop. Bij de jaarrekening wordt een totaaloverzicht van alle lopende kredieten gepresenteerd waarbij voor een aantal investeringskredieten wordt gevraagd deze met een jaar (tenzij anders vermeld) te verlengen.
Bij de 1e en 2e prognose wordt bekeken welke kredieten eventueel afwijkingen vertonen en of er, ook vanwege de begrotingsrechtmatigheid, bijstellingen nodig zijn.
Bij deze prognose is dat voor enkele kredieten het geval:

herinrichting de Pas € 140.000
herinrichtig omgeving GKC € 100.000
Project Dennenoord € 350. 000
Avanti/Wiko kunstgrasveld fase 2 € 80.000
Trias fase II Toplaag kunstgras € 39.000
Mobiele telefonie € 45.000
Electrische auto € 3.000

groenreconstructie Vredenseweg	€ 3.000
Totaal	€ 740.000

herinrichting de Pas
de bijraming is noodzakelijk doordat materialen veel duurder zijn geworden,. Er zijn extra uitgaven voor openbare verlichting in verband met een aantal extra masten en dimmers op de lampen. Daarnaast zijn de rioleringsvoorzieningen, aanleg extra wadi's en waterpasserende bestratingen duurder geworden. In het deelkrediet van de groenaanleg zijn ook de openbare speelvoorzieningen meegenomen. Door inclusieve speeltuinen aan te leggen werkt dat kostenverhogend. Tot slot zijn de groenvoorzieningen duurder geworden door prijsstijgingen en onkruiddruk.

herinrichting omgeving GKC
Voor de herinrichting GKC heeft de gemeente vanuit de provincie Gelderland de prijs Groene Icoonproject 2023 gewonnen. Dit betekent dat er een subsidiebijdrage ter beschikking is gesteld van €100.000 euro voor een klimaatadaptieve inrichting met meer biodiverse bomen en planten, het water vasthouden en zo weerbaarder te worden voor hitte, droogte en wateroverlast. Deze subsidie is al meegenomen in de begroting van het project, maar nog niet onze begroting. Over de bijraming van €100.000 heeft de gemeente inmiddels al 80% binnengekregen, waarvan het laatste gedeelte (20%) in het 2e kwartaal 2024 wordt overgemaakt nu het project afgerond wordt. Dus de bijraming gaat over een bedrag dat de gemeente al deels heeft ontvangen, maar intern niet bij dit project is begroot. De begroting van het project is €300.000 waarvan €200.000 euro bij de raad is aangevraagd voor het verplaatsen van de fietsenstalling/parkeerplaatsen, veiligheid en huidig speelobject verplaatsen naar de ISK en hier een nieuw speelobject bij het GKC te realiseren. Daarnaast €100.000 euro vanuit de provincie om te ontstenen en bomen/planten aan te brengen.

Project Dennenoord
Tegenover de bijraming van € 350.000 (waarvan € 20.000 in 2026) van het krediet van het project Dennenoord staat een aframing van het exploitatiebudget. Zie ook Toelichting Programma 3, beleidsveld 3.5.
Het uitgangspunt voor de uitvoering van de revitalisering is om deze binnen het huidige budget uit te voeren. Keuzes in de uitvoering moeten zodanig gemaakt worden dat de kosten binnen het huidige budget gedragen kunnen worden.

Kunstgras Hockeyveld Avanti/Wiko
De aanneemsom is hoger uitgevallen . Er was in de begroting uitgegaan van € 255.000. Het nu gerenoveerde hockeyveld heeft qua aanneemsom € 340.000 gekost. Aannemelijk is dat het vervangen van het veld iets minder kost en met de bijkomende voorbereidingskosten deze bijraming voldoende is.

Toplaag Trias (voetbal). In voetbal gaan we nu uit van TPE infill. Dit is relatief duur en daardoor is een bijraming noodzakelijk.

Vredenseweg
Dit betreft een kleine bijraming van € 3.000 als onderdeel van de voorbereiding op de in 2026 geplande uitvoering.

Electrische auto (PS)
oorspronkelijk krediet is € 35.000. Krediet is met € 3.000 bijgeraamd in verband met gestegen kosten van levering.

Mobiele telefonie:
oorspronkelijk krediet € 189.000. Bijraming van € 45.000 is noodzakelijk i.v.m. prijsstijging mobiele
telefoons.
groenreconstructie Vredenseweg
bijraming van € 3.000 is noodzakelijk i.v.m. prijsstijgingen.

Voorstel verlenging einddatum aantal investeringskredieten

Met het vaststellen van de begroting autoriseert de gemeenteraad de investeringen (kredieten) voor de betreffende jaarschijf . Deze kredieten blijven, in principe, 2 jaar beschikbaar. Bij de bestuursrapportage stellen we voor of de kredieten eventueel langer beschikbaar moeten blijven. Bijvoorbeeld omdat er sprake is van vertraging in de uitvoering. Dit geldt voor de volgende restantkredieten die bij de 1e bestuursrapportage 2024 naar 2025 zijn overgeheveld en die in 2022 reeds waren begroot en daarmee de houdbaarheidstermijn hebben overschreden. Voorgesteld wordt deze met 2 jaar te verlengen.

Reconstructie Hakkelerkamp Oost fase 1+2	€ 3.300.000
Rijbaan Vredenseweg	€ 232.000
Verkeersmaatregelen binnenring centrum	€ 450.000
Verleggen watergang Gaxel	€ 50.000
Klimaatadaptatie maatregelen	€ 650.000
Totaal	€ 4.700.000

Reconstructie Hakkelerkamp Oost fase 1 en 2
de planning is dat in juni 2024 de presentatie van het definitief ontwerp wordt gegeven. In het 2e kwartaal 2025 wordt gestart met de werkzaamheden van de nutsbedrijven. De aannemer volgt de nutsbedrijven met de geplande werkzaamheden. Opleving totale werk wordt ingeschat in het 4e kwartaal 2026.

Rijbaan Vredenseweg
Vertraging is een gevolg van uitgestelde besluitvorming herinrichting Groenloseweg. Deze weg wordt nu in 2024 en 1e kw 2025 onderhanden genomen.
Omdat ook de wijk Hakkelerkamp Oost in 2025 in uitvoering gaat en de Vredenseweg deels gebruikt wordt als ontsluiting van deze wijk is de herinrichting van de Vredenseweg doorgeschoven naar 2026

Verkeersmaatregelen binnenring centrum
Dit betreft de maatregelen conform het verkeersstructuurplan in binnenring centrum.

Verleggen watergang Gaxel
Dit betreft het verleggen van de beek binnen project Bedrijfs- verzamelgebouw Gaxel (met Waterschap) dat vertraging heeft opgelopen.

Klimaatadaptatie maatregelen

Dit betreft diverse maatregelen voortvloeiend uit de Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda 2022-2027